

Mötesbok: Utskottet för Bildning och lärande (2025-09-02)

Utskottet för Bildning och lärande

Datum: 2025-09-02

Plats:

Kommentar:

Dagordning

Kallelse

KallelseUtskottet för Bildning och lärande2025-09-02

4

Val av justerare

Tillkommande och utgående ärenden

Tema Politiska uppdrag och verksamhetsplan 2026

Ärenden som stannar i utskottet

101/25 Stöd till studieförbunden 2025

8

102/25 Pilotprojekt Destination Komarken Kungälv HK

21

Information

103/25 Föreningsstöd till riktade insatser för att möta politiska mål. Nya målgrupper, lovaktiviteter eller utveckling av förening för att jobba mer inkluderande

27

104/25 Nominering kulturpris och stipendium - dialog

28

105/25 Information om Aktualiserad Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030

29

106/25 Information om Remiss Förslag till regional utvecklingsplan för storstadsregionen, RUPS

67

107/25 Information från sektorchef samhälle och utveckling

110

Rapporter

Information från sektorchef bildning och lärande

108/25 Information från sektorchef bildning och lärande

114

Ärenden som stannar i utskottet

109/25 Svar till Skolinspektionen efter föreläggande i ärende 2025:678 gällande Ytterbyskolan

119

110/25 Beredningsskrivelse - Policy för kommunala förskolegårdar i Kungälv kommun

161

Information från sektor bildning och lärande

111/25 Göteborgsregionens elevenkäter

173

112/25 Volymer

174

113/25 Betygsresultat grundskola och gymnasieskola

175

114/25 Slutantagning gymnasiet

176

Övrigt

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Kallelse
2025-09-02

Kallelse

Instans Utskottet för Bildning och lärande
Plats Stadshuset, Plan 2, Bohusrummet
Tid Tisdagen den 2 september kl 09:00-17:30

Ledamöter Anna Vedin (M) Ordförande
Patrik Ryberg (SD) Vice ordförande
Rose-Mari Larsdotter (M)
William Hult (S)
Erik Martinsson (-)
Michael Karlsson (L)
Erik Andreasson (V)

Anna Vedin (M)
Ordförande

Moa Stensson
Sekreterare

Mötet startar klockan 9:00 i Bohusrummet i stadshuset.

Dagordning

			Förslag till beslut
1		Upprop	
2		Val av justerare	Utses
3		Tillkommande och utgående ärenden	
4		Tema Politiska uppdrag och verksamhetsplan 2026 09:05-10:35 Monica Carhult Karlsson, Katrin Busck, Maria Vidlund, Sofia Schubert, Madelaine Dahlin Alm Paus 10:35-10:40 Ärenden som stannar i utskottet	Antecknas
5	KS2024/2083–23	Stöd till studieförbunden 2025 Mikaela Leetman	Beslut
6	KS2025/1341–1	Pilotprojekt Destination Komarken Kungälv's HK Johan Sjöholm	Beslut
		Information	
7		Föreningsstöd Mikaela Leetman 10:40-11	Antecknas
8	2025–311	Nominering kulturpris och stipendium – dialog Robin Gillenskog 11:00-11:15	Antecknas
9	2025–338	Information om Aktualiserad Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030 Sara Flytström 11:15-11:50	Antecknas

KallelseUtskottet för Bildning och lärande
2025-09-02

10   2025–339   Information om Remiss Förslag till regional utvecklingsplan för storstadsregionen, RUPS
Sara Flytström   Antecknas

Information från sektorchef samhälle och utveckling   Antecknas
11:50-11:55

Rapporter

11   Rapporter   Antecknas
- Idrottsrådet
- Invigning Diserödsskola
- Fråga från demokratiberedningen
11:55-12:00

Lunch 12:00-13:00

Information från sektorchef bildning och lärande

12   Information från sektorchef bildning och lärande   Antecknas
- Presentation nya medarbetare
- Nulägesrapport
- Trygghetsvårdar

Monica Carhult Karlsson, Maria Vidlund,
Madelaine Dahlin Alm
13:00-13:40

Ärenden som stannar i utskottet

13   KS2025/0194–13   Svar till Skolinspektionen efter föreläggande i ärende 2025:678 gällande Ytterbyskolan
Johanna Embretsen, Linnea Bören
13:40-14:00   Beslut

14   KS2025/0427–2   Beredningsskrivelse - Policy för kommunala förskolegårdar i Kungälv kommun
14:00-14:05   Beslut

Fika 14:05-14:10

Information från sektor Bildning och lärande

15   Göteborgsregionens elevenkäter   Antecknas

KallelseUtskottet för Bildning och lärande
2025-09-02

	Niklas Delander, Monica Carhult Karlsson 14:10-14:40	
16	Volymer - Behörighet lärare Niklas Delander - Info om nytt rapporteringssystem för tillbud och arbetsskador Linda Andersson 14:40-15:10 Paus 15:10-15:20	Antecknas
17	Betygsresultat grundskola och gymnasieskola Monica Carhult Karlsson, Maria Vidlund, Sofia Schubert och Niklas Delander 15:20-15:50	Antecknas
18	Slutantagning gymnasiet Sofia Schubert 15:50-16:05	Antecknas
19	Övrigt Övrigt 16:05-16:10	Antecknas

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (5)

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Mikaela Leetma

2025-08-08

Stöd till studieförbunden 2025 (Dnr KS2024/2083-23)

Sammanfattning

Studieförbund är organisationer som ägnar sig åt folkbildning genom verksamhetsformerna studiecirklar, mötesserier, projekt och evenemang vars syfte är att bringa kunskap för deltagarna i ett brett perspektiv. I Sverige finns åtta studieförbund listade av Folkbildningsrådet.

Kungälv kommun fördelar årligen stöd till studieförbunden efter en fördelningsnyckel som erhålls av Västra Götalands bildningsförbund. Kungälv kommun har följt Västra Götalands bildningsförbunds rekommendationer av kommunala bidrag till de lokala studieförbundsavdelningarna sedan 2017.

Kungälv kommuns budget för stöd till studieförbunden: 1 270 000 kronor.

Förvaltningens förslag till beslut: Stöd till studieförbunden 2025 fördelas enligt rekommendationer från Västra Götalands bildningsförbund.

Juridisk bedömning

Rekommendationer från Västra Götalands bildningsförbund följs och därför behövs inte någon ytterligare juridisk bedömning.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

Studieförbunden är Sveriges största mötesplats för bildning och kultur. De finns över hela Sverige och till studieförbunden söker sig människor i alla åldrar. Studieförbunden i Sverige är organisationer som ägnar sig åt folkbildning genom i första hand verksamhetsformerna studiecirklar, mötesserier, projekt och diverse arrangemang/evenemang vars syfte är att ge deltagarna kunskap.

Studieförbundens verksamhet ska inte förväxlas med formell utbildning. I Sverige finns åtta studieförbund som tillsammans anordnar verksamhet i Sveriges alla kommuner. Under de senaste åren har studieförbunden tagit ett allt större samhällsansvar genom särskilda insatser. Det gäller bland annat studiecirklar för asylsökande och projekt för att stärka kunskaperna om de mänskliga rättigheterna.

Studieförbunden är en del av det civila samhället. Enkelt uttryckt betyder det att människor går samman och organiserar sig utan inblandning från staten. I studieförbundens cirklar deltar över en halv miljon människor varje år. Alla studieförbund måste leva upp till grundläggande demokratiska värderingar. De ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och arbeta aktivt med att nå deltagare som är korttidsutbildade, utrikesfödda eller har en funktionsnedsättning. Staten stödjer folkbildningen med drygt fyra miljarder kronor per år, bland annat för att folkbildningen stärker demokratin och samhällsengagemanget i Sverige. Ungefär hälften av

pengarna går till studieförbundens verksamhet. Ett av Folkbildningsrådet viktigaste uppdrag är att säkerställa att statsbidragen används enligt statens syfte att stödja folkbildningen.

Sedan 2023 har det statliga stödet till Studieförbunden minskat med ca 500 miljoner kronor och inför 2026 planeras ytterligare nedskärningar. Det har inneburit besparingsåtgärder och konsekvenser på lokal nivå såsom uppsägning av personal, nedstängningar av kontor och verksamheter främst på landsbygden och på mindre orter och naturligtvis blir det färre samarbeten med föreningar och stöd till dessa. I samtal med studieförbunden i Kungälv redogörs samma negativa utveckling efter nedskärningarna.

Varje studieförbund som tar emot statsbidrag måste följa upp, granska och kontrollera att de följer reglerna för statsbidraget. Folkbildningsrådet säkerställer att studieförbunden gör den kontrollen. På så sätt kan fel upptäckas och rättas till.

Folkbildningsrådet följer upp bidraget på flera sätt:

- genomgång av studieförbundens årliga dokumentation av verksamheten
- bearbetar och sammanställer den statistik som studieförbunden skickar in till SCB
- sammanställer studieförbundens verksamhet i en rapport som kan användas som grund för att granska ett studieförbund.

De åtta studieförbunden är:

ABF, Bilda, Folkuniversitet, Medborgarskolan, NBV, Sensus, Studieförbundet samt Studieförbundet Vuxenskolan.

Studieförbundet Ibn Rushd har avvecklat sin studieförbundsverksamhet inför år 2025. Orsakerna till detta är att Folkbildningsrådet granskat förbundet och beslutat att dra in statsbidraget.

Bedömning

Västra Götalands Bildningsförbunds (VGB) kommunrekommendation för 2025 beslutades i VGB:s styrelse i oktober 2024. Styrelsen ser stora fördelar såväl för kommunerna som för studieförbunden att det kommunala bidragssystemet i så stor utsträckning som möjligt harmoniserar det statliga.

Villkoren för statens stöd till folkbildningen reglerar i förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen. Syftena med statens och kommunernas stöd till folkbildning är att:

- stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin
- bidrar till att göra det möjligt för en ökad mångfald för människor
- få människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang genom att delta i samhällsutvecklingen
- bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildningsnivån i samhället
- bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

2025 års kommunbidragsrekommendation:

Studiecirklar och annan folkbildningsverksamhet:

- unika deltagare
- studietimmar
- deltagare med funktionsnedsättningar

Kulturarrangemang:

- antal kulturarrangemang

Anslagets fördelning mellan verksamhetsformerna:

- 70% – studiecirklar (50% deltagare och 50% studietimmar)
- 10% - annan folkbildningsverksamhet (50% deltagare och 50% studietimmar)
- 20% - kulturarrangemang (antal kulturprogram)

2025 års anslag beräknas på ett genomsnitt av verksamheten under två år, 2023 och 2024, och samma beräkning används i alla tre verksamhetsformerna.

Inrapportering av verksamhet

Studieförbunden rapporterar verksamhet enligt följande underlag:

- Verksamhetsplan för 2025 senast den 15 december 2024
- Verksamhetsberättelsen inklusive ekonomisk berättelse för 2024 senast den 30 juni 2025
- Påskrivna kommunsammandrag senast den 30 juni 2025

Nedanstående beräkningar bygger helt och hållet på den rekommendation som antogs av Västra Götalands bildningsförbunds styrelse i oktober 2024 och grundar sig på verksamhet hos studieförbunden som genomfördes 2023 och 2024.

2025 års fördelning av kommunalt bidrag till studieförbunden i Kungälv kommun för verksamhetsåret 2025 blir följande:

Total budget studieförbund:	1 270 000 kr
Därav för studiecirklar:	889 000 kr
Därav för annan folkbildning:	127 000 kr
Därav för kulturprogram:	254 000 kr

Studieförbund:	
ABF	165 941 kr
Bilda	63 032 kr
Folkuniversitetet	5 115 kr
Studiefrämjandet	21 271 kr
Studieförbundet vuxenskolan	196 906 kr
NBV	48 926 kr
Medborgarskolan	695 750 kr
Sensus	73 058 kr

Totalt	1 269 999 kr

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Kommunala bidrag till studieförbunden är nödvändiga för deras arbete och förbunden med sina olika fokusområden bidrar till ökad kunskap, social närvaro, minskad segregation och utanförskap, samt fler människor i arbete. Värden som alla är samstämmiga med kommunfullmäktiges strategiska mål.

- Att ge goda förutsättningar för livslångt lärande
- Att ge möjligheter till en aktiv fritid för alla åldrar
- Att alla medborgare ska ha möjlighet att delta i ett rikt och aktivt kulturliv
- Trygg uppväxt ger ett tryggare samhälle

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Stödet till studieförbunden och dess kopplingar till kunskap och gemenskap som genererar innanförskap, lärdom och samband svarar upp mot Agenda 2030.

Mål 10 är att minska ojämlikheten mellan- och inom länder. Stöd till föreningar och studieförbund och dess koppling till aktivitet, gemenskap och folkhälsa, svarar upp mot Agenda 2030. Rättvis tillgång till hälsoservice och till förhållanden som främjar en god hälsa, främjar även livskvalitet och möjlighet till försörjning, även för människor med begränsade resurser.

Mål 10:2 är att möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett kön, ålder, funktionsvariation, ras, etnicitet, ursprung, religion, ekonomi eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Stöd till Studieförbunden stöds av styrdokumentet "Riktlinje för förenings- och studieförbundsstöd" (KS2024/2174).

Krav:

- studiecirkeln ska bestå av minst tre personer som under minst tre sammankomster och minst nio studietimmar gemensamt söker kunskap
- kulturarrangemang är en verksamhet eller produktion som framförs eller redovisas inför publik
- annan folkbildningsverksamhet genomförs i friare och flexiblare former än studiecirklar
- representation av studieförbunden på obligatorisk årligt möte med kommunen

Vid fördelning av stödet bör Kungälv kommun följa Västra Götalands bildningsförbunds rekommendationer och fördelningsmodell.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Studieförbundens cirklar, träffar och kurser riktar sig till alla människor, oavsett kön, etnicitet och bakgrund. Studieförbunden bidrar till viktiga mötesplatser och kan minska utanförskap.

Studieförbundens verksamhet utgör bland annat ett viktigt komplement för ungdomars- och vuxnas lärande. Vidare bidrar studieförbunden till ökad integration för nya medborgare genom viktiga cirklar och projekt som genomförs.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Bedömningen är att behovet av att träffas i form av cirklar, och lära sig ny kunskap, att integrera och för att motverka utanförskap är enormt stort. Bedömningen är att studieförbunden kan stimulera unga och vuxna till en meningsfull fritid.

Ekonomisk bedömning

Kommunen har för ändamålet, stöd till studieförbunden, en avsatt budget på 1 270 000 kronor. 2025 års fördelning av kommunalt stöd till studieförbunden i Kungälv kommun för verksamhetsåret 2025 blir som förslag till beslut.

Förslag till beslut

1. Stöd till studieförbunden 2025 fördelas enligt summering, efter rekommendationer från Västra Götalands bildningsförbund.

Studieförbund:

ABF

Bilda

Folkuniversitetet

165 941 kr

63 032 kr

5 115 kr

5 (5)

Studiefrämjandet	21 271 kr
Studieförbundet vuxenskolan	196 906 kr
NBV	48 926 kr
Medborgarskolan	695 750 kr
Sensus	73 058 kr
Totalt	1 269 999 kr

Christian Lindholm
Enhetschef Kontaktcenter

Tomas Gustavsson
Verksamhetschef Kommuncenter

Mirsad Radoncic
tf Sektorchef Samhällsbyggnad

Expedieras till: Studieförbunden

För kännedom till: Mikaela Leetma

Fördelning av kommunbidrag för år 2025

Kommunbidragsekkommendation antogs av Västra Götalands Bildningsförbunds styrelse oktober 2024

Kommun: Kungälv kommun

Beviljat kommunbidrag 2025 1,270,000 kr

Beräkningsgrunder			
Grundfördelning	Procentfördelning	Deltagare	Timmar
Studiecirkel	70%	50%	50%
Annan folkbildning	10%	50%	50%
Kulturprogram	20%		
Året 2023 räknas som:		50%	
Året 2024 räknas som:		50%	

1. Skriv in kommunens namn
2. Skriv i det totala beviljade kommunbidraget.
3. För in de statistiska uppgifterna från STUV-listan/kommunsammandraget från alla studieförbund
4. Växla till fliken **Beräkning** för att se resultatet.

För beräkning av bidrag	ABF	Bilda	FU	SFR	SV	NBV	MBSK	Sensus	Totalt
1 Studiecirkel									
Antal studietimmar 2023	3,492	412	0	178	2,379	794	8,838	934	17,027
Antal studietimmar 2024	2,669	236	78	141	2,183	660	9,521	958	16,446
Antal deltagare med funktionsned. 2023	14	158	0	0	10	0	150	0	332
Antal deltagare med funktionsned. 2024	10	77	19	0	6	0	232	0	344
Antal unika deltagare 2023	223	56	0	68	312	106	933	92	1,790
Antal unika deltagare 2024	208	64	9	49	272	101	961	116	1,780
2 Annan folkbildningsverksamhet									
Antal studietimmar 2023	542	157	0	23	666	0	2,066	633	4,087
Antal studietimmar 2024	500	35	0	8	584	61	1,706	733	3,627
Antal deltagare med funktionsned. 2023	0	0	0	0	5	0	550	0	555
Antal deltagare med funktionsned. 2024	22	0	0	0	60	0	261	0	343
Antal unika deltagare 2023	282	137	0	10	205	0	2,436	131	3,201
Antal unika deltagare 2024	270	128	0	5	181	20	2,486	178	3,268
3 Kulturprogram									
Antal kulturprogram 2023	58	43	0	10	155	20	299	36	621
Antal kulturprogram 2024	62	27	6	13	155	18	397	28	706

Fördelning av kommunbidrag i Kungälv kommun 2025

Totalt kommunbidrag	1,270,000 kr
Därav för studiecirkel	889,000 kr
Därav för annan folkbildning	127,000 kr
Därav för kulturprogram	254,000 kr

	1.Studiecirkel	2. Annan folkbildningsverksamhet	3. Kulturprogram	Summa bidrag
ABF	129,447 kr	13,525 kr	22,969 kr	165,941 kr
Bilda	45,769 kr	3,865 kr	13,399 kr	63,032 kr
FU	3,967 kr	0 kr	1,148 kr	5,115 kr
SFR	16,484 kr	384 kr	4,402 kr	21,271 kr
SV	123,392 kr	14,177 kr	59,337 kr	196,906 kr
NBV	40,978 kr	675 kr	7,274 kr	48,926 kr
Mbsk	482,063 kr	80,466 kr	133,221 kr	695,750 kr
Sensus	46,899 kr	13,908 kr	12,250 kr	73,058 kr
Summa	889,000 kr	127,000 kr	254,000 kr	1,270,000 kr

Tabell 20B Tabell unika deltagare i studiecirkel 2024
Västra Götaland

	ABF	Bilda	FU	SFR	SV	NBV	MBSK	Sensus	IR	Totalt
Härryda	144	15	11	23	322	121	19	43	0	698
Partille	163	0	0	107	375	10	0	172	0	827
Öckerö	45	40	0	8	21	0	0	0	0	114
Stenungsund	101	56	0	115	356	0	82	52	0	762
Tjörn	120	0	0	76	250	0	140	38	0	624
Orust	187	0	0	150	766	0	0	39	0	1 142
Sotenäs	139	10	0	21	176	0	10	60	0	416
Munkedal	144	0	0	41	163	0	0	56	0	404
Tanum	137	0	0	98	232	0	0	55	0	522
Dals-Ed	91	0	0	30	38	0	0	30	0	189
Färgelanda	38	0	0	57	150	0	0	8	0	253
Ale	160	20	0	28	92	8	231	48	0	587
Lerum	132	99	0	61	328	0	144	183	0	947
Vårgårda	53	191	10	12	115	0	20	42	0	443
Bollebygd	79	0	8	0	86	4	0	0	0	177
Grästorps	0	0	4	30	0	19	0	64	0	117
Essunga	28	14	0	62	25	8	0	95	0	232
Karlsborg	97	0	0	162	120	0	0	0	0	379
Gullspång	9	0	0	15	37	0	16	0	0	77
Tranemo	150	14	103	28	63	14	0	85	0	457

Bengtsfors	68	0	0	85	60	0	0	317	0	530
Mellerud	139	16	0	33	158	8	5	54	0	413
Lilla Edet	76	0	0	0	269	0	69	38	0	452
Mark	373	58	0	50	263	0	9	0	0	753
Svenljunga	119	13	27	37	19	0	0	67	0	282
Herrljunga	130	34	0	56	77	83	0	0	0	380
Vara	58	5	15	171	132	27	12	0	0	420
Götene	38	32	0	146	275	0	0	28	0	519
Tibro	36	25	0	79	266	28	18	6	0	458
Töreboda	47	0	0	90	228	14	15	0	0	394
Göteborg	4 678	1 614	3 347	1 057	2 505	975	3 541	2 821	603	21 141
Mölndal	304	49	9	269	800	75	76	155	26	1 763
Kungälv	208	64	9	49	272	101	961	116	0	1 780
Lysekil	296	0	0	79	340	8	0	14	0	737
Uddevalla	643	49	0	515	559	0	223	649	0	2 638
Strömstad	82	0	0	25	167	0	0	20	0	294
Vänersborg	157	115	0	398	293	120	182	74	49	1 388
Trollhättan	563	161	508	653	148	33	881	151	9	3 107
Alingsås	383	113	0	266	498	0	5	82	0	1 347
Borås	944	337	518	502	637	276	355	386	18	3 973
Ulricehamn	130	9	0	22	184	0	0	37	0	382
Åmål	62	15	20	48	512	0	0	80	0	737
Mariestad	344	14	0	143	277	6	176	65	0	1 025

Lidköping	224	87	0	559	185	241	74	26	0	1 396
Skara	77	60	57	91	148	19	146	165	0	763
Skövde	238	190	62	377	588	175	474	209	0	2 313
Hjo	92	18	0	47	172	0	0	0	0	329
Tidaholm	68	24	0	105	473	0	8	44	0	722
Falköping	134	15	8	405	546	58	11	20	0	1 197
Totalt i VG	12 728	3 576	4 716	7 481	14 766	2 431	7 903	6 694	705	61 000

250227/Marita

Not. Unika deltagare i studiecirkel grupperat på kommunnivå och studieförbund baseras i den regionala offentliga statistiken på folkbokförda personer. Bidragsmodellens godkända undantag tillämpas fortsättningsvis i den statliga bidragsfördelningen, medan den regionala offentliga statistiken baseras på folkbokförda personer. En deltagare som deltagit i verksamhet i mer än en kommun eller mer än ett studieförbund kommer att räknas mer än en gång.

Fr o m 2012 verksamhetsår ingår även EES-medborgare inkl. Schweiz i godkända undantag.

Tabell 20H Tabell Unika deltagare i annan gruppverksamhet 2024 Västra Götaland

	ABF	Bilda	FU	SFR	SV	NBV	MBSK	Sensus	IR	Totalt
Härnäs	70	26	0	0	99	74	7	171	0	447
Partille	104	0	0	19	372	7	19	170	0	691
Öckerö	48	120	0	7	0	0	35	0	0	210
Stenungsund	119	78	0	17	727	0	225	104	0	1 270
Tjörn	214	0	0	52	613	3	157	159	0	1 198
Orust	133	0	0	160	746	0	30	29	0	1 098
Sotenäs	78	31	0	10	151	0	13	3	0	286
Munkedal	37	9	0	4	87	0	0	0	0	137
Tanum	500	33	0	62	146	0	0	52	0	793
Dals-Ed	151	0	0	11	0	0	0	39	0	201
Färgelanda	35	0	0	4	416	0	0	0	0	455
Ale	79	80	0	0	239	0	386	60	0	844
Lerum	133	179	0	0	875	0	201	584	0	1 972
Vårgårda	163	357	0	254	35	0	68	6	0	883
Bollebygd	5	0	23	42	120	0	0	44	0	234
Grästorp	9	0	0	24	36	0	0	121	0	190
Essunga	5	34	0	91	0	0	0	891	0	1 021
Karlsborg	19	0	0	164	68	0	0	0	0	251
Gullspång	31	0	0	19	28	0	0	0	0	78

Tranemo	42	20	16	0	35	0	0	59	0	172
Bengtsfors	175	0	0	0	131	0	0	140	0	446
Mellerud	145	42	0	68	73	0	0	122	0	450
Lilla Edet	65	0	0	0	192	0	63	41	0	361
Mark	413	28	0	109	231	11	24	124	0	940
Svenljunga	71	0	0	62	18	0	0	149	0	300
Herrljunga	91	12	0	0	65	88	0	0	0	256
Vara	69	9	26	214	183	91	0	8	0	600
Götene	77	65	0	23	371	0	0	91	0	627
Tibro	0	54	0	94	211	0	38	0	0	397
Töreboda	29	0	0	122	78	0	4	0	0	233
Göteborg	2 926	3 422	1 777	2 086	1 845	791	3 730	3 798	238	20 613
Mölnadal	353	54	4	110	825	43	65	283	0	1 737
Kungälv	270	128	0	5	181	20	2 486	178	0	3 268
Lysekil	230	0	0	86	886	0	0	24	0	1 226
Uddevalla	813	159	0	234	701	0	472	735	0	3 114
Strömstad	198	0	0	124	123	0	0	23	0	468
Vänersborg	163	109	0	378	265	10	89	310	5	1 329
Trollhättan	578	330	168	743	155	0	318	62	0	2 354
										0
Alingsås	384	93	0	305	228	89	43	226	0	1 368
Borås	1 178	505	313	446	476	269	378	525	31	4 121
Ulricehamn	86	11	0	67	22	50	56	15	0	307

Åmål	72	25	0	26	732	0	0	69	0	924
Mariestad	400	64	0	209	424	6	350	154	0	1 607
Lidköping	194	179	0	565	153	245	80	232	0	1 648
Skara	110	292	57	162	306	36	360	74	0	1 397
Skövde	753	351	0	296	917	252	376	144	0	3 089
Hjo	12	0	0	59	345	0	0	0	0	416
Tidaholm	82	48	0	47	586	0	8	173	0	944
Falköping	189	14	9	344	534	31	66	9	0	1 196
Totalt VG	12 101	6 961	2 393	7 924	16 050	2 116	10 147	10 201	274	68 167

250227/Marita

Not. Unika deltagare i annan folkbildningsverksamhet grupperat på kommunnivå och folkbildning baseras i den regionala offentliga statistiken på folkbokförda personer. Bidragsmodellens godkända undantag tillämpas fortsättningsvis i den statliga bidragsfördelningen, medan den regionala offentliga statistiken baseras på folkbokförda personer. En deltagare som deltagit i verksamhet i mer än en kommun eller mer än en folkbildning kommer att räknas mer än en gång.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (4)

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Johan Sjöholm och Mikaela Leetma

2025-06-23

Pilotprojekt Destination Komarken Kungälv HK (Dnr KS2025/1341-1)

Sammanfattning

Kungälv HK har inkommit med en ansökan att genomföra pilotprojekt, som innefattar att servera frukost för barn- och ungdomar vid Nordmarkens fritidsgård.

Primär målgrupp är barn- och ungdomar som går på mellan- och högstadiet. Initiativet ska ses som en långsiktig satsning, där föreningen tillsammans med partners från näringslivet vill utveckla olika främjande och förebyggande insatser för boende i Komarken.

Likställighetsprincipen har beaktats i ärendet. Bedömningen är att insatsen inte kommer utformas och ges på ett rättvist sätt till kommunens alla skolbarn.

Förslag till beslut:

Kungälv HK beviljas inte medel för projektansökan.

Juridisk bedömning

Likställighetsprincipen, som uttrycks i 2 kap. 3 § kommunallagen innebär att kommuner ska behandla sina medborgare lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.

Likställighetsprincipen har beaktats i ärendet. Projektets inriktning är att erbjuda frukustservering i ett bostadsområde primärt kopplat till två skolor. Bedömningen är att projektet inte uppfyller likställighetsprincipen, då inte alla barn erbjuds samma möjlighet.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

Över tid har områdesbaserat arbete i Komarken prioriterats. Under våren 2025 har omstart gjorts i det lokala nätverk där polis, bostadsbolag, föreningar, kyrkor, studieförbund, skolan och socialtjänst finns representerat. Kungälv kommun har redan idag pågående samverkan med föreningslivet och studieförbund i Komarken. IFK Kungälv och Agora bedriver en dag i veckan rörelseglädje vid Sandbackaskolan. Medborgarskolan ansvarar för Mötesplatsen Solrosen, som träffas två dagar i veckan vid Nordmarkens fritidsgård. Under sommaren har förvaltningen under konceptet Pop-up Komarken bedrivit kostnadsfria aktiviteter för hela familjen Nordmarkens fritidsgård.

Med syfte att skapa en trygg och inkluderande miljö har initiativ har kommit från Kungälv HK att genomföra ett pilotprojekt att servera frukost för barn- och ungdomar vid Nordmarkens fritidsgård. Primär målgrupp är barn- och ungdomar som går på mellan- och högstadiet. Initiativet ska ses som en långsiktig satsning, där föreningen tillsammans med partners från näringslivet vill utveckla olika främjande och förebyggande insatser för boende i Komarken.

Lärdomar och erfarenheter kommer hämtats från Önnereds HK och deras medverkan i Destination Tynnered. Föreningen har på olika sätt verkat främjande Tynnered. Något som levt kvar sedan starten är frukostserveringen, där responsen har varit positiv. Lärare upplever att eleverna kommer lugnare och mer förberedda till lektionerna. Eleverna själva säger att det känns tryggt att ha en fast plats att börja dagen på. För många blir frukosten en viktig rutin, särskilt i hem där strukturen brister. Insatsen har finansierats via kommunala bostadsbolag.

Förvaltningens bedömning är att initiativet ligger i linje med intentionerna kring utvecklat och långsiktigt områdesbaserat arbete i Komarken. Möjligheten med ett pilotprojekt är att utveckla ett hållbart koncept över tid när det gäller att nå barn- och unga i Komarken samt lärande kring praktiskt genomförande.

Likställighetsprincipen har beaktats i ärendet. Bedömningen är att insatsen inte kommer utformas och ges på ett rättvist sätt till kommunens alla skolbarn.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet bedöms som särskilt relevant utifrån följande av kommunfullmäktiges strategiska mål:

- Att ge goda förutsättningar för livslångt lärande och ett tryggare samhälle.
- En trygg omsorg med valmöjligheter genom hela livet.
- Att alla medborgare ska ha möjlighet att delta i ett rikt och aktivt fritid- och kulturliv.
- Att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen.

Bedömning har även skett utifrån kommunstyrelsens resultatmål:

- Fler barn, unga och äldre - inklusive personer med funktionsvariation deltar i ett rikt och varierat kultur- och fritidsliv

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Målen i Agenda 2030 handlar om att försöka skapa anständiga samt hållbara levnadsförhållande och levnadsvillkor för världens alla människor. Ärendet har särskilt bedömts särskilt utifrån följande mål:

- Mål 1. Ingen fattigdom
- Mål 3. God hälsa och välbefinnande
- Mål 4. God utbildning för alla
- Mål 10. Minskad ojämlikhet
- Mål 16. Fredliga och inkluderande samhällen

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Ärendet bedöms från följande politiska styrdokument:

- Riktlinjer för förenings- och studieförbundsstöd, KS2024/2174
- Program social hållbarhet, KS2023/1562
- Social översiktsplan, 2024 – 2027, KS2023/1562

Programmet Social hållbarhet är ett långsiktigt och visionärt dokument, med fokus på vad Kungälv kommun ska uppnå kring ökad social hållbarhet och innanförskap. Under områdena tidiga insatser och hälsa lyfts barn och ungdomars goda levnadsvanor och ökad fysisk aktivitet fram som särskilt prioriterat. Insats är även att vidareutveckla kommunens arbete med partnerskap och överenskommelser med civilsamhället.

I underliggande social översiktsplan är aktiviteter:

- Utveckling av främjande och förebyggande aktiviteter vid Nordmannatorget.
- Tillsammans med civilsamhället utveckla fler mötesplatser och aktiviteter.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Enligt Boverkets verktyg Segregationsbarometern består Kungälv av elva regionala statistikområden (RegSO), som graderats utifrån fem olika områdestyper. Nio av dessa kategoriseras som områden med goda socioekonomiska förutsättningar (områdestyp 4). Norra Komarken kategoriseras som socioekonomiskt blandat område (områdestyp 3). Jämfört med övriga Kungälv är andelen med låg ekonomisk standard samt andel barn 0 - 17 år i familjer med låg inkomstandard betydligt högre i Norra Komarken. Även andelförvärvsarbetande är lägre i Norra Komarken.

Utifrån nationella riktlinjen "Vård vid ohälsosamma levnadsvanor är ohälsosamma matvanor en av de största riskfaktorerna för sjukdom och ohälsa i Sverige". I Livsmedelsverkets nationella riktlinjer för måltider i skolan betonas att frukost och mellanmål är viktiga då de bidrar med en stor del av dagens totala närings- och energiintag.

Syftet med Folkhälsomyndighetens studie "Skolbarns hälsovanor", är att se hur barns och ungas livsvillkor, levnadsvanor och hälsa ser ut och utvecklas över tid. Studien har bland 11-, 13- och 15-åringar genomförts i Sverige vart fjärde år sedan 1985/1986. Andelen skolbarn som äter frukost varje dag har minskat sedan början av 2000-talet. Pojkar äter i större utsträckning frukost än vad flickor gör.

En viktig bedömning utifrån medborgar- och brukarperspektiv är att de matvanor som etableras under barn- och ungdomsåren följer ofta med in i vuxen ålder. Skillnader i barn- och ungdomars matvanor ska inte bara ses utifrån kön och ålder, utan det finns även en tydlig koppling till föräldrarnas socioekonomiska status.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Samverkan med Kungälvs HK och genomförande av ett pilotprojekt kring att servera frukost vid Nordmarkens fritidsgård förutsätter gedigen förankring med kommunens berörda verksamheter. Inledningsvis har dialog genomförts med berörda ledningsfunktioner inom sektor Bildning och Lärande samt sektor Trygghet och Stöd.

Ekonomisk bedömning

Kungälvs HK har sökt om 100 000 kronor för projektet

Likställighetsprincipen har beaktats i ärendet. Bedömningen är att insatsen inte kommer utformas och ges på ett rättvist sätt till kommunens alla skolbarn.

Förslag till beslut

Kungälvs HK beviljas inte medel för projektansökan.

Lena Arnfelt
Sektorchef Trygghet och Stöd

Expedieras till:

För kännedom till:

Destination Komarken

Bakgrund

Det finns stora skillnader i livsvillkor mellan barn och unga i Kungälv, något som innebär att tillgången till en aktiv och trygg vardag samt ett positivt socialt nätverk avgörs utifrån ens bakgrund. Detta är något som vi vill förändra.

Det brukar sägas att det krävs en hel by för att fostra ett barn. Därför behöver vi organisera oss och jobba tillsammans – som ett lag.

Delar av detta koncept vill vi implementera i ett utav våra områden i kommunen och vi har valt Komarken då vi ser det som ett område som riskerar att bli ett utsatt område. Vi vet att barn och ungdomars kostvanor och aktivitetsnivåer har försämrats sedan en tid tillbaka. Det är oroväckande med tanke på de stora fördelarna som fysisk aktivitet och balanserad kost ger i livet – både hälsomässigt och socialt. Därför vill vi göra vad vi kan för att vända trenden.

Primär målgrupp är barn- och ungdomar som går på mellan- och högstadiet. Initiativet ska ses som en långsiktig satsning, där föreningen tillsammans med partners från näringslivet vill utveckla olika främjande och förebyggande insatser för boende i Komarken.

Syfte

Vi i Kungälv HK som en stor aktör inom rörelseidrott i vår kommun vill bidra till att förbättra hälsan, minska utanförskapet och bidra till en ökad trygghet hos barn och ungdomar i vårt närområde genom dessa tre fokusområden.

Mål

Vårt mål är att vardagsmorgon servera eleverna frukost på Nordmarkens Fritidsgård, Komarken. Detta gör att ge eleverna får en möjlighet att starta dagen på ett lugnt sätt och se till att de som inte har möjligheten att äta frukost hemma, får chansen till det i skolan.

Genomförande

Genomförande kommer att ske genom att föreningen under piloten serverar frukost fem dagar i veckan från kl 07.30 – 08.10. Vi kommer att föra statistik över antalet frukostar per dag. Nedanstående budget bygger på att antalet frukostar hamnar på ett snitt på 25 st per dag under piloten.

KUNGÄLVSK HK

Projektet kommer att ledas av en av föreningen anställd projektledare. Övriga personella resurser kommer att rekryteras bland föreningens ideella resurser.

I skrivande stund är planeringen att piloten kommer att genomföras från 1 september till höstterminens slut

Ekonomi

Kostnader

Projektledare 4,5 månad 40 % tj:	51 tkr
Mat 15 veckor	76.5 tkr
Diverse	20 tkr
Beräknad kostnad	147,5 tkr

Intäkter

Bidrag kommunen	100 tkr
Sponsorer	50 tkr

Uppföljning

Uppföljningsmöte med kommun och andra medverkande aktörer.
Vad som skall mätas fastställs av kommunen efter samråd.

För frågor kontakta Roger Boström på tel. 0763-111 442

Kungälv 2025 08 05

Jennie Hilbert
Tf Ordförande Kungälv HK

Denna behandling '103/25 Föreningsstöd till riktade insatser för att möta politiska mål. Nya målgrupper, lovaktiviteter eller utveckling av förening för att jobba mer inkluderande' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '104/25 Nominering kulturpris och stipendium - dialog
' har inget tjänsteutlåtande.

Filen hittades inte. Den är antingen borttagen eller utcheckad

From: Felicia Lanhage on behalf of "Miljö- och regionutvecklingsnämnd" <miljo-och.regionutvecklingsnamnd@vgregion.se>
Sent: Mon, 14 Apr 2025 08:27:56 +0000
To: kommun@ale.se; kommun@harryda.se; kommun@lerum.se; kommun@ockero.se; kommun@stenungsund.se; kommun@tjorn.se; kommunen@lillaedet.se; kommunstyrelsen@alingsas.se; kundcenter@partille.se; stad@molndal.se; Registrator; stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se; boras.stad@boras.se; herrljunga.kommun@herrljunga.se; kansliet@svenljunga.se; kommun@tranemo.se; kommun@ulricehamn.se; kommunen@bollebygd.se; kommunen@vargarda.se; ks@mark.se; kommunen@hjo.se; info@mariestad.se; karlsborg.kommun@karlsborg.se; kommun@essunga.se; kommun@grastorp.se; kommun@gullspang.se; kommun@lidkoping.se; kommunen@falkoping.se; kommunen@toreboda.se; kommunstyrelsen@gotene.se; skara.kommun@skara.se; Kommunstyrelsen@skovde.se; tidaholms.kommun@tidaholm.se; kommun@tibro.se; vara.kommun@vara.se; kommun@bengtsfors.se; kommun@dalsed.se; kommun@fargelanda.se; kommun@lysekil.se; kommunen@mellerud.se; kommun@munkedal.se; kommun@orust.se; info@sotenas.se; kommun@stromstad.se; kommun@tanum.se; kontaktcenter@trollhattan.se; kommunen@uddevalla.se; kommun@vanersborg.se; kommun@amal.se; kansli@fyrbodal.se; info@skaraborg.se; info@borasregionen.se; diarium@goteborgsregionen.se; info@businessregion.se; christina.gehrke@almi.se; vgl@foretagarna.se; info@vastsvenskahandelskammaren.se; goteborg@coompanion.se; fyrbodal@coompanion.se; skaraborg@coompanion.se; sjuharad@coompanion.se; ingi.jonasson@scienceparkskovde.se; linda.bohlin@innovatum.se; johan.lofvenholm@lindholmen.se; cecilia.edebo; erik.bresky@scienceparkboras.se; goteborg@drivhuset.se; goteborg@drivhuset.se; hv@drivhuset.se; boras@drivhuset.se; goteborg@ungforetagsamhet.se; fyrbodal@ungforetagsamhet.se; alvsborg@ungforetagsamhet.se; skaraborg@ungforetagsamhet.se; kajsa@csrvastsverige.se; maria.wiren@universeum.se; lisa.belfrage@navet.com; linda.markus@molekylverkstan.se; balthazar@skovde.se; magnus.elmshorn@skovde.se; annica.hansson.wallden@dalenum.com; daniel.svedmyr@innovatum.se; jan.andersson; asa.hasslin@iucvast.se; info@iucvast.se; leif.pehrsson; info@idcab.se; ewa.ekman@gtc.com; info@iuc-sjuharad.se; Fredrik.gunnarsson@industriarbetsgivarna.se; registrator@chalmers.se; registrator; registrator@his.se; registrator@hb.se; registrator@hv.se; margareta.stigson@slu.se; registrator@myh.se; info@ri.se; info@sofvast.se; info@finsam.goteborg.se; info@samskaraborg.se; kansli@sjusam.se; anna.fagefors@sjusam.se; Ann.Kickeus@trollhattan.se; Helene.Ohlsson@bengtsfors.se; elin.jartun@finsam.goteborg.se; annika.ruys-hagberg; christel.martinsson@samskaraborg.se; catarina.ortengren@sofvast.se; henrik.svedberg@alvokust.se; Elisabeth Rahmberg Johansson; vastragotaland@lansstyrelsen.se; jordbruksverket@jordbruksverket.se; registrator@energimyndigheten.se; registraturen@boverket.se; tillvaxtverket@tillvaxtverket.se; vastsverige@tillvaxtverket.se; vinnova@vinnova.se; esf@esf.se; vastsverige@esf.se; trafikverket; registrator@arbetsformedlingen.se; eva.wettermark@arbetsformedlingen.se; registrator@raa.se; info@jamy.se; havochvatten@havochvatten.se; skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se; emil.bengtsson@skogsstyrelsen.se; lo-vastsverige@lo.se; maria.th.jakobsson@vgregion.se; skaraborg.vast@unionen.se; goteborg@unionen.se; sjuhall@unionen.se; Branka Djukanovic Svensson; rudolf.antoni@svensktnaringsliv.se; vastragotaland@lrf.se; registrator@skr.se; region@regionvarmland.se; regionen@regionhalland.se; regionen@rjl.se; regionen@regionorebrolan.se; registrator.rlk@regionstockholm.se; region@skane.se; post@ofk.no; postmottak@byr.oslo.kommune.no; kommun@kungsbacka.se; vastra@hushallningssallskapet.se; info@radgivarna.nu; tomas.rydsmo@helasverige.se; skaraborg@helasverige.se; tinaredcap@gmail.com; goteborgsregionen@helasverige.se; vastragotaland@rfsisu.se; magnus.pettersson@vgidrott.se; info@vgb.nu; janolanolin; helena.dahlstrom; piasvanqvist; marie.pettersson@coompanion.se; Kerstin

Söderberg; Katrin Sepp; janolanolin; Jan Linde; espigadario@gmail.com; erica; info@skoopigr.se; cecilia.nilsson@svinesundskommitten.com; Liselott Johansson; Camilla Salén; Maria Talja; Rikard Eduards; Emma Broberg; info@steneby.se; post@vastkuststiftelsen.se; info@dalslandskanal.se
Subject: Aktualiserad Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030
Attachments: Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 - Remissversion aktualiserad strategi 2025.pdf, Remissmissiv extern - Aktualiserad RUS.pdf
Categories: Maria

Varsam: Detta är ett meddelande från en extern avsändare. Öppna inte länkar eller bilagor om du är osäker på avsändaren eller innehållet.

Hej,

Förslag på aktualiserad Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030 går nu ut på remiss. Er organisation bjuds in att ge ert svar på remissversionen av strategin. Remissperioden pågår mellan 14 april och 15 september.

Bifogat finns remissmissiv med frågeställningar och sändlista samt den aktualiserade regionala utvecklingsstrategin. Ni hittar remisshandlingarna och mer information om remissförfarandet på www.vgregion.se/rusremiss.

För er som vill få förslaget presenterat för er eller har frågor om remissen, bjuder vi in till två digitala seminarier den 28 april och 5 maj. Anmälan sker via länken ovan.

Har ni frågor är ni välkomna att kontakta Hanna Jönsson, processledare regional utvecklingsstrategi, hanna.m.jonsson@vgregion.se

Vi ser fram emot era svar.

Vänliga hälsningar,
Felicia Lanhage
Nämndsamordnare
Miljö- och regionutvecklingsnämnden

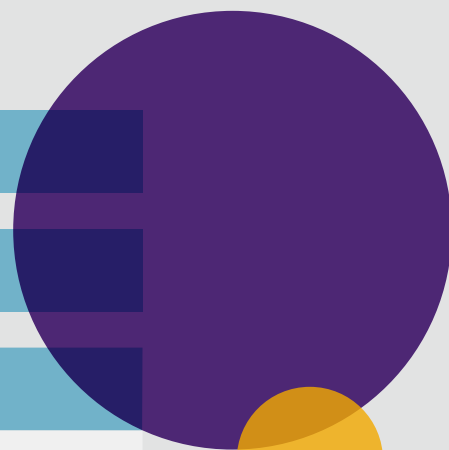
Koncernstab Kansli och säkerhet
Avdelning Nämndsamordning
Koncernkontoret
Västra Götalandsregionen
Telefon: 0766 – 97 02 55
Mejl: felicia.lanhage@vgregion.se

*Postadress: Regionens Hus, 405 44 Göteborg
Besöksadress: Bergslagsgatan 2, 411 04 Göteborg*

Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030

Remissversion Aktualiserad strategi 2025

Förord remissversion

FÖRSLAG PÅ AKTUALISERAD STRATEGI har arbetats fram i bred dialog med kommuner, kommunalförbund, näringsliv, det civila samhället, akademi, länsstyrelsen och andra myndigheter med flera, samt internt inom Västra Götalandsregionens nämnder, förvaltningar och bolag. Förslaget baseras även på omvärldsanalys, uppföljning av utvecklingen i länet, utvärdering av strategins kraftsamlingar och andra lärdomar från genomförandet.

De ändringar och förtydliganden som gjorts i strategin sammanfattas i en bilaga till remissversionen. I bilagan beskrivs även syfte och avgränsning för översynen samt hur den genomförs i en dialogprocess. Förslaget är ute på remiss 14 april–15 september 2025 och vi ser fram emot att ta del av era remissvar.

Helena Lundberg Nilsson, Regionutvecklingsdirektör,
Västra Götalandsregionen, april 2025

Innehåll

Tillsammans ställer vi om	4
VI SOM GENOMFÖR STRATEGIN	4
SÅ LÄSER DU DEN REGIONALA UTVECKLINGSSTRATEGIN	5
Strategins mål	6
Goda förutsättningar i Västra Götaland	8
ETT SAMLAT OCH STRATEGISKT REGIONALT UTVECKLINGSARBETE	8
Samhällsutmaningar som drivkraft.....	9
Fyra långsiktiga prioriteringar	10
STÄRKA INNOVATIONSKRAFTEN – för ett konkurrenskraftigt näringsliv i framkant.....	12
BYGGA KOMPETENS – för bättre kompetensförsörjning och livslångt lärande	13
ÖKA INKLUDERINGEN – för stärkt tillit och sammanhållning	14
KNYTA SAMMAN VÄSTRA GÖTALAND – för hållbar och förbättrad tillgänglighet	15

Tillsammans kraftsamlar vi	16
INDUSTRINS GRÖNA OMSTÄLLNING	18
FRAMTIDSRUSTA BARN OCH UNGA	18
ÖKAD ROBUSTHET GENOM SAMVERKAN I SAMHÄLLSPLANERING	19
Genomförande – i dialog och samverkan	20
FYRA VÄGLEDANDE PRINCIPER.....	23
KUNSKAP OCH LÄRANDE.....	24
VERKTYG OCH RESURSER.....	25
Så bidrar strategin till Agenda 2030	27
Så hänger det ihop	28
BILAGA: Sammanfattning av ändringar och förtydliganden	30

Tillsammans ställer vi om

Alla som bor och verkar i Västra Götaland ska ha möjlighet att leva ett gott liv.

Nyckeln till Västra Götalands långsiktiga attraktivitet och konkurrenskraft är vår gemensamma förmåga att vara innovativa och ställa om till ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart samhälle.

DEN REGIONALA UTVECKLINGSSTRATEGIN anger en riktning för omställningen till ett gott liv i Västra Götaland. Den beskriver mål och prioriteringar där takten i omställningen behöver öka och den fokuserar på områden som utvecklas dels genom samarbete mellan organisationer och sektorer, dels genom samverkan mellan lokal, regional, nationell och internationell nivå.

För att ställa om till ett hållbart Västra Götaland behöver vi möta flera samhällsutmaningar parallellt. Ingen kan lösa dessa utmaningar på egen hand, men tillsammans kan vi bidra till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Strategin sträcker sig till 2030, med utblick mot 2045 för att väga in behovet av långsiktighet när vi samverkar kring komplexa samhällsutmaningar och möjligheter för länets utveckling.

Vi som genomför strategin

Vi som varit med och tagit fram strategin och ska bidra till att den genomförs är näringslivet och dess organisationer, länets 49 kommuner och fyra kommunalförbund, akademi och forskningsinstitut, det civila samhället, Västra Götalandsregionen samt länsstyrelsen och andra statliga myndigheter. Vi har alla olika ansvar, resurser och kunskaper, och strategin är plattformen för vår samverkan och för ett kraftfullt genomförande.

SÅ HÄNGER DET IHOP

Strategin tar sin utgångspunkt i Vision Västra Götaland – Det goda livet.

Det goda livet förutsätter en hållbar utveckling i tre dimensioner – ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Dessa tre dimensioner är beroende av varandra och förstärker varandra.

Den regionala utvecklingsstrategin bidrar till det regionala genomförandet av internationella, europeiska och nationella utvecklingsstrategier. På global nivå finns Agenda 2030 med 17 hållbarhetsmål. På europeisk nivå finns strategier och regleringar som ska säkerställa en rättvis omställning till en hållbar och konkurrenskraftig ekonomi i EU och med mål och åtgärder för klimatneutralitet fram till 2050. På nationell nivå finns Strategin för hållbar regional utveckling.

Regionala utvecklingsstrategin samspelar med tre andra regionala måldokument som är antagna av regionfullmäktige. Dessa måldokument är Strategi för hälso- och sjukvårdens omställning i Västra Götalandsregionen, Regionalt trafikförslöjningsprogram och Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan.

Den regionala utvecklingsstrategin vägleder kommuner, kommunalförbund, näringsliv, akademi och forskningsinstitut, det civila samhället samt länsstyrelsen och andra statliga myndigheter i det gemensamma arbetet med regional utveckling. Strategin och regionfullmäktiges budget styr tillsammans Västra Götalandsregionens satsningar på regional utveckling.

Så läser du den regionala utvecklingsstrategin

Den regionala utvecklingsstrategin pekar ut riktningen för vårt gemensamma arbete för Västra Götalands utveckling. Strategin består av ett mål, fyra långsiktiga prioriteringar och tre områden för tvärssektoriell kraftsamling.

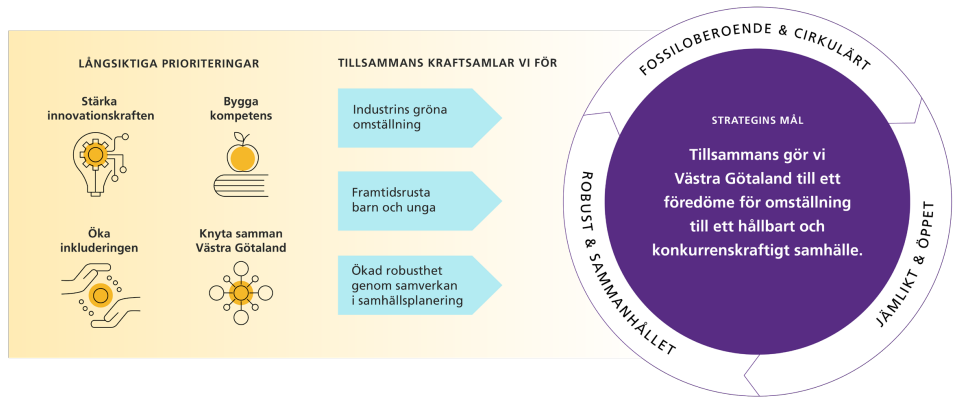
STRATEGIS MÅL pekar ut riktningen fram till 2030 och handlar om behovet av att ställa om Västra Götaland till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Målet konkretiserar vad en sådan omställning innebär ur ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv. Målet har utblick mot 2045 för att signalera behovet av långsiktighet när vi samverkar kring komplexa samhällsutmaningar och möjligheter för länets utveckling.

DE FYRA LÅNGSIKTIGA PRIORITERINGARNA beskriver de områden som utgör basen för Västra Götalands samlade och strategiska utvecklingsarbete på regional nivå. Områdena griper in i varandra och kräver strategisk samverkan och gemensamma insatser för att klara omställningen till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.

TILLSAMMANS KRAFTSAMLAR VI med fokus på tre områden som behöver extra kraft för att accelerera omställningstakten. Det innebär att vi stärker vår tvärssektoriella samverkan och samordnar utvecklingsarbetet för att åstadkomma viktiga förflyttningar. Kraftsamlingarna ses över en gång per mandatperiod.

GENOMFÖRANDET sker i dialog och samverkan, med utgångspunkt i kunskap och lärande. Fyra vägledande principer utmanar och guidar oss.

Figuren beskriver den regionala utvecklingsstrategins olika delar och hur de förhåller sig till varandra. Strategin har ett mål, fyra långsiktiga prioriteringar som utgör den breda basen i det regionala utvecklingsarbetet och tre områden som vi tillsammans kraftsamlar kring för att accelerera omställningstakten i riktning mot målet.

Strategins mål

– pekar ut riktningen framåt och handlar om behovet av att ställa om Västra Götaland till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Målet konkretiserar vad en sådan omställning innebär ur ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv.

Strategins mål

Nyckeln till ett långsiktigt konkurrenskraftigt och attraktivt Västra Götaland är vår gemensamma förmåga till innovativ omställning inom en rad områden. Det bidrar till att alla som bor och verkar i Västra Götaland ska ha möjlighet att leva ett gott liv. Strategins mål pekar ut riktningen för Västra Götalands utveckling och det formuleras enligt följande:

Tillsammans gör vi Västra Götaland till ett föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.

Målet konkretiserar och balanserar vad en sådan omställning innebär ur ett ekonomiskt, ett socialt och ett miljömässigt perspektiv: Ett Västra Götaland som ställer om är robust och sammanhållet, jämlikt och öppet samt fossiloberoende och cirkulärt.

Målet pekar ut riktningen till 2030, med utblick mot 2045 för att det krävs långsiktighet när vi samverkar kring komplexa utmaningar och ställer om samhällen.

Robust och sammanhållet

I det robusta Västra Götaland är samhället motståndskraftigt och kan möta både kända och oförutsedda utmaningar. Näringslivet har hög konkurrenskraft och en internationellt erkänd förmåga att hantera tekniska utvecklingsprång, behovet av nya kompetenser och ekonomiska förändringar. Akademien bidrar genom att tillhandahålla forskning i framkant samt relevant kompetensförsörjning och kompetensutveckling. Det finns utvecklade strukturer för livslångt lärande och genom nya och innovativa arbetssätt och digitala tjänster tillgodoses näringslivets och offentlig sektors behov

av arbetskraft och kompetens. Det finns en uthållighet och god beredskap att möta effekterna av ett förändrat klimat, geopolitisk instabilitet, omvälvande händelser och kriser.

Det sammanhållna Västra Götaland kännetecknas av en hållbar och förbättrad tillgänglighet och ett välfärdssystem med god demokratisk förankring som gör att invånarna känner sig trygga och får jämlika förutsättningar för att förverkliga och tillgodose sina behov.

Jämlikt och öppet

I det jämlika Västra Götaland deltar varje människa i samhället på jämställda och jämlika villkor och ingen människa lämnas utanför i samhällsutvecklingen. Där har alla oavsett kön samma möjligheter att forma samhället och sina egna liv. Samhället är inkluderande och transparent, och invånarna är delaktiga och har tillit till varandra och till samhället i stort. Olika platser förutsättningar tas tillvara och det finns ett samspel och utbyte mellan platser både fysiskt och digitalt. Tillgången till, och möjligheten att delta i, förenings- och kulturliv stärker tillhörigheten och välbefinnandet hos invånarna.

Det öppna Västra Götaland är integrerat med omvärlden och har ett rikt utbyte nationellt och internationellt. Genom goda relationer och samarbete med våra grannregioner bidrar vi till en hållbar utveckling både lokalt och globalt.

Fossiloberoende och cirkulärt

I det fossiloberoende och cirkulära Västra Götaland är den privata och offentliga sektorn föregångare som inspirerar och påverkar det nationella, det europeiska och det internationella miljö- och klimatarbetet. Klimatomställningen accelererar,

vilket leder till minskade utsläpp från både produktion och konsumtion. Användningen av nyutvunna råvaror minskar. Fossila bränslen och material ersätts med elektrifiering och resurseffektiva och biobaserade produkter och tjänster. Genom att eliminera avfall, hålla produkter och material i användning och återskapa naturliga system minskar Västra Götaland sitt ekologiska fotavtryck och främjar en cirkulär ekonomi. Den biologiska mångfalden stärks och det ger också positiva effekter på människors hälsa och välmående.

I ett fossiloberoende och cirkulärt Västra Götaland kan och vill invånarna göra hållbara val och bidrar med kreativa lösningar som begränsar miljö- och klimatpåverkan.

Strategin ska bidra till klimatmålen för Västra Götalands län

Sedan 2009 finns ett gemensamt klimatmål i Västra Götaland – att vara en fossiloberoende region år 2030. Samtliga kommuner i Västra Götaland, lärosäten och många företag och organisationer står bakom detta mål. Klimatmålet innebär att utsläppen av växthusgaser ska minska med 80 procent från 1990 års nivå till år 2030. Dessutom ska utsläppen av växthusgaser från västsvenskarnas konsumtion minska med 30 procent jämfört med 2010, oavsett var i världen de sker.

Goda förutsättningar i Västra Götaland

Västra Götaland har 1,8 miljoner invånare och består av 49 kommuner. Länet är stort till ytan och består av landsbygder, små och stora tätorter och städer. I Västra Götaland finns stora naturresurser med vatten, skogar och den största jordbruksarealen i Sverige. Detta utgör bas för konkurrenskraftiga näringar där det rika naturlivet, den långa kuststräckan och de många sjöarna även gör länets olika delar attraktiva att besöka, leva och verka i. Det finns en mångfald av branscher och företag som har stor betydelse för utvecklingen såväl i Västra Götaland som nationellt och internationellt. Västra Götaland har ett rikt kulturliv, ett unikt kulturarv och starkt civilsamhälle och föreningsliv. Det finns en styrka i Västra Götalands långa tradition av samverkan mellan offentlig sektor, näringsliv, akademi och det civila samhället som ger oss goda förutsättningar att vara ett föredöme för omställning.

VÄSTRA GÖTALANDS GEOGRAFISKA struktur består av fyra regionala kärnor – Göteborg, Borås, Skövde och Trollhättan–Vänersborg–Uddevalla. Samtliga är betydelsefulla utifrån läge, storlek och funktion, där Göteborgsregionen är tillväxtmotor för ett större omland. Göteborg har också en särskild roll som centrum för länets arbetsmarknad, forskning och innovation, logistik och transport samt internationella utbyten. Här ligger Skandinavien största hamn och sjöfarten är avgörande för svensk export och import. Västra Götaland är därtill Sveriges transport- och logistikcentrum med flera geografiskt utspridda noder där flera transportslag möts.

ALLA ORTER OCH platser i Västra Götaland har olika funktioner som binds samman i ett nätverk via digital och fysisk infrastruktur, både inom och utanför länets och landets gränser. Det skapar en regional helhet av platser som utvecklas utifrån sina respektive förutsättningar och möjligheter.

VÄSTSVENRIKE ÄR EN av de starkaste regionerna i Europa när det kommer till innovation och en av de regioner i världen där det satsas mest på investeringar i forskning och utveckling i förhållande till ekonomins storlek. Industrin står för en stor del, däribland fordonsindustrin och life science. Globalt verkssamma företag, lärosäten, starka forskningsmiljöer samt välutvecklade strukturer för entreprenörskap och innovation gör Västra Götaland till en ledande region inom både forskning och utveckling. Länets framstående forsknings- och utbildningsmiljöer bidrar tillsammans till attraktivitet och utveckling. Därtill har det dynamiska kulturlivet både nationell och internationell lyskraft.

I **VÄSTRA GÖTALAND** finns många starka och unika branscher och företag som har stor betydelse i ett internationellt perspektiv. Flera branscher, till exempel transportmedelsindustrin och kemiindustrin, befinner sig mitt i stora omvandlingar som kräver både innovation och förändrade kompetenser. I en öppen och internationellt konkurrensutsatt region som Västra Götaland påverkas näringslivet tidigt av både konjunktursvängningar och det geopolitiska läget, men där många års samlat regionalt utvecklingsarbete ger en robust grund att stå på.

Ett samlat och strategiskt regionalt utvecklingsarbete

Det regionala utvecklingsarbetet i Västra Götaland är långsiktigt strategiskt och omfattar utveckling inom kultur och upplevelser, föreningsliv, kompetensförsörjning, näringsliv, forskning och innovation, miljö och klimat. Det omfattar även samhällsplanering av infrastruktur, bredband, kollektivtrafik och platser utveckling samt arbete med folkhälsa, jämställdhet, antidiskriminering och mänskliga rättigheter.

DET FINNS EN LÅNG tradition av att offentlig sektor, näringsliv, akademi och det civila samhället agerar tillsammans i Västra Götaland, både inom länet, med grannregioner och i olika internationella samarbeten. Etablerade samarbetsmiljöer, stabila strukturer och en mångfald av människor ger resurser och förutsättningar att omsätta kunskap och engagemang i hållbara lösningar. Detta bidrar även till länets gemensamma förmåga att möta utmaningar och kriser. Det regionala utvecklingsarbete som kännetecknar Västra Götaland är en styrka för att åstadkomma en innovativ omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.

Samhällsutmaningar som drivkraft

Västra Götaland har ett bra utgångsläge men vi behöver samtidigt möta ett antal regionala och globala utmaningar. Detta innebär att stora samhällssystem behöver ställas om och förändras i grunden, inte minst för att begränsa den globala uppvärmningen och den akuta förlusten av biologisk mångfald. Komplexiteten i de flesta samhällsutmaningarna gör att innovativa lösningar behöver arbetas fram gemensamt och tvärsektoriellt utifrån Västra Götalands förutsättningar och styrkor. Ett utvecklingsarbete som tar sin grund i samhällsutmaningarna ger kraft i omställningen.

Strategin tar sin utgångspunkt i följande samhällsutmaningar:

- Effekterna av klimatpåverkande utsläpp ökar och den biologiska mångfalden är akut hotad med alltmer allvarliga konsekvenser på samhällsnivå.
- Det osäkra världsläget med fler allvarliga kriser och geopolitiska konflikter ställer nya krav på samhälle och näringsliv.
- Den demografiska utvecklingen med minskande födelsetal, ökad medellivslängd och lägre andel befolkning i yrkesverksam ålder leder till utmaningar att klara välfärdens uppdrag och näringslivets kompetensförsörjning. Bristen på vissa kompetenser är stor, samtidigt som många saknar arbete.
- Västsveriges ekonomi och näringsliv står inför hårdare global konkurrens, snabb förändring i värdekedjor och ökade krav på nyckelkompetenser. För att behålla jobben och länets ledande position inom forskning, innovation och utveckling krävs snabbhet och stärkta satsningar.
- Den digitala transformationen, utvecklingen inom AI och andra banbrytande teknologier går snabbt och påverkar alla delar i samhället. Det öppnar nya möjligheter men innebär också etiska dilemman och risker inom exempelvis cybersäkerhet.
- Utvecklingsbehoven för transportinfrastruktur, särskilt för järnväg och kollektivtrafik, är fortsatt stora. Långa ledtider samt en generell brist på finansiering ställer krav på alternativa arbetssätt och lösningar.
- Invånarnas tillgång till arbete och samhällsservice skiljer sig åt inom länet. Socioekonomiska klyftor behöver minska och invånare känna sig delaktiga i samhället.
- Tilliten till samhället och demokratin riskerar att minska i takt med dels ökad spridning av falsk eller vilseledande information, dels utbredd organiserad brottslighet.
- En ökande andel unga känner oro för framtiden och är inte nöjda med livet. Alltför många barn och unga upplever psykisk ohälsa. Många klarar inte skolan. Allt yngre personer rekryteras till kriminella gäng.

Fyra långsiktiga prioriteringar

– beskriver de fyra viktigaste områdena för gemensamma insatser för att klara omställningen till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Områdena utgör basen i det samlade strategiska utvecklingsarbetet i Västra Götaland.

De fyra långsiktiga prioriteringarna beskriver de områden som utgör basen för Västra Götalands samlade regionala utvecklingsarbete. Det krävs strategisk samverkan och gemensamma insatser inom dessa områden för att möta de samhällsutmaningar vi står inför och för att klara av att ställa om till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Samtidigt är det områden där förändringstraktingar måste accelerera eller där den gemensamma beredskapen bör stärkas för att vi ska klara ett antal banbrytande förändringar.

- för ett konkurrenskraftigt näringsliv i framkant

- för bättre kompetensförsörjning och livslångt lärande

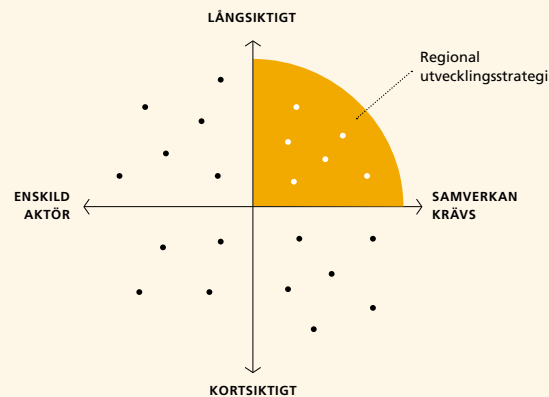

- för tillit och sammanhållning

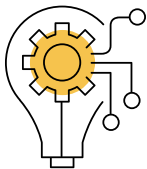

- för hållbar och förbättrad tillgänglighet

↙ Strategin prioriterar områden som är långsiktigt strategiskt viktiga för Västra Götalands utveckling och där det behövs samverkan mellan olika aktörer och gemensamma insatser för att klara av att ställa om till ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.

Stärka innovationskraften

– för ett konkurrenskraftigt näringsliv i framkant

Att stärka innovationskraften handlar om att nyttiggöra kunskap och utveckla idéer med potential att både skynda på omställningen och skapa värde i privat och offentlig sektor. Det omfattar dels insatser för att öka entreprenörskap och nyföretagande och stimulera de mindre företagens innovationskraft, dels satsningar på internationellt starka kluster och forsknings- och innovationsmiljöer.

I **ETT ROBUST** och fossiloberoende Västra Götaland bygger vi vidare på vår långa erfarenhet av nära samarbete mellan kunskapsintensiv industri, akademi, forskningsinstitut och offentlig sektor. Det gör oss attraktiva som internationell samarbetspart och som plats för strategiska etableringar och investeringar. Samverkan gör oss även mer motståndskraftiga i tider av osäkert världsläge med snabbt förändrade förutsättningar för näringsliv och samhälle.

I **VÄSTRA GÖTALAND** pågår en grön omställning där fossila energikällor fasas ut och linjära värdekedjor ersätts av cirkulära. Elektrifiering och ökad fossilfri elförsörjning är avgörande för att stärka konkurrenskraften, behålla jobben och säkerställa framtida utveckling. Stärkt innovationskraft ger nya affärsmöjligheter även inom områden som säkerhet, resiliens och biologisk mångfald. Genom att rikta investeringar mot hållbarhet kan Västra Götaland stärka sin position globalt, öka den långsiktiga konkurrenskraften och bidra till omställningen till ett fossiloberoende samhälle.

HELA DET DYNAMISKA SYSTEMET behövs, från stora kunskaps- och exportintensiva företag, underleverantörer och tjänsteföretag till bredden av innovativa små och medelstora företag. Därtill sociala företag som främjar sociala innovationer och

nya affärsmodeller. Entreprenöriella inslag i skola, högre utbildning och forskning stärker företagsambeten och bidrar till förnyelse och utveckling av både samhälle och näringsliv. När invånarnas delaktighet och kreativitet, särskilt barns och ungas skaparförmåga, tas tillvara utvecklas morgondagens innovationer, tjänster och företag.

I **VÄSTRA GÖTALAND FINNS** områden av särskilt stor betydelse för länets konkurrenskraft, tillväxt och export. Det är viktigt att både behålla nuvarande verksamheter och främja utveckling i riktning mot framtida tekniker och produktionssätt. Strategin ska stärka förutsättningarna för innovativ omställning och hållbar utveckling inom:

- **Hållbar industri** innefattar produktion, nya och biobaserade material, resurseffektiv process- och produktutveckling, industrinära tjänster som digitalisering, teknologier, cirkulära affärsmodeller och energiförsörjning.
- **Hälsa och life science** omfattar utveckling av läkemedel, medicinteknik, välfärdsteknik och innovationer inom hälso- och sjukvård med fokus på precisionshälsa och nyttiggörande av digitaliseringens möjligheter.
- **Livsmedelskedjan, skogliga och maritima näringar** utgår från länets stora naturresurser med hav, sjöar,

skogs- och jordbruksarealer och har fokus på innovation, produktion och vidareförädling.

- **Framtidens mobilitet** samlar styrkan i fordons-, flyg- och rymdindustrin, med innovation inom logistik, självkörande tekniker, drönare, elektrifiering och nya typer av tjänster för både person- och godstransporter.
- **Besöksnäring samt kulturella och kreativa branscher** bidrar till länets attraktionskraft och innovativa näringsliv inom områden som evenemang, film, spel, textil och mode.

TEST OCH DEMONSTRATION av innovationer i både pilotform och verklig miljö är ett sätt att hantera olika perspektiv, komplexitet och risker för att på så sätt möta behovet av att snabbt kunna skala upp. Det minskar också tiden till praktisk användning och kan forma en tidig hemmamarknad för globalt framväxande lösningar.

SAMVERKAN OCH KUNSKAPSOVERFÖRING blir allt viktigare när traditionella branscher vävs samman på nya sätt och med nya branscher. Små och medelstora företag driver på förändringen med innovation och snabb produktutveckling, vilket stärker sysselsättning och företagens lönsamhet. För att nå framgång och effektivisera både privat och offentlig sektor, behövs satsningar på digital transformation, AI, banbrytande tekniker och innovationer samt kompetensutveckling i samarbete med institut och akademi.

FORTSATT STARKA FORSKNINGS- OCH INNOVATIONSMILJÖER möjliggör värdeskapande samarbeten mellan små och stora företag, akademi och offentlig sektor. Nätverk är nyckeln både till företagens tillväxt och till att de ska stanna i Västra Götaland. Offentlig sektor behöver efterfråga och driva på satsningar för förnyelse och, tillsammans med privat sektor, attrahera kompetenser och kapital för utveckling. Innovationer måste kombinera teknik och affärsmodeller med etik, lagar och regler. Test och demonstration av

innovationer i pilotform, verklig och digital miljö hjälper till att hantera komplexitet, påskynda praktisk användning och skapa en tidig hemmamarknad för globala lösningar. Innovations- och utvecklingskraften ökar när mångfald och jämställdhet betraktas som konkurrensfördelar. Deltagande i europeiska samarbeten tillför ny kunskap, sprider goda exempel, och stärker effekterna av regionala satsningar på forskning och innovation.

Exempel på långsiktigt viktiga samverkansområden för att stärka innovationskraften:

- Stimulera entreprenörskap samt utveckla och ta tillvara barns och ungas kreativitet och färdigheter.
- Främja nyföretagande och bidra till ökad konkurrenskraft och förändringsförmåga i små och medelstora företag, genom exempelvis digitalisering, cirkulära affärsmodeller och utvecklat klimat- och hållbarhetsarbete.
- Öka den internationella konkurrenskraften genom satsningar på exempelvis hållbar och fossiloberoende industri, hälsa och life science, hållbar mobilitet, livsmedelskedjan, skogliga och maritima näringar, besöksnäring samt kulturella och kreativa branscher.
- Stärka den västsvenska attraktiviteten för internationell spetskompetens, strategiska etableringar och investeringar.
- Satsa på innovationsmiljöer för att utveckla, skala upp och nyttiggöra lösningar i samverkan mellan näringsliv, akademi och offentlig sektor.
- Delta i nationella och europeiska partnerskap för erfarenhetsutbyte och uppväxing av regionala satsningar.

Bygga kompetens

– för bättre kompetensförsörjning och livslångt lärande

Att bygga kompetens handlar om att öka tillgången till kunskap och kompetens som är avgörande för att samhället ska kunna utvecklas. Utbildning och arbete är grunden för att människor och företag ska växa. Den gröna och digitala omställningen kräver att vi lär och agerar utifrån ny kunskap och ändrade förutsättningar. När behovet av kompetens snabbt förändras blir möjligheterna till livslångt lärande allt viktigare.

DET FINNS FLERA utmaningar i att möta framtidens arbetsmarknad. Utvecklingen inom både privat och offentlig sektor förutsätter tillräckligt med arbetskraft med efterfrågad kompetens. Saknas detta kan effekten bli att företag flyttar sin verksamhet ut ur landet och att den offentliga sektorn inte kan upprätthålla välfärden och viktiga samhällsfunktioner. Enskilda företag och organisationer har behov av att både nyanställa kvalificerad arbetskraft och utbilda befintlig personal.

BEHOVET AV KOMPETENS förändras till följd av digitalisering, automatisering, AI och andra avancerade teknologier samt högre krav på hållbarhet. För att Västra Götaland ska bli fossiloberoende och cirkulärt krävs nya kompetenser och att vi nyttiggör ny forskning. Det geopolitiska läget och ökade säkerhetshot påverkar arbetsmarknaden och kompetensbehoven i stor utsträckning och kan leda till att hela branscher omformas snabbt. Efterfrågan på kompetens förväntas öka inom flera sektorer samtidigt som många går i pension, födelsetalen går ner och andelen människor i arbetsförälder minskar. Förmågan att förutsäga vilken kompetens som

behövs i framtiden och att ställa om till nya och innovativa arbetssätt blir allt viktigare. Här kan digitaliseringen och AI vara möjliggörare.

MATCHNINGEN MELLAN UTBUD och efterfrågan på kompetens förutsätter ett nära samarbete mellan utbildningsanordnare, arbetsgivare och branschföreträdare samt att utbudet av utbildningar anpassas snabbare. Det handlar om att förbättra förutsättningarna för ett livslångt lärande och en andra chans för personer vars utbildningsbakgrund och kompetens inte möter kraven på arbetsmarknaden.

VI BEHÖVER SAMVERKA OCH ARBETA systematiskt med kompetensförsörjning utifrån människan, samhällets och arbetsmarknadens behov. När vissa yrken förändras eller försvinner och andra inträder behövs nya sätt att utbilda. Det behövs både bredd och spets inom universitet, högskolor och yrkesutbildningar samt möjlighet till bildning vid folkhögskolor, studieförbund och i föreningslivet. Folkhögskolestudier kan bidra med nya chanser till kunskap som senare kan leda till jobb, men också till bildning och mänsklig mognad.

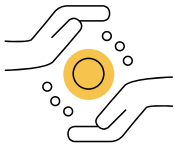
TIDIGA INSATSER som får fler barn och unga att fullfölja grundskola och gymnasieskola är viktigt och förbättrar förutsättningarna att inkluderas på arbetsmarknaden och få ett gott liv. Det krävs också insatser som gör fler barn och unga intresserade av naturvetenskap, teknik och matematik.

BEHOVET AV KOMPETENS inom områden som hållbarhet, digitala tjänster och säkerhet, AI, naturvetenskap och teknik ökar inom de flesta sektorer. För att klara konkurrensen om kompetens och arbetskraft behöver hela Västra Götaland vara en attraktiv plats att bo och verka på, med goda förutsättningar för att attrahera, ta emot och behålla internationell kompetens. Genom att vidga arbetsmarknaden över lokala, regionala och nationella gränser kan vi tillsammans stärka Västsveriges internationella lyskraft och förbättra möjligheterna att klara omställningen.

SAMTIDIGT ÄR DET VIKTIGT att utveckla validering av kunskap och kompetens, särskilt bland nyanlända, som ett stöd för att människor lättare ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Både det offentliga och det privata arbetslivet behöver bredda sin rekrytering och bli bättre på att ta tillvara mångfalden av arbetskraft samt hitta vägar för att anställa personer som inte fullt ut möter kompetenskraven. Särskilda insatser krävs för etablering av grupper som har en svagare förankring på arbetsmarknaden såsom utrikes födda kvinnor. Genom aktivt arbete för att minska stereotypa utbildnings- och yrkesval skapas en mer jämlik och jämställd arbetsmarknad vilket i sin tur ökar kreativiteten och innovationskraften.

Exempel på långsiktigt viktiga samverkansområden för att bygga kompetens:

- Främja kompetensomställning och livslångt lärande för att möta arbetsmarknadens förändrade behov, tekniskiften och ökade krav på hållbarhet.
- Förbättra matchningen på arbetsmarknaden för en bättre balans mellan utbud och efterfrågan.
- Göra tidiga insatser för att få fler barn och unga intresserade av naturvetenskap, teknik och matematik och för att utmana könsstereotypa val av utbildning, yrke och fritidssysselsättning.
- Ta tillvara och utveckla hela arbetskraftens kompetens och underlätta för fler att etablera sig på arbetsmarknaden och för att få människor att växa.

Öka inkluderingen

– för stärkt tillit och sammanhållning

Att öka inkluderingen handlar om att skapa förutsättningar för samhörighet och att alla individer ska kunna vara aktiva i samhälls- och arbetsliv. Det handlar också om att öka människors tillit till varandra, till samhället och till demokratin. Att stärka barns och ungas förutsättningar och möjligheter är grunden.

VARJE MÄNNISKA SKA kunna använda sin fulla potential i ett jämlikt och sammanhållet Västra Götaland. Tilliten mellan människor och till samhället i stort är grunden för en fungerande demokrati. Att vara delaktig i samhällsutvecklingen och kunna påverka beslut som rör levnadsförhållandena är en mänsklig rättighet som samtidigt är central för hälsa, välbefinnande och individers egenmakt. Detta påverkar Västra Götalands samlade utvecklingskraft och robusthet samt möjlighet att agera samlat i tider av omställning.

DE SOCIOEKONOMISKA KLYFTORNA måste minska. Möjligheten att delta i samhällslivet påverkas av var man bor samt ursprung, utbildning, ålder, kön, fysiska och psykiska funktionsnedsättningar och en rad andra faktorer. Många upplever en allt större oro kring ekonomisk otrygghet, organiserad brottslighet, klimatförändringar och geopolitisk instabilitet. Här krävs att offentlig sektor, näringsliv, myndigheter och civila samhället tillsammans värnar om ett jämlikt och tryggt samhälle där invånarna har framtidstro.

JÄMLIKA MÖJLIGHETER TILL hälsa och utbildning för barn och unga är viktiga grundläggande beståndsdelar i ett robust och öppet Västra Götaland. Många barn och unga, särskilt flickor

och unga HBTQI-personer¹, upplever psykisk ohälsa. Alltför många barn klarar inte skolan. Bland dem utmärker sig pojkar, även om faktorer som socioekonomisk bakgrund eller migrationsbakgrund också spelar in. Tidiga och förebyggande insatser ger barn och unga goda förutsättningar att klara grundskolan och gymnasiet, ökar motivationen och möjligheterna till en meningsfull och aktiv fritid. Det har stor betydelse för möjligheten till framtida försörjning och en god hälsa. Barn och ungas egenmakt och framtidstro stärks när de ges förutsättningar och möjlighet till delaktighet i frågor som berör dem.

UTBILDNING OCH BILDNING är inte bara en förutsättning för att få arbete och inkomst, det ökar även individers möjlighet att påverka sin livssituation och bidra till samhällsutvecklingen. Här spelar folkbildningen med exempelvis folkhögskolor och studieförbund en viktig roll. De bidrar även till fler chanser till utbildning, att komma in i arbetslivet och ett vidgat deltagande i kultur- och samhällsliv.

ARBETE OCH SYSSELSÄTTNING har en avgörande betydelse för människors välmående och delaktighet i samhället. Samverkan mellan aktörer med ansvar för dem som står långt

från arbetsmarknaden är en förutsättning för att tillsammans kunna sänka trösklarna och bryta de mönster som gör att vissa grupper uteslås. Bland dem finns exempelvis utrikes födda kvinnor. Här har offentliga och privata arbetsgivare en viktig roll.

INVÅNARNAS LIVSKVALITET och möjlighet till arbete stärks med tillgången till sociala nätverk och mötesplatser. Kultur, föreningsliv och idrott är med och skapar grunden för gemenskap, trygghet och egenmakt. Det civila samhället och den sociala ekonomin kan ta tillvara entreprenöriella förmågor och engagemang ur ett invånarperspektiv för utvecklingen av lokalsamhället, i miljö- och klimatfrågor eller för att lösa sociala utmaningar. Arbetsintegrerande sociala företag har en särskild roll att kombinera företagande med socialt ansvar och vågar till sysselsättning.

MÖTESPLATSER OCH DEN offentliga miljöns utformning har stor betydelse för att motverka utanförskap. Tillgång till bostäder är en välfärdsfråga och boendesegregationen behöver minska medan tillgången till offentlig och kommersiell service behöver förbättras i delar av länet. Om en ort kan behålla och utveckla det lokala servicebudet gynnar det såväl utvecklingen som tilliten till det offentliga. Här krävs att invånare involveras i utvecklingen av sin egen plats och i samverkan mellan kommun, näringsliv och civila samhället.

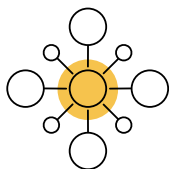
DIGITALISERINGEN STÄRKER invånarnas tillgång till information, delaktighet och inflytande över samhällsutvecklingen. Kontakterna mellan invånare och myndigheter sker i allt högre grad digitalt. Här krävs gemensamma insatser som minskar digitalt utanförskap och ger alla mer jämlika förutsättningar att delta i samhället. Det krävs också att vi säkerställer tillgång till centrala samhällstjänster även för dem som inte kan använda

internet. Att förstå flödet av information, nyttja sociala medier och ha en källkritisk förmåga är kärnan i yttrande- och informationsfriheten. Det handlar även om att stärka invånarnas medie- och informationskunnighet för att öka motståndskraften mot falsk och vilsedande information.

Exempel på långsiktigt viktiga samverkansområden för att öka inkluderingen:

- Ge fler möjlighet till utbildning och egen försörjning genom utvecklad samverkan mellan offentlig sektor, näringsliv, myndigheter och civila samhället.
- Utveckla arbetsätt som ökar invånarnas delaktighet, engagemang och inflytande i samhällsutvecklingen.
- Stärka barns och ungas möjligheter till en bra, jämställd och jämlik start i livet.
- Stärka dialogen med det civila samhället
- Tillvarata digitaliseringsens möjligheter för att öka invånarnas aktiva deltagande i samhället samt motverka det digitala utanförskapet.
- Främja och värna yttrandefriheten, stärka invånarnas medie- och informationskunnighet och öka motståndskraften mot falsk och vilsedande information.

¹ HBTQI är ett samlingsnamn för homosexuella, bisexuella, transpersoner, personer med queera uttryck och identiteter samt intersexpersoner.

Knyta samman Västra Götaland

- för hållbar och förbättrad tillgänglighet

Att knyta samman västra Götaland handlar om att öka närheten mellan olika delar av länet men även med grannregioner, övriga Sverige och andra länder. Vi vill göra det möjligt för människor och företag att nå varandra och ha ett resurseffektivt utbyte med omvärlden. Ett sammanhållet Västra Götaland utgår från både lokala och regionala perspektiv med invånarna i fokus. En samordnad planering för fysisk och digital infrastruktur, transport, hållbar markanvändning och bebyggelse behövs för att göra Västra Götaland robust och konkurrenskraftigt.

FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR ETT STARKT Västra Götaland ökar genom att infrastrukturen utvecklas regionalt, nationellt och internationellt. Samverkan med grannregionerna och länder som Norge, Danmark och Tyskland är särskilt viktigt att värna och utveckla. Västra Götalands ortstruktur med omgivande landsbygder, kust och skärgård utgör de geografiska förutsättningarna. Länets flerkamriga struktur med Borås, Göteborg och Trollhättan–Vänersborg–Uddevalla samt med Skövde- och Götene-området som nav, ger goda förutsättningar för en robust och sammanhållen utveckling. Attraktiva livsmiljöer och ett transporteffektivt och uppkopplat Västra Götaland bidrar till samhällsutveckling, främjar hållbara resor och minskar klimat- och miljöpåverkan.

JÄRNVÄGEN ÄR GRUNDEN i ett hållbart transportsystem. Det krävs stora investeringar för att öka kapaciteten och för att gods- och persontransporter ska kunna flyttas från väg till järnväg. Det förutsätter gemensam förmåga att hitta nya finansieringslösningar och att staten, länets kommuner och Västra Götalandsregionen fortsätter investera i infrastruktur. Insatser för hållbart resande behöver samtidigt anpassas till

geografiska skillnader och behoven hos invånare och företag.

GENOM ATT TA TILLVARA DIGITALISERINGENS möjligheter, nya tekniker, kombinationer av färdssätt, samt utveckling och spridning av smarta lösningar, kan andelen hållbara transporter och resor öka. Kollektivtrafiken bör prioriteras i samhällsplaneringen och vara konkurrenskraftig gentemot bilen samtidigt som det krävs samlade insatser för att öka andelen gång- och cykelresor.

INVESTERINGAR I FAST OCH MOBILT BREDBAND öppnar möjligheter för fler invånare och företag i alla delar av Västra Götaland att bo, leva och verka på plats och på distans. Digitalisering av offentliga tjänster kan förbättra tillgången till vård, utbildning och andra samhällstjänster och stärka näringslivets möjligheter för utveckling. Sammantaget minskar det vårt behov av att resa vilket är en viktig del i arbetet med att skapa en hållbar tillgänglighet.

LÅNGSIKTIGA REGIONALA UTMANINGAR inom exempelvis gods- och persontransport, bebyggelseplanering, energiförsörjning

och klimatanpassning sträcker sig över fysiska och administrativa gränser. Vi behöver därför hjälpas åt att synliggöra, ta vara på och stärka funktionella samband och strukturer mellan kommunerna, inom länet, med grannregioner, nationellt och internationellt. Ökad samplanering av fysisk och digital infrastruktur, etableringar, energi- och livsmedelsförsörjning, bostadsförsörjning, kollektivtrafik, service, besöksmål och kulturutbud kan bidra till bättre resursutnyttjande och ökad attraktivitet. Det bidrar även till mer jämlika villkor, minskad klimatpåverkan och stärkt biologisk mångfald.

SAMVERKAN INOM FYSISK PLANERING mellan lokal, regional och nationell nivå är avgörande för en hållbar markanvändning. I den detaljerade planeringen måste vi hitta balansen mellan samhällsutveckling och stärkt biologisk mångfald. Sammanhängande livsmiljöer och utvecklade ekologiska korridorer ger olika arter möjlighet att förflytta sig i landskapet. Genom att designa samhällen som ger tillbaka mer än de tar, kan vi skapa välmående för både människor och natur.

DET DIGITALISERADE SAMHÄLLET öppnar nya möjligheter. Med hjälp av AI, tillgång till stora mängder data, digitala tvillingar och teknologier som "sakernas internet" kan vi simulera och visualisera olika scenarier som effektiviserar samhällsplaneringen och rustar samhället för framtiden.

OMGIVNINGEN OCH NÄRMILJÖN påverkar människors liv. Därför behöver det offentliga stimulera utvecklingen av inkluderande livsmiljöer, där invånare trivs och känner sig delaktiga. Det är grunden i ett utvecklingsarbete för gestaltad livsmiljö. Men vi behöver också ta till vara specifika geografiska förutsättningar, platsidentitet och kulturarv, genom samarbete mellan invånare, föreningsliv, företag och kommun på platsen. Då uppnås synergier som också kan bevara och förbättra tillgången till kommersiell och offentlig service.

Exempel på långsiktigt viktiga samverkansområden för att knyta samman Västra Götaland:

- Utveckla den transporteffektiva infrastrukturen och öka andelen hållbara resor.
- Fortsätta utbyggnaden av fast och mobilbrett bredband i hela länet.
- Utveckla och tillämpa digitala tjänster som ökar tillgängligheten till samhällsservice för alla.
- Öka samverkan inom samhällsplanering för hållbar markanvändning, utifrån olika aktörers olika roller och ansvar.
- Stärka människors möjlighet att utveckla sin egen livsmiljö.
- Samverka för ökad närhet och utbyte nationellt, europeiskt och internationellt.

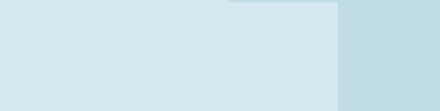
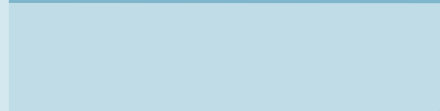
Prioriterade infrastrukturstråk

Prioriteringar av transportsystemets infrastruktur för Västra Götaland sker vart fjärde år i en nationell plan för transportsystemet och i en regional plan för transportinfrastrukturen. Revidering av planerna pågår för kommande period 2026-2037 och som grund för arbetet har Västra Götalandsregionen i samverkan med kommunalförbunden tagit fram en strategisk inriktning för transportinfrastrukturen. Här tydliggörs den långsiktiga viljeinriktningen för transportsystemets utveckling.

Tillsammans kraftsamlar vi

– strategin pekar ut tre områden där vi särskilt behöver fokusera de närmaste åren på att stärka samverkan och samordna utvecklingsarbetet för att nå större effekt.

Strategin innehåller tre områden för kraftsamling 2026–2030

Strategin innehåller tre områden där vi särskilt behöver kraftsamla tillsammans de närmaste åren för att kunna accelerera omställningstakten i riktning mot strategins mål. Att kraftsamla innebär att vi har extra fokus på att bygga regional kapacitet och samordning genom stärkt tvärssektoriell samverkan och samordnat utvecklingsarbete. Tillsammans riktar vi resurser dit med målet att nå en ökad genomförandekraft som består efter avslutad kraftsamling. Målsättningen är att skapa samsyn kring behov och önskad förflyttning och få på plats ett mer systematiskt sätt att arbeta tillsammans. Kraftsamlingarna ses över och revideras vid behov en gång per mandatperiod.

Tillsammans kraftsamlar vi 2026–2030 för:

- Industrins gröna omställning
- Framtidsrusta barn och unga
- Ökad robusthet genom samverkan i samhällsplanering

Dessa ersätter och bygger delvis vidare på de västsvenska kraftsamlingar som var i fokus i strategin 2021–2025; Fullföljda studier, Digitalisering, Elektrifiering och Cirkulära affärsmodeller.

KRAFTSAMLING

Industrins gröna omställning

VÄSTRA GÖTALAND är Sveriges största industriregion med en femtedel av landets industrijobb. En framgångsrik exportindustri är avgörande för både Västsveriges och Sveriges ekonomi och konkurrenskraft. Industrins gröna omställning är nödvändig för att minska klimatpåverkan och behålla produktion, kompetens och jobb i länet. Nyckelfaktorer som rätt kompetens, tillräcklig elförsörjning och cirkulära värdekedjor är centrala för att lyckas med omställningen och nå en effektiv användning av resurser och material. Att tillsammans kraftsamla handlar om att vi systematiskt identifierar och undanröjer hinder och gör allt vi kan för att underlätta denna omställning.

INDUSTRI OCH TRANSPORTSEKTORN är mitt i en historisk övergång från fossila bränslen till el, vilket ökar behovet av fossilfri el. Samtidigt växer nya industrigrenar fram, som en konsekvens av ekonomins elektrifiering. Endast en tredjedel av länets elförbrukning produceras idag lokalt, vilket kräver planering för ny fossilfri elproduktion samt lagring, exempelvis genom värtgas och batterier. I Västra Götaland råder en bred enighet om behovet att öka länets elproduktion med minst 15 TWh fram till 2030 för att stärka självförsörjningsgraden. Analyser visar att elbehovet fortsätter att stiga även efter 2030. Även elnätets distributionskapacitet behöver förstärkas.

FÖR ATT OMSTÄLLNINGEN ska bli både miljömässigt och ekonomiskt hållbar måste vi bryta det ohållbara

uttaget av jordens resurser. Omställningen till en cirkulär ekonomi är avgörande för att uppnå ett hållbart och fossilfritt samhälle. Innovationer inom cirkulär produkt- och affärsutveckling samt effektivare materialflöden är nödvändiga. Genom att övergå från linjära till cirkulära värdekedjor, och skapa produkter som behåller sitt värde över tid, kan vi uppnå lönsamhet och långsiktig hållbarhet. Västra Götaland har goda förutsättningar att ta en ledande roll.

TILLGÅNG TILL RÄTT kompetens i alla led och branscher är avgörande, både inom nya och befintliga områden. Den nya tekniken och innovationerna behöver både internationellt konkurrenskraftiga utbildningsmiljöer och labb för forskning, test och demonstration. Västsveriges tradition av utbildning som matchar efterfrågan på arbetsmarknaden är en förmåga som ska stärkas för att möta industrins snabbt förändrade behov. Det gör Västsverige mer attraktivt för kompetens och strategiska etableringar och investeringar.

FÖR ATT ÖKA takten i omställningen krävs gynnsamma samhälleliga förutsättningar och långsiktiga spelregler både nationellt och inom EU. Invånarnas involvering i omställningen kan med rätt stöd skapa förändringskraft tillsammans med näringslivet och offentlig sektor. Genom uthållig samverkan kan vi göra länet attraktivt för de som vill leva, bo och arbeta här.

KRAFTSAMLING

Framtidsrusta barn och unga

BARN OCH UNGA i Västra Götaland ska ha de bästa förutsättningarna för en bra start i livet, vilket är avgörande för både individ och samhälle. Genom samverkan mellan olika aktörer som kommuner, region, stat, näringsliv och civila samhället kan vi samla resurser kring barn och unga. Det är viktigt både för att främja individens välmående och för att ge nästa generation de verktyg som krävs för att de ska kunna vara med och skapa en hållbar och innovativ framtid. Barn och unga är morgondagens kompetenser och ledare. Tillsammans kan vi stärka friskfaktorer och minska riskfaktorer för barn, oavsett kön, i alla åldrar och under dygnets alla timmar.

LIVSVILLKOREN FÖR BARN och unga är ojämlika och påverkas av socioekonomisk bakgrund och var de växer upp. Utvecklingen går åt fel håll med minskat välbefinnande, hög upplevd psykisk ohälsa och en fortsatt stor andel som inte klarar skolan. Många känner oro för klimatförändringar och världsläget samt tvivlar på sin möjlighet att påverka samhällsutvecklingen. Den höga användningen av digitala medier kan ge både nya perspektiv och sammanhang men också påverka hälsan negativt.

TILLSAMMANS BEHÖVER VI kraftsamla för att utjämna skillnaderna. Det krävs tidiga insatser och att framgångsrika metoder delas och sprids. Vi behöver främja

god och jämlik hälsa, motivation och framtidstro samt skapa förutsättningar för meningsfull fritid, sociala nätverk och att fler klarar skolan. Unga ska känna att de är delaktiga i samhället, blir lyssnade på och kan påverka både sitt liv och samhället.

LÄSFRÄMJANDE, SPRÅKUTVECKLING OCH bildning lägger grunden för delaktighet i samhället. Främjande av fysisk aktivitet och hälsa är viktigt, liksom att ge barn och unga lika möjligheter att delta i föreningsliv och kultur. Att fler på sikt ska klara skolan är avgörande, och de som behöver ska ges nya utbildningsmöjligheter, exempelvis via folkhögskola eller vuxenutbildning. Tidig kontakt med arbetslivet gynnar både unga och arbetsgivare, som behöver förstå vad unga värdesätter i framtida arbetsliv. Vi måste samtidigt bli bättre på att tidigt hitta och ge stöd till barn som riskerar hamna i kriminalitet.

MED GEMENSAMMA KRAFTER och långsiktiga insatser ska vi framtidsrusta barn och unga i Västra Götaland och ge dem bättre förutsättningar för ett gott liv.

KRAFTSAMLING

Ökad robusthet genom samverkan i samhällsplanering

VÄSTRA GÖTALAND BEHÖVER vara robust och förberett för framtiden. Vi står inför utmaningar som geopolitisk osäkerhet, demografiska förändringar, förlust av biologisk mångfald och de negativa effekterna av klimatförändringar. Därför behövs en väl fungerande gemensam beredskap där samverkan och planering är centrala. Genom att kraftsamla för att ta fram gemensamma analyser, scenarier och planeringsunderlag i form av kart- och framtidsbilder, kan vi stärka länets utvecklingskraft, beredskap och underlätta för den samlade fysiska planeringen hos kommuner och andra aktörer.

DET HANDLAR OM att utgå från Västra Götalands olika geografiska förutsättningar och bygga robusta strukturer och samverkansformer utifrån alla olika roller och ansvar i samhällsplaneringen, såväl kommuner, region, myndigheter som näringsliv och civila samhället. Tillsammans kan vi bygga kunskap, identifiera risker, lyfta möjligheter och tydliggöra övergripande utvecklingsbehov på både kort och lång sikt för invånare och näringsliv. Det kan vara underlag som visar på synergier och gemensamma nyttor för den samlade energi- och livsmedelsförsörjningen, lokalisering av strategiska etableringar, fysisk och digital infrastruktur samt tillgänglighet till studier, arbete och samhällservice.

DET KAN ÄVEN handla om underlag som stöttar klimat-anpassning, stärker den biologiska mångfalden och resurseffektiv användning av jord, skog och vatten. Det förändrade klimatet medför risker och sårbarheter som exempelvis värmeböljor, torka, höjd havsnivå, översvämningar och risk för skred. Samtidigt behöver vi säkerställa att den biologiska mångfalden kan anpassa sig i ett föränderligt klimat genom att värna sammanhängande naturområden.

ATT KRAFTSAMLA FÖR ökad samplanering ska leda till att vi använder våra resurser mer effektivt, stärker motståndskraften och anpassningsförmågan även i tider av kris och förändring. Samtidigt måste arbetet präglas av flexibilitet för att hantera både kända och oförutsedda utmaningar och vända dessa till möjligheter. Tillsammans kan vi snabba på omställningen till ett framtidssäkrat, robust och konkurrenskraftigt Västra Götaland.

Genomförande

– sker i dialog och samverkan, med utgångspunkt i kunskap och lärande. Fyra vägledande principer utmanar och guidar oss.

Genomförande – i dialog och samverkan

Den regionala utvecklingsstrategin pekar ut vår gemensamma riktning för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. För att få genomslag behöver vi vara många som driver på utvecklingen åt samma håll. Vi har alla olika mandat och resurser till vårt förfogande men ansvaret är delat. Tillsammans kan vi öka takten i omställningen genom stärkt dialog och samverkan, uthålligt engagemang och gemensamma satsningar. Vi behöver utmana oss själva att arbeta och samarbeta på nya sätt, vidga våra perspektiv, vara modiga, gå före och prova det outforsgade.

STRATEGIN ÄR ÖVERGRIPANDE och långsiktig. Vi driver utvecklingen framåt med utgångspunkt i de utmaningar vi står inför och konkretiserar och prioriterar strategins innehåll i delstrategier, handlingsplaner och överenskommelser. Det möjliggör aktiv samverkan och partnerskap mellan och över sektorer.

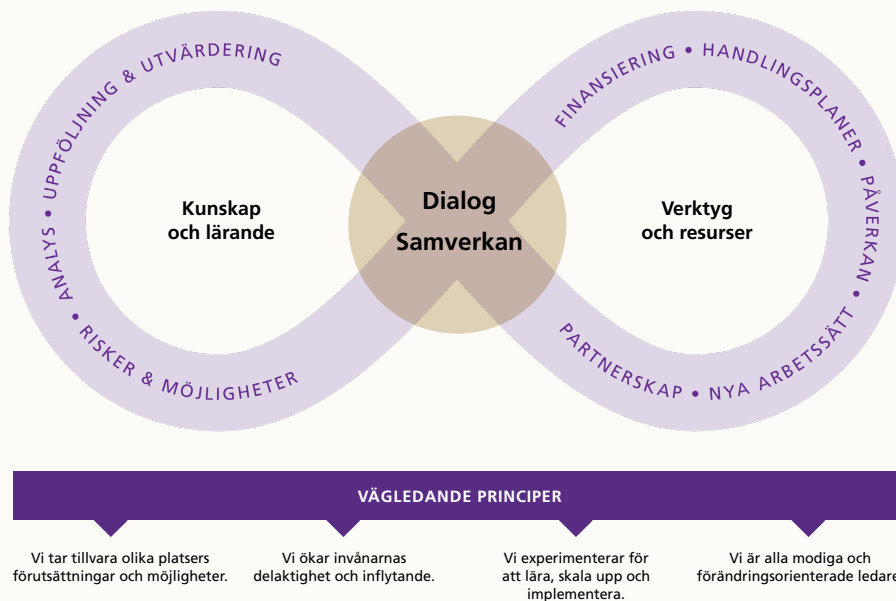
VI BEHÖVER AVSÄTTA personella och ekonomiska resurser i våra budgetar och planer. Det krävs också samverkan som kopplar ihop styrningen på lokal, regional, nationell och europeisk nivå.

VI SOM BIDRAR till genomförandet av strategin är näringslivet och dess organisationer, länets 49 kommuner och fyra kommunalförbund, akademi och forskningsinstitut, det civila samhället, Västra

Götalandsregionen samt länsstyrelsen och andra statliga myndigheter. Vi har olika ansvar, resurser och kunskaper och strategin är plattformen för vår samverkan och för ett kraftfullt genomförande.

MÖJLIGHETERNA FÖR EN gemensam rörelse framåt ökar med stöd av fyra vägledande principer och med utgångspunkt i kunskap och lärande om de utmaningar vi står inför samt hur vi klarar av att möta dem tillsammans. Det är genom dialog och samverkan som vi kan hantera de eventuella målkonflikter som uppstår längs vägen, till exempel när en positiv utveckling på ett område innebär en negativ utveckling på ett annat. Den digitala transformationen med ökad användning av data och AI öppnar för nya arbetssätt, snabbare analys och effektivare styrning och beslutsfattande.

↓ Bilden illustrerar genomförandet av strategin med kontinuerlig dialog och samverkan i centrum. Kunskap och lärande samspelar och växelverkar med de insatser vi gör med hjälp av våra olika resurser och verktyg. De vägledande principerna i figurens bas vägleder oss i genomförandet.

Fyra vägledande principer

Strategin pekar ut fyra principer som ska vägleda oss i vår dialog och samverkan för att genomföra strategin. Principerna ska hjälpa oss att ta tillvara möjligheterna i hela Västra Götaland genom att de inspirerar och utmanar oss att arbeta och samverka på nya sätt. De ska bidra till att vidga perspektiven, öka delaktigheten, uppmuntra oss att gå före och våga prova det utforskade. De vägledande principerna är även ett sätt att integrera Agenda 2030 i genomförandet.

Vi tar tillvara olika platsters förutsättningar och möjligheter

Västra Götaland är ett stort län med en variation av möjligheter och utmaningar kopplade till olika platsters förutsättningar. Denna variation ska tas tillvara, vilket förutsätter att vi synliggör olika behov av utveckling. Vi behöver en funktionell samverkan över territoriella gränser och politik-områden som utgår från de frågor vi tillsammans ska hantera. Det kan innebära att vi behöver utmana invanda och administrativa gränser. Genom samverkan mellan orter som har olika styrkor och funktioner kan utveckling ske både lokalt och i Västra Götaland som helhet. Kulturlivet som förenande kraft bidrar till att brygga över gränser.

Vi ökar invånarnas delaktighet och inflytande

För att förändringsarbetet ska bli långsiktigt hållbart behöver invånarna ha möjlighet att vara delaktiga, ha inflytande och kunna bidra till samhällsutvecklingen. Rätten till delaktighet gäller även barn och unga, vilka ska få möjlighet att delta efter sina egna förutsättningar i frågor som berör dem. Inkludering främjar människors hälsa och stärker demokratin. Vi verkar tillsammans för att så många som möjligt ska få möjlighet att delta i genomförandet av strategin och göra sina röster hörda. Först då kan vårt arbete bidra till Agenda 2030:s övergripande mål att ingen ska lämnas utanför.

Vi experimenterar för att lära, skala upp och implementera

Genom att experimentera och skapa fysiska och digitala test- och demonstrationsplattformar möjliggör vi lärande och innovationskraft för hållbar utveckling. Genom nya arbetssätt, metoder och samverkansformer skyndar vi på utvecklingen inom områden där förändringstakten behöver öka. Behovet att fatta goda och snabba beslut under allt större osäkerhet ökar behovet av olika sätt att hantera beslutsprocesser under kontrollerade former. Att ta risken att misslyckas är en del av lärandet. Samtidigt ska vi ta tillvara det som redan fungerar bra. Då mobiliserar vi för att förverkliga och sprida hållbara lösningar och skala upp insatser som bidrar till att öka omställningstakten.

Vi är modiga och förändringsorienterade ledare

Stora förändringar kräver mod. För att öka takten i omställningen krävs gemensamt ledarskap, delat ansvar och strategisk samverkan. Vi behöver alla vara modiga, kreativa och förändringsorienterade och utveckla arbetssätt som vägleder oss i svåra prioriteringar. Vi behöver hjälpas åt att synliggöra, diskutera och hantera synergier och målkonflikter. Vi behöver klara av att vara handlingskraftiga och snabba trots ökad komplexitet. Samsyn, fokus och uthållighet är nycklar för långsiktiga resultat, men vi behöver också ha tillit till andra och varandra, ha mod att ifrågasätta det invanda och beredskap att hantera det oväntade.

GENOMFÖRANDE

Kunskap och lärande

STRATEGIN SKA GENOMFÖRAS utifrån aktuell och uppdaterad kunskap om och analys av Västra Götalands utveckling samt länets utmaningar och styrkor i en föränderlig omvärld. Kunskap, uppföljning och utvärdering skapar underlag för gemensamt lärande och behovsmotiverade prioriteringar i arbetet framåt. I en tid med alltmer vilseledande och falsk information i omlopp blir det särskilt viktigt att värna att utvecklingsarbetet bygger på etablerad kunskap och forskning.

ERFARENHETERNA FRÅN TIDIGARE KRISER visar hur snabbt förutsättningarna kan förändras. Därför måste det finnas en bred beredskap. Tillsammans är vi bättre rustade att hantera de regionala följderna av stora internationella kriser, exempelvis pandemier, geopolitiska konflikter, klimatförändringar, förlust av biologisk mångfald och energi- och livsmedelsförsörjning. Genom att integrera en kontinuerlig risk- och omvärldsanalys i genomförandet av strategin ökar vi den gemensamma beredskapen och handlingsförmågan inför både kända och okända risker och möjligheter. Det hjälper oss att vara modiga och förändringsorienterade ledare.

FÖR ATT FÖLJA UTVECKLINGEN i länet presenterar Västra Götalandsregionen kontinuerligt statistik och fa kta på både regional och kommunal nivå i interaktiva publikationer med koppling till strategins mål och prioriterade områden. Västra Götalandsregionen har även det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av regionala utvecklingsstrategin. Respektive aktör ansvarar för att följa upp sina insatser. Ett aktivt och systematiskt arbete krävs för att skapa ett strategiskt lärande av de uppföljningar och utvärderingar som görs.

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN gör en årlig uppföljning av de gemensamma insatser som genomförs för att bidra

till strategins mål, de långsiktiga prioriteringarna och inom kraftsamlingarna. Det sker genom att följa och beskriva utvecklingen av ett antal övergripande indikatorer som relaterar till Västra Götalands utveckling i de tre dimensionerna av ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Huvuddelen av indikatorerna som används kommer från de nyckeltal som Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) sammanställt som en del av uppföljningen av Agenda 2030 på kommunal och regional nivå.

STRATEGIN SKA SES ÖVER minst en gång varje mandatperiod. I översynen som genomförs 2024–2025 har strategins tvärssektoriella kraftsamlingar för perioden 2021–2025 utvärderats. Utvärderingarna slår fast att strategins kraftsamlingar bidrar till att:

- bygga regional kapacitet och samordning genom att mobilisera aktörer och fungera agendasaättande
- öka samordning och samverkan
- rikta resurser, öka kunskap och möjliggöra konkreta insatser.

FÖR ATT FÅ ett gemensamt lärande behövs fortsatt dialog och att vi tillsammans diskuterar resultat och genomförande. Det bidrar i sin tur till att de samlade resurserna kan nyttjas på ett effektivt sätt i den riktning strategin pekar.

Uppföljning och kunskapsunderlag

Västra Götalandsregionen ansvarar för att kontinuerligt utvärdera och följa upp arbetet med den regionala utvecklingsstrategin. Kunskap, uppföljning och utvärdering skapar underlag för ett gemensamt lärande och behovsmotiverade prioriteringar i arbetet framåt i det samlade regionala utvecklingsarbetet. Ta del av uppföljning, utvärdering och kunskapsunderlag på: www.vgregion.se/vg2030

Verktyg och resurser

VI BEHÖVER ALLA känna ansvar och bistå med kompetens och resurser för att driva på omställningen i strategins riktning. Det är önskvärt att strategins genomförande integreras i våra respektive ordinarie mål och styrdokument samt att strategins prioriteringar avspeglas i fördelningen av personella och ekonomiska resurser. Tillsammans verkar vi för att växla upp regionala satsningar genom att attrahera finansiering från nationell och EU-nivå till Västra Götaland.

VI BEHÖVER KONKRETISERA strategins innehåll i exempelvis understrategier, handlingsplaner och överenskommelser som hjälper oss samlas kring prioriterade insatser. En gemensam kommunikationsstrategi stöttar oss i genomförandet och underlättar dialog, samhandling och kunskapsspridning.

EXEMPEL PÅ VERKTYG för att genomföra strategin är befintliga och nya samarbeten, olika överenskommelser och ett gemensamt påverkansarbete på nationell och europeisk nivå. Genom en innovations och hållbarhetsinriktad offentlig upphandling går det att rikta betydande resurser som stödjer omställningen genom nya innovationer, digitala verktyg, produkter och tjänster.

Samverkansplattformar för omställning

Befintliga dialog- och samverkansplattformar är viktiga för att driva på utvecklingsarbetet mellan organisationer

och sektorer och för samverkan mellan lokal, regional, nationell, europeisk och internationell nivå. Västra Götalandsregionen ansvarar för att arrangera arenor där vi kan mötas i samtal över aktörsgränserna, dela kunskap och erfarenheter samt vidareutveckla och konkretisera de områden där vi behöver arbeta närmare varandra. Den årliga konferensen Framtid Västra Götaland är ett exempel på en sådan arena.

VI BEHÖVER ÄVEN skapa samsyn kring behov och önskad förflyttning inom de områden för kraftsamling som strategin adresserar och få på plats ett mer systematiskt sätt att arbeta tillsammans. Nya digitala och fysiska mötesplatser bör utvecklas och samverkan med andra svenska och europeiska regioner är viktigt inom flera områden. Även samverkan över administrativa gränser behöver utvecklas i olika delar av länet, mellan exempelvis olika kommuner som delar utmaningar och förutsättningar.

EN UTVECKLAD SAMVERKAN mellan kommuner, kommunalförbund och region är avgörande. Det omfattar ett gemensamt årshjul för politiska samtal mellan regional och kommunal nivå, dialog om insatser, uppföljning och lärande samt prioriteringar framåt i strategins riktning. Kommunala och regionala medel ska avsättas till insatser i delregionerna genom överenskommelser mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden samt Business Region Göteborg.

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONENS SAMRÅD med det civila samhället och idéburna offentliga partnerskap bidrar till samlad kunskap från olika perspektiv. Genom kontinuerlig dialog med näringslivet och förmågan till gemensamma beslut kan satsningar och utvecklingsarbete riktas dit de gör mest nytta.

DET ARBETE SOM pågår i den breda samverkansplattformen Klimat 2030 bidrar till den regionala utvecklingsstrategins prioriterade områden genom av konkreta klimatåtgärder i samverkan mellan länets aktörer. Det stärker genomförandekraften i omställningen. VGR:s beslutade koldioxidbudget för Västra Götaland är ett annat verktyg som ska vägleda insatser. Koldioxidbudgeten visar länets utsläppsutrymme, det vill säga hur mycket utsläppen kan behöva minska varje år för att länet ska uppfylla sin del av Parisavtalet.

Gemensamt påverkansarbete nationellt och internationellt

Västra Götaland är en del av ett större nationellt, europeiskt och globalt sammanhang där vår utveckling är beroende av beslut och processer som vi själva inte äger och styr. Vi behöver gå fram gemensamt på nationell och europeisk nivå för att undanröja hinder för Västra Götalands utveckling och skapa förutsättningar för gemensamt prioriterade frågor inom till exempel infrastrukturområdet och elförsörjning.

När vi pekar på samma behov och agerar tillsammans har vi störst chans att göra skillnad. Men det kräver dialog, tillit och förtroende och att vi skapar och medverkar i samverkansstrukturer för att enkelt mobilisera och enas om ett gemensamt västsvenskt budskap. Ett påverkansarbete syftar till att skapa en förflyttning i prioriterade frågor och kräver ett aktivt engagemang på nationell och europeisk nivå. Det kan

handla om att skapa förändringar i policyer, regeltolkning och lagstiftning samt om att kanalisera finansiella resurser till Västra Götaland.

Finansiering från nationell och europeisk nivå

Omfattningen av åtgärder och insatser behöver matcha utmaningarna. Därför är det nödvändigt att tillsammans verka för ökade ekonomiska resurser till Västra Götaland från nationell och internationell nivå.

Bland EU:s finansiella instrument finns viktiga verktyg för den regionala och lokala utvecklingen, till exempel är programmen inom sammanhållningspolitiken direktanpassade efter västsvenska behov och förutsättningar. Det finns även många europeiska fonder och finansieringsinstrument som bidrar till att stärka västsvenska aktörer inom områden som infrastruktur, forskning och innovation, hälsa, kultur, kompetensförsörjning, miljö och digitalisering. Dessa resurser är viktiga för att öka genomförandekraften i strategins långsiktiga prioriteringar och kraftsamlingar.

Strategi för smart specialisering

Att identifiera och prioritera områden med potential för internationell konkurrenskraft och hållbar utveckling, så kallad smart specialisering, har en central roll i EU:s regionalpolitik och är en grund för satsningar inom EU:s regionalfondsprogram. Smart specialisering har blivit ett allt viktigare verktyg för tillgången till europeiska partnerskap och konkurrensutsatt finansiering på nationell och europeisk nivå. Västra Götalands strategi för smart specialisering anger särskilt kunskapsintensiva områden i Västra Götaland med omställningspotential, där akademien och näringslivet har hög internationell konkurrenskraft och tillväxtpotential.

SÅ HÄNGER DET IHOP

Samverkan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden

Strategin styr, tillsammans med regionfullmäktiges budget, Västra Götalandsregionens satsningar på regional utveckling. Västra Götalandsregionen är ansvarig för att i samverkan utarbeta och besluta om strategin. Västra Götalandsregionens roll är att leda genomförandet genom att samordna insatser och skapa förutsättningar för samverkan. Västra Götalandsregionen ansvarar också för att kontinuerligt utvärdera och följa upp arbetet med strategin och möjliggöra ett gemensamt lärande. Utöver det bidrar Västra Götalandsregionen med egna verktyg och resurser till insatser inom strategins långsiktiga prioriteringar och kraftsamlingar, till exempel genom projektfinansiering. Analyser och sammanställningar av utvecklingen i Västra Götaland uppdateras kontinuerligt av VGR.

Beredningen för hållbar utveckling (BHU) är ett politiskt samverkansorgan mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden i frågor om hållbar utveckling. Styrning och prioriteringar inom den regionala utvecklingsstrategin bereds genom samrådsdiskussioner i BHU, inför beslut i regionfullmäktige.

Boråsregionen Sjuhärad's kommunalförbund, Fyrbodals kommunalförbund, Göteborgsregionen samt Skaraborgs kommunalförbund ansvarar för samverkan och gemensamt utvecklingsarbete mellan kommunerna på delregional nivå. De fyra kommunalförbunden arbetar med strategin i samverkan med kommunerna och integrerar den i ordinarie styrning och uppföljning.

Så bidrar strategin till Agenda 2030

Den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021–2030 bidrar till en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. Strategin är ambitiös när det gäller att möta Agenda 2030 och FN:s 17 globala hållbarhetsmål utifrån lokal och regional nivå.

STRATEGIN BYGGER PÅ anpassad integrering av Agenda 2030. Det innebär att de regionala utmaningarna och förutsättningarna har avgjort strategins inriktning och prioriteringar, vilket i sin tur avgör vilka av Agenda 2030:s mål och delmål som strategin direkt och indirekt bidrar till på olika lång sikt.

GENOM SATSNINGAR PÅ de långsiktiga prioriteringarna och kraftsamlingarna bidrar den regionala utvecklingsstrategin till bättre hälsa och välbefinnande, möjligheter till utbildning och kompetensutveckling samt ökad sysselsättning

och förbättrade förutsättningar för företagande och entreprenörskap. Strategin ska samtidigt stärka allas lika rättigheter och öka inkluderingen samt bidra till en hållbar samhällsplanering med bland annat utveckling av fysisk och digital infrastruktur. Den bidrar också till minskad klimatpåverkan och omställning till en hållbar konsumtion och produktion med satsningar på hållbar industri, forskning, innovation och tillförlitlig och förnybar energi.

NÄR STRATEGIN GENOMFÖRS är det viktigt att vi fortsätter dialogen om och bedömningen av dess bidrag till Agenda

2030. Indikatorer ska användas som relaterar till såväl ekonomiskt, socialt som miljömässigt hållbar utveckling. På så sätt kan vi få en effektiv styrning och uppföljning. Agenda 2030 betonar samverkan, delaktighet och transparens som förutsättningar för ett framgångsrikt genomförande och för det övergripande målet att ingen ska lämnas utanför. På samma sätt kräver den regionala utvecklingsstrategin kontinuerlig dialog, delaktighet och ett gemensamt ansvar, där samverkan och partnerskap över sektorer och mellan aktörer är en förutsättning.

VI BEHÖVER UTVECKLA former som synliggör eventuella målkonflikter. Då minskar risken att ett mål nås på bekostnad av andra mål. De vägledande principerna fungerar som verktyg för att integrera Agenda 2030 i genomförandet av strategin. Det sker bland annat utifrån principerna att vi ska öka invånarnas delaktighet och inflytande över samhällsutvecklingen samt ta tillvara olika platser förutsättningar och möjligheter att klara omställningen till ett hållbart samhälle.

Så hänger det ihop

Den regionala utvecklingsstrategin är vår gemensamma strategi för den regionala utvecklingen i Västra Götalands län. Strategin har sin grund i det uppdrag som Västra Götalandsregionen har från regeringen att dels utarbeta och fastställa en regional utvecklingsstrategi för länet, dels samordna genomförandet och uppföljningen av strategin. Uppdraget finns i lagen om regionalt utvecklingsansvar (2010:630) och förordningen om regionalt utvecklingsarbete (2017:583).

DEN REGIONALA UTVECKLINGSSTRATEGIN vägleder kommuner, kommunalförbund, näringsliv, akademi och forskningsinstitut, det civila samhället samt länsstyrelsen och andra statliga myndigheter i det gemensamma arbetet med regional utveckling. Strategin styr, tillsammans med regionfullmäktiges budget, Västra Götalandsregionens satsningar på regional utveckling.

STRATEGIN TAR SIN utgångspunkt i Vision Västra Götaland – Det goda livet, där det goda livet står för god hälsa, arbete och utbildning, trygghet, gemenskap och delaktighet i samhällslivet, en god miljö där vi värnar de förnybara systemen, möta behoven hos barn och ungdomar, en uthållig tillväxt och ett rikt kulturliv. Det goda livet förutsätter en hållbar utveckling, där den ekonomiska, sociala och miljömässiga hållbarheten är sinsemellan beroende och förstärker varandra.

DEN REGIONALA UTVECKLINGSSTRATEGIN bidrar till det regionala genomförandet av internationella, europeiska och nationella utvecklingsstrategier. På global nivå finns Agenda 2030 med 17 globala hållbarhetsmål. FN:s barnkonvention ska om-sättas från teori till praktik där barn och unga är delaktiga i frågor som berör och engagerar dem och där de utvecklas utifrån sina unika förutsättningar och förmågor. På europeisk nivå finns sammanhållningspolitiken och EU:s tillväxt-strategier som anger riktningen för en rättvis omställning till en hållbar och konkurrenskraftig ekonomi samt mål och åtgärder för klimatneutralitet fram till 2050. Ett annat ramverk i genomförandet utgörs av den europeiska deklarationen om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen) liksom strategin Jämställt Västra Götaland 2024–2027 som pekar ut en riktning för jämställdhetsarbetet i länet. På nationell nivå bidrar regionala utvecklingsstrategin till Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030.

REGIONALA MÅLDOKUMENT

Den regionala utvecklingsstrategin samspelar med tre andra regionala måldokument som är antagna av regionfullmäktige. De ska tillsammans bidra till att uppfylla den gemensamma Vision Västra Götaland – Det goda livet. För att öka takten i genomförandet behöver ett mer aktivt samarbete utvecklas inom område där måldokumentens överlappar och förstärker varandra. Dessa måldokument är:

KULTURSTRATEGI VÄSTRA GÖTALAND OCH KULTURPLAN är det övergripande måldokumentet för kultur, demokratiutveckling och civilsamhällsfrågor. Kulturstrategins mål är "Ett fritt, rikt och starkt kulturliv i hela Västra Götaland" och innehåller ett antal områden där kulturområdet interagerar med övrigt regionalt utvecklingsarbete. Dessa områden är gestaltad livsmiljö, medie- och informationskunnighet (MIK), folkbildning, kultur och hälsa, idrott, kulturella och kreativa näringar och platsutveckling samt bibliotek och läsförnjande. Kulturstrategin har en särskild del där kulturens bidrag till regional utveckling beskrivs.

REGIONALT TRAFIKFÖRSÖRJNINGSPROGRAM är det övergripande måldokumentet för kollektivtrafikens utveckling. En övergripande helhetssyn mellan kollektivtrafik och bostadsbyggande, infrastrukturutveckling samt lokalisering av verksamheter och service skapar en grund för en hållbar region där människor ges goda förutsättningar att leva och utvecklas. Kollektivtrafiken ska planeras både utifrån att minska transporternas påverkan på miljön och med hänsyn till dem som är beroende av en fungerande kollektivtrafik. Trafikförsörjningsprogrammet revideras och är ute på remiss våren 2025.

STRATEGI FÖR HÄLSO- OCH SJUKVÅRDENS OMSTÄLLNING I VÄSTRA GÖTALANDS-REGIONEN är det övergripande måldokumentet för utvecklingen av hälso- och sjukvården mot en god och nära vård och beskriver arbetet för att möta samhällets ökade behov av hälso- och sjukvård utifrån begränsade resurser. Arbetet med genomförandet bygger bland annat på tvärssektoriell samverkan. Områden där ett nära samarbete mellan regional utveckling och hälso- och sjukvård behövs är bland annat digitalisering, innovation, hälsa och life science, kompetensförsörjning, förebyggande folkhälsoarbete och tidiga insatser för barn och unga.

**Tillsammans gör vi Västra Götaland till ett föredöme för
omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.**

BILAGA: Sammanfattning av ändringar och förtydliganden i den aktualiserade regionala utvecklingsstrategin

I denna bilaga sammanfattas de ändringar som gjorts i strategin inför remiss. Längre ner beskrivs även syfte och avgränsning för översynen samt hur den genomförs i en dialogprocess.

Ändringar och förtydliganden i strategin

I de aktörsdialoger som genomförts i översynen framgår att den regionala utvecklingsstrategin (RUS) till stor del fortsatt upplevs relevant och angelägen. Det finns därmed ett stöd för att behålla strategins mål och fyra långsiktiga prioriteringar. För att få genomslag och lösa samhällsutmaningarna behöver vi samverka utifrån våra olika roller och ansvar för att hitta vägar framåt, och vi behöver hela tiden utveckla samverkan, våra arbetssätt och gemensamma insatser.

STRATEGINS MÅL LIGGER KVAR. Strategin gäller fortsatt fram till 2030, men eftersom det krävs långsiktighet när vi samverkar kring komplexa utmaningar och omställning, har en utblick mot 2045 lagts till.

DE SENASTE ÅRENS OMVÄRLDSHÄNDELSEr och förändrade förutsättningar för utveckling i Västra Götaland har påverkat aktualiseringen. Det handlar bland annat om:

- Det osäkra världsläget med fler allvarliga kriser och geopolitiska konflikter ställer nya krav på robusthet och beredskap i samhälle och näringsliv.
- Västsveriges ekonomi och näringsliv står inför hårdare global konkurrens, snabb förändring i värdekedjor och ökade krav på nyckelkompetenser.
- Den demografiska utvecklingen med minskande födelsetal, ökad medellivslängd och lägre andel befolkning i yrkesverksam ålder leder till utmaningar att klara välfärdens uppdrag och näringslivets kompetensförsörjning.

- Effekterna i samhället av klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald blir alltmer kännbara och allvarliga.
- Den digitala transformationen, utvecklingen inom AI och andra banbrytande teknologier går snabbt och påverkar alla delar i samhället. Det öppnar nya möjligheter men innebär också etiska dilemman och risker inom exempelvis cybersäkerhet.
- Ungas välbefinnande utvecklas åt fel håll, många känner oro för framtiden och det är fortsatt många som inte klarar skolan. Allt yngre personer rekryteras till kriminella gäng.
- Tilliten till samhället och demokratin riskerar att minska i takt med dels ökad spridning av falsk eller vilseledande information, dels utbredd organiserad brottslighet.

Samtidigt kvarstår de utmaningar som tas upp i gällande strategi, exempelvis att invånarnas tillgång till arbete och service skiljer sig åt i olika delar av länet.

Som en följd av ovan har strategins avsnitt "Samhällsutmaningar som drivkraft" skrivits om och strategin som helhet har genomarbetats med uppdateringar utifrån aktuellt omvärldsläge. Strategins bidrag till klimatomställningen och till att stärka den biologiska mångfalden har förtydligats. De siffror som redan antagna – klimatmålen för Västra Götaland har skrivits in i strategin efter önskemål från kommuner och länsstyrelsen med flera.

DE FYRA LÅNGSIKTIGA PRIORITERINGARNA: Stärka innovationskraften, Bygga kompetens, Öka inkluderingen och Knyta samman Västra Götaland ligger kvar och fortsätter utgöra basen i den regionala utvecklingsarbetet. I aktörsdialogerna har många lyft att det är viktigt att bättre synliggöra allt värdefullt utvecklingsarbete som sker inom dessa områden i genomförandet av strategin. Inspel har också handlat om hur olika aktörsgrupper kan och vill

bidra i genomförandet, exempelvis har det civila samhällets roll synliggjorts mer. Översynen har resulterat i några förtydliganden i beskrivningen av de långsiktiga prioriteringarna för att i högre grad spegla omvärldsförändringar och dagens förutsättningar samt stärka genomförandekraften. Exempel:

- **Stärka innovationskraften;** Inom denna långsiktiga prioritering tydliggörs vikten av att satsa både på bredden för ett diversifierat näringsliv, inklusive entreprenörskap och små- och medelstora företag, och på ökad spets inom områden av särskild vikt för länets sysselsättning och globala konkurrenskraft. Vikten av att tillsammans stärka den västsvenska attraktiviteten för internationell spetskompetens, strategiska etableringar och investeringar har förtydligats.
- **Bygga kompetens;** Samverkan och gemensamma insatser inom denna långsiktiga prioritering är idag än mer avgörande för att möta de demografiska utmaningarna och klara morgondagens kompetensförsörjning och livslånga lärande. Bygga kompetens har uppdaterats med ett ökat fokus på hur vi kan säkra och utveckla de kompetenser som krävs för den gröna och digitala omställningen, men även ökat fokus på att tillvarata allas kompetens.
- **Öka inkluderingen;** Denna långsiktiga prioritering har konkretiserats utifrån ett regionalt utvecklingsperspektiv. Det handlar bland annat om vikten av invånarnas delaktighet och engagemang i samhällsutvecklingen, tillit till samhället och demokratin och om att bryta digitalt uranförskap, men även om att bättre synliggöra näringslivets engagemang och det civila samhällets och sociala ekonomins roll.
- **Knyta samman Västra Götaland;** Inom denna långsiktiga prioritering är det fortsatt viktigt med samverkan och påverkansarbete för att möta utvecklingsbehoven för transporteffektiv infrastruktur och samhälle samt fortsatt bredbandsutbyggnad. Men även att ta vara på synergier inom

samhällsplanerings- och markanvändningsområdet, som en förutsättning för stärkt utvecklingskraft och ökad närhet i olika delar av länet. Digitalisering och ny teknik lyfts som möjligheter för både hållbara resor och samhällsplanering.

TRE NYA OMRÅDEN ATT KRAFTSAMLA KRING FÖRESLÅS. Dessa ersätter och bygger delvis vidare på dagens fyra kraftsamlingar (Fullföljda studier, Digitalisering, Elektrifiering och Cirkulära affärsmodeller).

De nya områdena är:

- Industrins gröna omställning
- Framtidsrusta barn och unga
- Ökad robusthet genom samverkan i samhällsplanering

En viktig del i remissen är att fånga synpunkter från de olika remissinstanserna om vad det är viktigast att tillsammans fokusera på inom respektive område de närmaste åren.

INDUSTRINS GRÖNA OMSTÄLLNING motiveras av att Västra Götaland är en stark industriregion och att den gröna omställningen är avgörande för att säkra industrins långsiktiga konkurrenskraft, klara klimatomställningen och behålla jobben, vilket i sin tur finansierar vår välfärd. Mycket av den samverkan som sker idag kring elförsörjning, cirkulära värdekedjor och inte minst i kompetensförsörjningsarbetet kan förstärkas genom att vi kraftsamlar tillsammans.

FRAMTIDSRUSTA BARN OCH UNGA föreslås mot bakgrund av att barn och ungas välmående utvecklas åt fel håll och att det är en kritisk fråga både för individen och för samhällsutvecklingen i stort. I genomförda aktörsdialoger trycker i stort sett alla aktörer på vikten av att – utifrån sina olika roller och ansvar – fortsatt kraftsamlas för att ge barn och unga i Västra Götaland en bra start i livet. Men för att tydligt signalera att det handlar om mycket mer än att klara sig igenom skolan, föreslås en ny inramning och ett omtag i samverkan inom vissa områden. Samtidigt är det viktigt att ta tillvara erfarenheterna från nuvarande arbete inom Fullföljda studier och vidareutveckla och sprida det som fungerar bra.

ÖKAD ROBUSTHET GENOM SAMVERKAN I SAMHÄLLSPLANERING motiveras utifrån att många aktörer uttrycker ett behov av ökad gemensam beredskap inom exempelvis energi- och livsmedelsförsörjning och klimatanpassning. Fokus ligger på att med hjälp av gemensamma analyser, scenarier och framtidsbilder samt ökad samplanering bli mer resureffektiva, motståndskraftiga och öka utvecklingskraften i Västra Götaland. Denna kraftsamling handlar inte om att Västra Götalandsregionen avser göra anspråk på att bli regionplanorgan enligt Plan- och bygglagen, utan om att utveckla samverkan i samhällsplaneringen utifrån våra olika roller och ansvarsområden.

Viktiga satsningar och samarbeten inom strategins nuvarande fyra kraftsamlingar kommer till viss del fortsätta inom ramen för de nya områdena för kraftsamling. Andra delar fortsätter i det gemensamma genomförandet inom strategins långsiktiga prioriteringar. Exempelvis är den digitala transformationen och tillämpningen av AI avgörande för strategins genomförande som helhet och det är viktigt med fortsatt samverkan kring Digitalisering inom olika områden. Delar av det som sker idag inom kraftsamlingarna Elektrifiering och Cirkulära affärsmodeller kan vidareutvecklas inom "Industrins gröna omställning", andra delar fortsätter som en naturlig del av arbetet inom de långsiktiga prioriteringarna Stärka innovationskraften och Bygga kompetens. Arbetet inom cirkulära livsmiljöer kan även drivas vidare som en del i utvecklingsarbetet i den långsiktiga prioriteringen Knytta samman Västra Götaland. Goda erfarenheter och fungerande samverkan inom Fullföljda studier kan vidareutvecklas inom "Framtidsrusta barn och unga".

I AVSNITTEN OM STRATEGINS GENOMFÖRANDE har mindre förtydliganden gjorts. De fyra vägledande principerna ligger kvar och ska fortsätta utmana oss i genomförandet. I aktörsdialogerna har många lyft vikten av att fortsatt ta tillvara olika platser förutsättningar möjligheter, samtidigt som vi behöver samordna oss på nationell och europeisk nivå för att undanröja hinder för Västsveriges utveckling och skapa förutsättningar för gemensamt prioriterade frågor. Det gemensamma ledarskapet blir alltmer avgörande och vi behöver vara handlingskraftiga och snabba trots ökad komplexitet och osäkerhet.

Utgångspunkter för översynen

Översynen handlar om att aktualisera delar av strategi utifrån omvärld och nuläge, inte om att ta fram en ny strategi. Syftet är också att förstärka genomförandet med fokus på att se över strategins kraftsamlingar som beslutas för fyra år i taget.

Enligt förordningen om regionalt utvecklingsarbete (2017:583) ska den regionala utvecklingsstrategin ses över minst en gång mellan varje val till region- och kommunfullmäktige. Varje region avgör hur omfattande översynen ska vara. I Västra Götaland pågår genomförandet av strategin med stort engagemang från kommuner, näringsliv, lärosäten, civila samhället, länsstyrelsen och andra berörda myndigheter. Rådande omvärldsläge och de senaste årens utveckling motiverar ändå att delar av strategin aktualiseras för att den fortsatt ska vara relevant och aktuell. Miljö- och regionutvecklingsnämnden, som leder översynen, har därför beslutat att översynen ska:

- Se över och aktualisera delar av strategin:
  - Behålla målet och långsiktiga prioriteringar, men ha dialog om hur genomförandet går och behöver förstärkas.
  - Se över kraftsamlingarna med hjälp av utvärdering och dialog.
- Förstärka genomförandet av strategin.
- Höja kunskapen om värdet av det gemensamma regionala utvecklingsarbetet.

Så gör vi översynen tillsammans

Översynen genomförs som en dialogprocess. När strategin togs fram skedde det i bred dialog och delaktighet. På samma sätt är det viktigt att involvera kommunerna och andra nyckelaktörer i översynen. Att skicka förslaget på aktualiserad strategi på remiss är en viktig del i detta. En bred delaktighet och förankring är en förutsättning för ett fortsatt starkt gemensamt genomförande. Aktualiseringen av strategin tar utgångspunkt i:

- Kunskapsunderlag om utvecklingen i Västra Götaland och omvärldsanalys
- Årliga uppföljningar av strategins genomförande
- Utvärdering av strategins nuvarande kraftsamlingar
- Inspel från aktörsdialoger och politiska samtal under perioden maj 2024–februari 2025.

Arbetet med översynen går att följa på www.vgregion.se/vg2030. Där listas alla aktörsdialoger och kunskapsunderlag, uppföljningar och utvärderingar.

2025-04-14

Diarienummer MRU 2025-00150

Remissmissiv – översyn av Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030

Den regionala utvecklingsstrategin är en övergripande strategi för det gemensamma regionala utvecklingsarbetet i Västra Götaland. Västra Götalandsregionen (VGR) har i rollen som regionalt utvecklingsansvarig ansvar för att strategin tas fram och att det sker i samverkan med kommuner, näringsliv, myndigheter, akademi och det civila samhället. Den regionala utvecklingsstrategin är styrande för VGR och vägledande för andra utvecklingsaktörer. Enligt förordningen om regionalt utvecklingsarbete (2017:583), ska strategin ses över en gång mellan varje val.

Under 2024–2025 genomförs en översyn av regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030 (RUS). Det ska inte tas fram någon ny strategi utan översynen har fokus dels på att aktualisera strategin utifrån omvärld och nuläge, dels på att förstärka genomförandet. VGR:s miljö- och regionutvecklingsnämnd ansvarar för att leda processen som omfattar uppföljning, dialoger och uppdatering av strategin utifrån det som kommer fram i översynen.

Förslaget på aktualiserad strategi har arbetats fram i bred dialog med kommuner, kommunalförbund, näringsliv, det civila samhället, myndigheter, akademi med flera, samt internt inom VGR:s nämnder, förvaltningar och bolag. Förslaget baseras även på omvärldsanalys, uppföljning av utvecklingen i länet, utvärdering av strategins kraftsamlingar och andra lärdomar från genomförandet. Remissversionen är ett tjänstemannaförslag som bereds politiskt efter avslutad remiss.

Frågor till remissinstanserna

Svaret ska utgå från de fem frågeställningarna nedan och vara så kortfattat och konkret som möjligt. Ta upp både det som ni ser som styrkor i strategin och det ni tycker behöver ändras. Motivera kortfattat.

- Vad är er samlade uppfattning om strategins relevans i förhållande till utvecklingen i Västra Götaland och omvärldens förändringar, och därmed för att nå målet: *Tillsammans gör vi Västra Götaland till föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt Västra Götaland?*
- De fyra långsiktiga prioriteringarna har förtydligats. Fångar beskrivningen under respektive långsiktig prioritering de utmaningar och möjligheter som är mest centrala för gemensamma insatser framåt?
- Tre nya områden föreslås, som vi gemensamt behöver kraftsamla kring de närmaste åren. Fångar dessa de viktigaste områdena för särskilt fokus, riktad samverkan och gemensamma insatser? Har respektive kraftsamling rätt avgränsning och innehåll?
- Samarbete mellan aktörer är nödvändigt för ett framgångsrikt genomförande av strategin. Hur kan genomförandet förstärkas? Vad fungerar bra eller dåligt? Hur kan er organisation bidra?
- De vägledande principerna ligger kvar. Hur ser ni på hur de bidrar till strategins genomförande?

Praktisk information

Vi vill ha ert remissvar **senast 15 september 2025**. Svaret skickas till:
miljo-och.regionutvecklingsnamnd@vgregion.se

Ange i ämnesraden "Er organisation – Remissvar RUS, MRU 2025-00150.
Ange även en kontaktperson.

För er som vill få förslaget presenterat för er eller har frågor om remissen, så bjuder vi in till två digitala seminarier den 28 april och 5 maj. Anmälan sker via www.vgregion.se/rusremiss.

Ett presentationsmaterial om förslaget på aktualiserad strategi finns på www.vgregion.se/rusremiss.

Mer information om översynen, underlag och vilka dialoger som genomförts finns på [Dags att se över regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 - Västra Götalandsregionen](#)

Övriga frågor kan ställas till processledarna för översynen:

Hanna Jönsson hanna.m.jonsson@vgregion.se och Lisa Lundin
lisa.lundin@vgregion.se

Så behandlas synpunkterna

Västra Götalandsregionen sammanställer och behandlar de inkomna synpunkterna efter att remissperioden är slut. En samlad bild av remissvaren kommer presenteras på www.vgregion.se/rusremiss.

Under hösten 2025 tas det fram ett slutligt förslag på aktualiserad regional utvecklingsstrategi som behandlas i miljö- och regionutvecklingsnämnden (MRU), beredningen för hållbar utveckling (BHU)¹ och regionstyrelsen. Beslut om strategin fattas av regionfullmäktige i början av 2026.

De inspel som handlar om hur vi tillsammans genomför strategin utgör viktiga underlag för fortsatt dialog och vidareutveckling av samverkan, arbetssätt och satsningar.

Remisshandlingar

- Remissmissiv med frågor och sändlista (det här brevet)
- Remissversion aktualiserad Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030
- Bilaga: Sammanfattning av ändringar och förtydliganden i den aktualiserade regionala utvecklingsstrategin (bifogad sist i remissversionen)

Ovanstående handlingar finns tillgängliga på www.vgregion.se/rusremiss.

Vi ser fram emot att ta del av era remissvar!

Helena Lundberg Nilsson

Regionutvecklingsdirektör, Västra
Götalandsregionen

---

¹ Beredningen för hållbar utveckling (BHU) är en gemensam politisk beredning mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden i Västra Götaland.

2025-04-14

Remissmissiv – Aktualiserad RUS

Sida 4

Sändlista

Västra Götalands 49 kommuner

Boråsregionen Sjuhärads
kommunalförbund²
Fyrbodals kommunalförbund
Göteborgsregionens
kommunalförbund
Skaraborgs kommunalförbund
Business Region Göteborg
Almi Företagspartner Väst AB
Arbetsförmedlingen
Balthazar Science Center
Boverket
Chalmers tekniska högskola
Companion Fyrbodals³
Companion Göteborg
Companion Sjuhärad
Companion Skaraborg
CSR Västsverige
Dalénium Science Center
Dalslands kanal
Drivhuset⁴
Energimyndigheten
Företagarna Västra Götaland
Göteborgs universitet
Göteborgsregionen social ekonomi
Havs- och vattenmyndigheten
Hela Sverige ska leva Göteborg
Hela Sverige ska leva Fyrbodals
Hela Sverige ska leva Sjuhärad
Hela Sverige ska leva Skaraborg
Hushållningssällskapet Väst
Hushållningssällskapet Sjuhärad
Högskolan Borås
Högskolan Skövde
Högskolan Väst
Industrirådet
Innovatum Science Center
Innovatum Science Park
IUC Väst, IUC Sjuhärad, GTC och IDC
West Sweden⁵
Jordbruksverket
Jämställdhetsmyndigheten
Kungsbacka kommun
Lindholmen Science Park
LO-distriktet i Västsverige
LRF Västra Götaland
Länsstyrelsen i Västra Götaland

Molekylverkstan Science Center
Myndigheten för yrkeshögskolan
Navet Science Center
Oslo kommune
Region Halland
Region Jönköping
Region Skåne
Region Stockholm
Region Värmland
Region Örebro
RF SISU Västra Götaland
Riksantikvarieämbetet
RISE
Sahlgrenska Science Park
Samordningsförbunden i Västra
Götaland⁶
Samrådet för nationella minoriteter
Samrådet för funktionshinder
Samrådet för hbtqi
Samrådet för mänskliga rättigheter
Samrådet för barnrätt
Science Park Borås
Science Park Skövde
Skogsstyrelsen
Skoop i Göteborgsregionen
SLU i Skara
Social ekonomi Fyrbodals
Social ekonomi Sjuhärad
Social ekonomi Skaraborg
Stiftelsen Stenebyskolan
Svenska ESF-rådet
Svenskt näringsliv Västra Götaland
Sveriges kommuner och regioner
Svinesundskommittén
TCO
Tillväxtverket
Trafikverket
Ung företagsamhet⁷
Unionen
Universeum
VGR:s överenskommelse med det
civila samhället
Vinnova
Vision Västra Götalandsregionen
Västkuststiftelsen
Västra Götalands bildningsförbund
Västsvenska handelskammaren
Östfold Fylkeskommune

² Kommunalförbunden ombeds att svara med utgångspunkt i det delregionala perspektivet.

³ Vi önskar ett samberett svar från Companion

⁴ Vi önskar ett samberett svar från Drivhusen

⁵ Vi önskar ett samberett svar från IUC-bolagen

⁶ Vi önskar ett samberett svar från samordningsförbunden

⁷ Vi önskar ett samberett svar från Ung företagsamhet

Filen hittades inte. Den är antingen borttagen eller utcheckad

From: therese.tanner@goteborgsregionen.se
Sent: 16 Jun 2025 17:02:24 +0200
To: kommun@ale.se; kommun@harryda.se; kommun@kungsbacka.se; kommun@lerum.se; kommun@ockero.se; kommun@stenungsund.se; kommun@tjorn.se; kommunen@lillaedet.se; kommunstyrelsen@alingsas.se; kundcenter@partille.se; stad@molndal.se; Registrator; stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se; halland@lansstyrelsen.se; vastragotaland@lansstyrelsen.se; info@businessregion.se; info@vastsvenskahandelskammaren.se; regionstyrelsen@vgregion.se; info@borasregionen.se; kansli@fyrbodal.se; info@skaraborg.se; regionen@regionhalland.se; remisser@svensktnaringsliv.se
Cc: maria.sigroth@goteborgsregionen.se
Subject: Remiss av förslag till Regional utvecklingsplan för storstadsregionen
Attachments: Beslut - 202400203 - GRFS - § 54.pdf, RUPS Remissversion.pdf, Tjänsteskrivelse remiss RUPS.pdf
Categories: Ingrid

Varsam: Detta är ett meddelande från en extern avsändare. Öppna inte länkar eller bilagor om du är osäker på avsändaren eller innehållet.

Hej

Nu har förbundsstyrelsen i GR fattat beslut om remissutgåva av Regional utvecklingsplan för Storstadsregionen, RUPS.

RUPS är ett resultat av den rådslagsprocess som genomförts främst under det senaste året. Dokumentet innehåller förslag till politiska överenskommelser med fokus på regional tillväxt och fysisk planering samt utmaningar kopplade till tillväxt som har tidsperspektivet 2050.

Ni inbjuds härmed att lämna synpunkter på förslaget. Dessa ska vara GR tillhanda senast 31 oktober 2025. Skicka svaret till gr@goteborgsregionen.se

Förbundsfullmäktige förväntas fatta slutligt beslut om RUPS under första kvartalet 2026.

Vid frågor om underlaget eller anmälan till seminarierna, kontakta Maria Sigroth, maria.sigroth@goteborgsregionen.se

Mvh

Therese Tanner

Förbundssekreterare GR

Aktuella handlingar för ärende GRFS-2024-00203, Regional utvecklingsplan kopplat till rådslag, se dnr FS2023-00010 bifogas detta e-postmeddelande

Bifogat material kommer från följande handlingar:

Protokollsutdrag 2025-06-10 § 54 Beslut om remiss av Regional utvecklingsplan för storstadsregionen | Dokumentidentitet:20571

RUPS Remissversion | Dokumentidentitet:20491

Tjänsteskrivelse remiss RUPS | Dokumentidentitet:20364

Beslut om remiss av Regional utvecklingsplan för storstadsregionen

Förbundsstyrelsens beslut

Förslag till Regional utvecklingsplan för storstadsregionen 2050 skickas på remiss till medlemskommunerna, Västra Götalandsregionen (VGR), Region Halland, Sjuhärads kommunalförbund, Skaraborgs kommunalförbund, Fyrbodals kommunalförbund, länsstyrelsen Västra Götaland, länsstyrelsen Halland, Västsvenska Handelskammaren, Business Region Göteborg samt Svenskt Näringsliv för inhämtande av synpunkter.

Synpunkterna ska vara GR tillhanda senast 31 oktober.

Sammanfattning av ärendet

Sedan hösten 2023 har arbetet med Rådslaget pågått inom förbundet och det har nu mynnat ut i ett förslag till Regional utvecklingsplan för storstadsregionen 2050, RUPS. Det är sedan tidigare bestämt att medlemskommunerna ska få lämna synpunkter på dokumentet varför förbundsstyrelsen nu har att fatta beslut om remiss.

Remissperioden är 16 juni till 31 oktober 2025.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse

Remissversion av RUPS

Förvaltningens förslag till beslut

Förslag till Regional utvecklingsplan för storstadsregionen 2050 skickas på remiss till medlemskommunerna, Västra Götalandsregionen (VGR), Region Halland, Sjuhärads kommunalförbund, Skaraborgs kommunalförbund, Fyrbodals kommunalförbund, länsstyrelsen Västra Götaland, länsstyrelsen Halland, Västsvenska Handelskammaren, Business Region Göteborg samt Svenskt Näringsliv för inhämtande av synpunkter. Synpunkterna ska vara GR tillhanda senast 31 oktober.

Förslag på sammanträdet

Olof Lundberg (S) föreslår att följande stycke stryks ur remissversionen:

I dagsläget uppfyller inte Uddevalla kriterierna som tillväxtnod. Vid nästa uppdatering av den regionala utvecklingsplanen bör även Uddevalla prövas som möjlig regional tillväxtnod.

Jonas Attenius (S) föreslår, med instämmande av Axel Josefson (M), bifall till förvaltningens förslag till remissversion.

**GÖTEBORGS
REGIONEN**

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum

2025-06-10

Sida

2(2)

Förbundsstyrelsen

Beslutsgång

Ordförande konstaterar att det finns två förslag till beslut och ställer dem mot varandra och finner att förbundsstyrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag till remissversion.

Skickas till

Medlemskommunerna
Västra Götalandsregionen (VGR)
Region Halland
Sjuhärads kommunalförbund
Skaraborgs kommunalförbund
Fyrbodals kommunalförbund
Länsstyrelsen Västra Götaland
Västsvenska Handelskammaren
Business Region Göteborg
Svenskt Näringsliv

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

GÖTEBORGS
REGIONEN

Utvecklingsplan för Göteborgsregionen 2050

Politiska överenskommelser för en hållbar
och konkurrenskraftig storstadsregion

Remissversion

Om utvecklingsplanen

Den här utvecklingsplanen innehåller politiska överenskommelser om hur och var regionen ska växa fram till år 2050. Den har tagits fram av Göteborgsregionens 13 kommuner för att skapa ett samstämmigt agerande över tid.

Planen bygger vidare på de tidigare överenskommelserna *Strukturbild för Göteborgsregionen* och *Hållbar tillväxt*, som togs fram genom flera rådslag med politiska företrädare från kommunerna. Dessa överenskommelser har nu uppdaterats och förnyats efter det senaste rådslaget 2024.

Utvecklingsplanen har också koppling till *Vision Västra Götaland*, *Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland* och flera av de globala målen i *Agenda 2030*.

Planen gör inte anspråk på att vara heltäckande i alla frågor som rör regional utveckling, utan har ett särskilt fokus på tillväxt och samhällsplanering. Eftersom samhället förändras i hög takt, kommer planen att ses över och aktualiseras en gång per mandatperiod.

Göteborgsregionen (GR) består av 13 kommuner som har valt att jobba tillsammans. Vi driver utvecklingsprojekt, har myndighetsuppdrag, forskar, ordnar utbildningar och är storstadsregionens röst i Västsverige, bland mycket annat. I våra nätverk träffas politiker och tjänstepersoner för att utbyta erfarenheter, bolla idéer och besluta om gemensamma satsningar. Allt för att regionens en miljon invånare ska få ett så bra liv som möjligt.

Göteborgsregionen 2024
Box 5073, 402 22 Göteborg
gr@goteborgsregionen.se

Bilder: s. 9: Maja Brand, Bredda bilden/Teknikföretagen, s. 26: MSB, Från Mostphotos: Omslag: Tommy Alvé, s.8: Tommy Alvé, s.10: Sirpa Ukura (t.v.), Michael Erhardsson (t.h.), s.12: Carina Andreasson (t.v.), Peter Ekvall (t.h.), s.17: Carina Andreasson (t.v.), Anhbg (t.h.), s.18: Kedardome, s.20: Michael Erhardsson, s.21: Roland Magnusson (t.h.), s.22: Karl Andrén, s.24: Jonas Brodd (t.v.)

Innehåll

Göteborgsregionen – ledande inom samverkan, innovation och industri	5
Tillväxt och inkludering	7
Befolkningstillväxt	8
Näringslivstillväxt	9
Kompetensförsörjning	11
Inkludering	12
Samhällsbyggnad	13
Strukturbilden	14
Bostäder	17
Mark för näringslivet	18
Transportinfrastruktur	19
Kollektivtrafik och hållbart resande	21
Grönstruktur	23
Blåstruktur	24
Regional robusthet	25
Risk och sårbarhet	26
Energiförsörjning	27
Dricksvattenförsörjning	28
Miljö och biologisk mångfald	29
Klimatomställning	30
Klimatanpassning	31
Genomförande	33
Samsyn och ett konsekvent agerande över tid	34

Tillsammans kan vi skapa
en region som är hållbar
och konkurrenskraftig även
för kommande generationer.

Göteborgsregionen – ledande inom samverkan, innovation och industri

Vi politiker i Göteborgsregionens 13 kommuner står bakom den här utvecklingsplanen – för att vi tror på kraften i att arbeta tillsammans.

Vi är stolta över vår storstadsregion. Under det senaste decenniet har Göteborgsregionen haft den starkaste ekonomiska tillväxten i landet. Här finns ett brett och mångsidigt näringsliv med verksamheter inom 750 olika branscher. Tillverkningsindustrin står stark i den globala konkurrensen. Intresset från internationella företag är stort och var femte anställd arbetar i ett utlandsägt bolag.

Göteborgsregionen är ledande inom EU när det gäller investeringar i forskning och utveckling. Näringslivet i regionen står för en tredjedel av Sveriges totala FoU-investeringar, vilket är mest i landet per anställd. I Göteborgsregionen finns också ett nära samarbete med akademien som innebär att vi kan fatta beslut utifrån den bästa tillgängliga kunskapen.

Regionens strategiska läge i Västsverige, med nära koppling till kontinenten, gör den till en självklar knutpunkt för handel och utveckling. Här finns även Skandinavians största hamn som spelar en avgörande roll för Sveriges export och import.

Men vi står också inför betydande utmaningar. Bristen på kompetens är ett växande problem, både inom privat och offentlig sektor. För att möta framtidens behov krävs fler som arbetar i regionen. Samtidigt pekar SCB:s prognoser på en minskande befolkning. Det innebär att vi kommuner, tillsammans med andra aktörer, måste arbeta aktivt för att fler ska vilja flytta hit.

Ett annat bekymmer är att allt för många elever inte fullföljer sina studier och riskerar att hamna utanför arbetsmarknaden. Socioekonomiska skillnader och

Utvecklingsplan för Göteborgsregionen 2050

ojämlika uppväxtvillkor bidrar till utanförskap, vilket påverkar både individer och samhälle negativt.

Klimatförändringar och global osäkerhet påverkar även handel och investeringar. Den snabba teknikutvecklingen ställer också nya krav på anpassning. För att den gröna omställningen inom industrin och transportsektorn ska kunna genomföras krävs en kraftig utbyggnad av både energiproduktion och eldistribution.

Göteborgsregionen har stor potential att bli en ännu starkare kraft, både i Väst-sverige och internationellt. Men då behövs ett gemensamt ansvarstagande och långsiktigt agerande. De politiska överenskommelserna i den här utvecklingsplanen är därför avgörande.

Det finns en lång tradition av samverkan i regionen. Tidigare överenskommelser har gett resultat och bidragit till en positiv utveckling. Det är en styrka vi bygger vidare på. Tillsammans kan vi skapa en region som är hållbar och konkurrenskraftig även för kommande generationer.

Politiska överenskommelser

Tillväxt och inkludering

Befolkningstillväxt

Det finns ett starkt samband mellan en regions folkmängd och dess förmåga att skapa tillväxt. Göteborgsregionen har idag cirka 1,1 miljoner invånare. Under de senaste 25 åren har befolkningen ökat med i snitt en procent per år, trots svängningar till följd av IT-krasch, finanskris och pandemi.

De globala trenderna visar att urbaniseringen fortsätter och att storstadsregioner växer både i befolkning och antal arbetstillfällen. Samtidigt pekar SCB:s prognoser på att befolkningsmängden kommer att minska. Befolkningsprognoser varierar över tid, så också de senaste 25 åren, vilket försvårar långsiktiga bedömningar. Därför är det viktigt att kontinuerligt följa prognoser för både

befolkningsmängd och näringslivsutveckling samt framtida behov av kompetens. Att enbart utgå från befolkningsprognoser ökar risken för reaktiva beslut istället för ett mer förutseende och långsiktigt agerande. För att skapa tillväxt i regionen behöver kommuner och andra aktörer arbeta aktivt för att fler ska välja att flytta till Göteborgsregionen.

Ambitionen är att regionen ska fortsätta växa i samma takt som tidigare fram till 2050. Det innebär att kommunerna behöver planera för upp till totalt 400 000 nya invånare, ett stort antal bostäder och tillgång till samhällsservice samt för en ökad regional pendling till arbete och studier.

Vi är överens om att sträva efter att befolkningen ska växa med i snitt 1 procent om året fram till 2050.

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- bidra till en regional tillväxt på 1 procent utifrån varje kommuns lokala förutsättningar,
- följa upp och justera våra planeringstal årligen utifrån regionens befolkningsprognos och tillväxtpotential.

Näringslivstillväxt

Under de senaste tio åren har Göteborgsregionen haft den starkaste ekonomiska tillväxten bland landets storstadsregioner.

I Sverige, som är ett av världens mest innovativa länder, satsar Göteborgsregionens företag mest på forskning och utveckling i egen regi. Det finns nu stora möjligheter att stärka positionen ytterligare i samband med industrins gröna omställning. Företagen är också duktiga på att utnyttja sina investeringar, vilket leder till högre exportintäkter och stärker hela Sveriges tillväxt.

I takt med att kunskapsinnehållet inom industrin ökar, blir tillgången till rätt kompetens avgörande för tillväxten. I ett internationellt perspektiv har Göteborgsregionen ett utmärkt utgångsläge. Befolkningen är relativt ung och mer välutbildad än genomsnittet i Sverige, särskilt inom naturvetenskap och teknik. Det finns också en bredd i kompetensen, allt från hantverksskickliga yrkesutövare till innovativa forskare. Detta har lett till att regionens näringsliv är i framkant inom industrin.

Att värna näringslivets position är viktigt, eftersom det är en del av Sveriges utveckling mot hållbar tillväxt. Genom att stödja innova-

tion och förbättra företagens konkurrenskraft skapas fler framgångsrika företag och fler jobb i regionen. Det leder till en starkare arbetsmarknad, lägre arbetslöshet och bättre livskvalitet för invånarna i Göteborgsregionen.

Besöksnäringen växer snabbt och är viktig för Göteborgsregionen. Besökarna kommer både från Sverige och internationellt. Regionens attraktionskraft bedöms att öka, tack vare ett varierat utbud av evenemang, stadsliv, närhet till natur och en lägre risk för extremväder än andra destinationer. →

Utvecklingsplan för Göteborgsregionen 2050

Vi är överens om att bidra till ett konkurrenskraftigt och växande näringsliv.

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- planera för en attraktiv region där det finns god tillgång till mark, bostäder, ett brett utbud av utbildningar samt ett rikt kulturutbud,
- verka för en infrastruktur och kollektivtrafik som bidrar till tillväxt i arbetsmarknadsregionen,
- bidra till att tillgodose näringslivets behov av kompetens,
- bidra till den gröna omställningen och näringslivets behov av fossilfri energi.

Kompetensförsörjning

Både näringsliv och offentlig sektor i Göteborgsregionen har ett växande behov av kompetens, där rekrytering, omställning och kompetensutveckling är avgörande. Detta behov förväntas finnas kvar under överskådlig tid.

En stor utmaning är att bättre matcha arbetsgivarnas behov med den befintliga kompetensen. För kommunerna är det avgörande att ha medarbetare med rätt kunskaper för att kunna erbjuda välfärdstjänster av god kvalitet. I näringslivet finns ett växande behov av kompetens inom flera branscher. I Göteborgsregionens unika mix, där stark forskning och innovation möter en kraftfull tillverkningsindustri, behövs både hantverksskickliga yrkesutövare och innovativa forskare.

Fram till år 2050 behöver kommunerna, tillsammans med näringslivet och andra aktörer, driva det strategiska arbetet med att säkerställa tillgången på rätt kompetens i Göteborgsregionen. Utbildningssystemen måste organiseras så att de snabbt kan anpassas och ge individer möjlighet att utveckla sina kunskaper i takt med förändrade krav på arbetsmarknaden. Det gäller även att möta efterfrågan på nya färdigheter inom områden som artificiell intelligens, försvar och säkerhet.

En viktig uppgift för kommunerna blir att skapa ett samhälle som lockar människor med olika kompetenser att bosätta sig och arbeta i regionen.

Vi är överens om att göra Göteborgsregionen till en plats där fler vill arbeta och studera.

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- förstärka de strategiska strukturerna för kompetensförsörjning på regional, nationell och internationell nivå samt kopplingen mellan skola och arbetsliv,
- förstärka arbetet med att alla elever ska fullfölja sina studier,
- verka för ett flexibelt utbildningssystem som kan möta teknologiska skiften, demografiska förändringar och behovet av livslångt lärande.

Inkludering

Socioekonomiska skillnader och utanförskap påverkar både individer och samhälle negativt. Trots att de flesta i Sverige har fått det bättre ekonomiskt de senaste decennierna, har grupper med låga inkomster haft en svagare utveckling, vilket har lett till ökande inkomstskillnader. Om utanförskapet inte motverkas riskerar samhället att bli mer polariserat, med ökande klyftor och motsättningar som följd. Ett inkluderande samhälle förutsätter att människor har tillit – till demokratin, samhällsinstitutionerna och varandra.

När människor har god tillgång till utbildning, arbete, bostäder, kultur, fritid, service och natur skapas förutsättningar för delaktig-

het, trygghet och tillit. Dessa är viktiga byggestenar i ett inkluderande samhälle.

En god regional samhällsplanering är avgörande för att ge människor tillgång till regionens kvaliteter. Den gör det möjligt för fler att vara aktiva och delaktiga i samhället. Tillsammans går det att skapa trygga och tillgängliga livsmiljöer som bygger tillit till samhällets funktioner och stärker den sociala hållbarheten.

Ambitionen är att Göteborgsregionen år 2050 ska vara en inkluderande, hållbar och innovativ region där social rättvisa, demokratiska värden och ekonomisk jämlikhet står i centrum.

Vi är överens om att Göteborgsregionens samhällsutveckling ska präglas av hållbara och jämlika livsmiljöer.

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- bidra till en hög tillit till demokratin och till samhällets funktioner,
- öka satsningarna på utbildning och kompetensutveckling så att fler kommer i arbete,
- planera för trygga, gestaltade och inkluderande livsmiljöer,
- bidra till en jämlik tillgång till välfungerande boende- och livsmiljöer, service och kollektivtrafik samt rekreation i form av natur, fritid och kultur.

Politiska överenskommelser

Samhällsbyggnad

Strukturbilden

Strukturbild för Göteborgsregionen är resultatet av ett politiskt uppdrag från rådslaget 2006. Syftet var att skapa en gemensam bild av hur och var regionen ska växa på ett hållbart sätt. Arbetet genomfördes i nära samverkan mellan kommuner, näringsliv och akademi.

När Strukturbilden antogs 2008 var GR regionplaneorgan enligt plan- och bygglagen. Detta gav dokumentet rättsverkan, till exempel vid länsstyrelsens prövning av kommunala detaljplaner.

Efter ändringar i lagstiftningen 2019 är GR inte längre regionplaneorgan, vilket gör att Strukturbilden inte längre har någon formell rättsverkan. Däremot fungerar den fortsatt som en politisk överenskommelse mellan medlemskommunerna.

Beslutet att planera enligt Strukturbilden har varit framgångsrikt. Det har bland annat skapat tydlighet och förutsägbarhet gentemot marknaden. Kommunernas gemensamma planering har också lett till att Göteborgsregionen kunnat driva viktiga frågor inom infrastruktur och kollektivtrafik. Genom att planera bebyggelse längs kollektivtrafikstråken säkerställs ett resandeunderlag som motiverar investeringar i den befintliga infrastrukturen.

Kommunerna i Göteborgsregionen kan fortfarande välja hur mark ska planeras, utan att behöva kompromissa med andra viktiga värden. Men för att regionen ska kunna fortsätta växa och behålla sina styrkor, behöver de regionala resurserna användas optimalt. Var och hur ny bebyggelse planeras spelar stor roll för regionens attraktivitet. Därför är det viktigt att ha både ett lokalt och regionalt perspektiv när ny bebyggelse planeras. →

Strukturbildens delar

Stadsområdet är vår regionkärna

Stadsområdet omfattar de tätbebyggda delarna av Göteborg, Mölndal och Partille och utgör regionens starkaste tillväxtmotor. En stark regional kärna är avgörande för arbetsmarknadsregionen. Därför är det både ett gemensamt intresse och ansvar att stärka och vidareutveckla regionkärnan. Även framöver kommer regionens huvudsakliga tillväxt vara starkast här.

Huvudstråken och stationssamhällena

I de fem huvudstråken fungerar järnvägen som regionens ryggrad. Den kompletteras av motsvarande stråk för vägtrafik. Den regionala tillväxten koncentreras främst till det sammanhängande stadsområdet och till stationssamhällena längs huvudstråken.

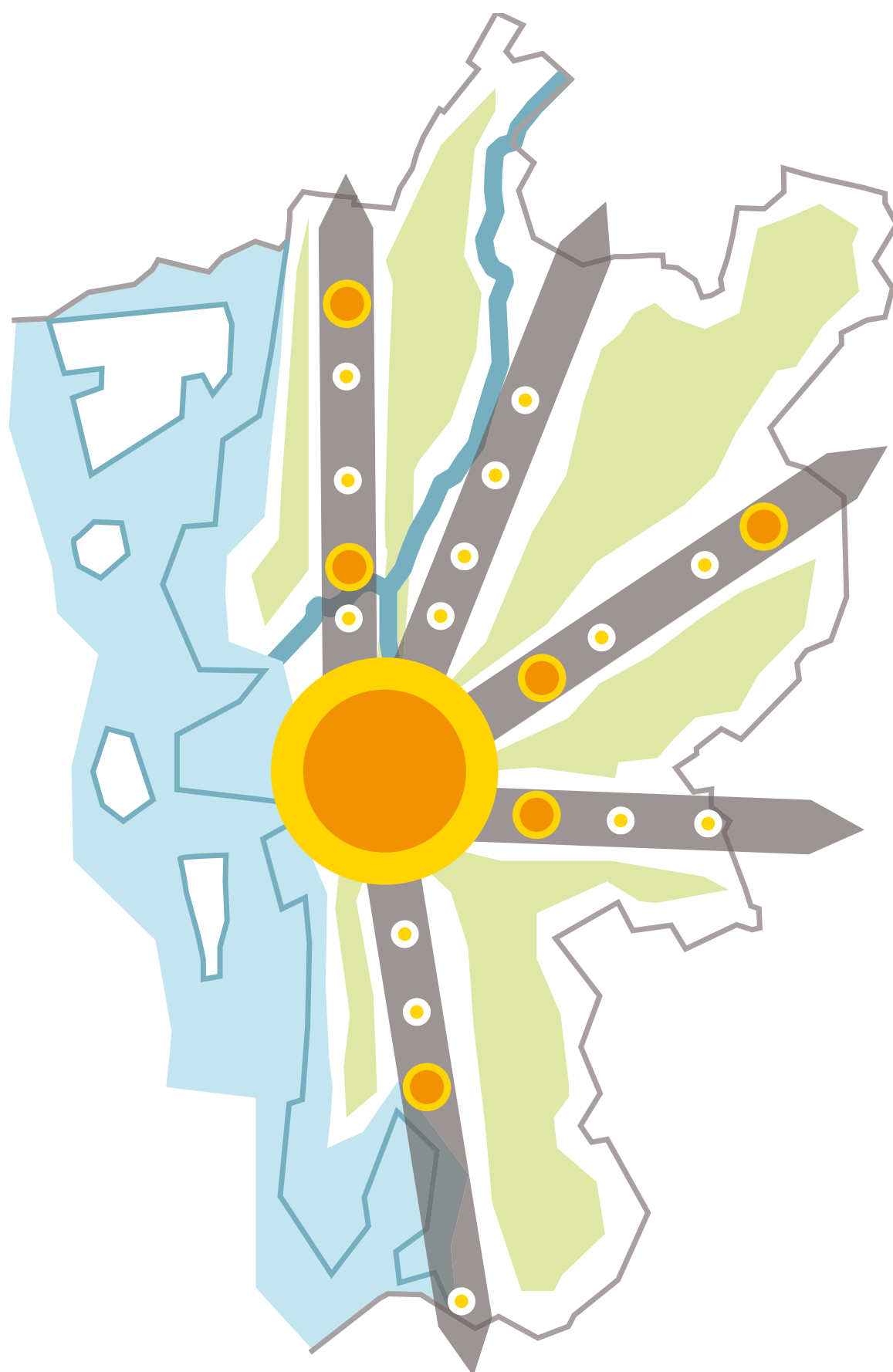
Blåstruktur

Blåstrukturen i Göteborgsregionen består huvudsakligen av kust, hav, sjöar samt Göta älv. De är alla viktiga resurser, men det finns också utmaningar eftersom målkonflikterna är många. Överenskommelserna om utvecklingen i kustzonen beskrivs närmare i Fördjupad strukturbild för kustzonen.

Grönstruktur

Den sammanhängande grönstrukturen och tätortsnära grönskan bidrar till Göteborgsregionens attraktionskraft och är därför av ett betydande gemensamt intresse. De utgör en värdefull regional resurs – för friluftsliv, biologisk mångfald, klimatreglering och för regionens robusthet.

Utvecklingsplan för Göteborgsregionen 2050

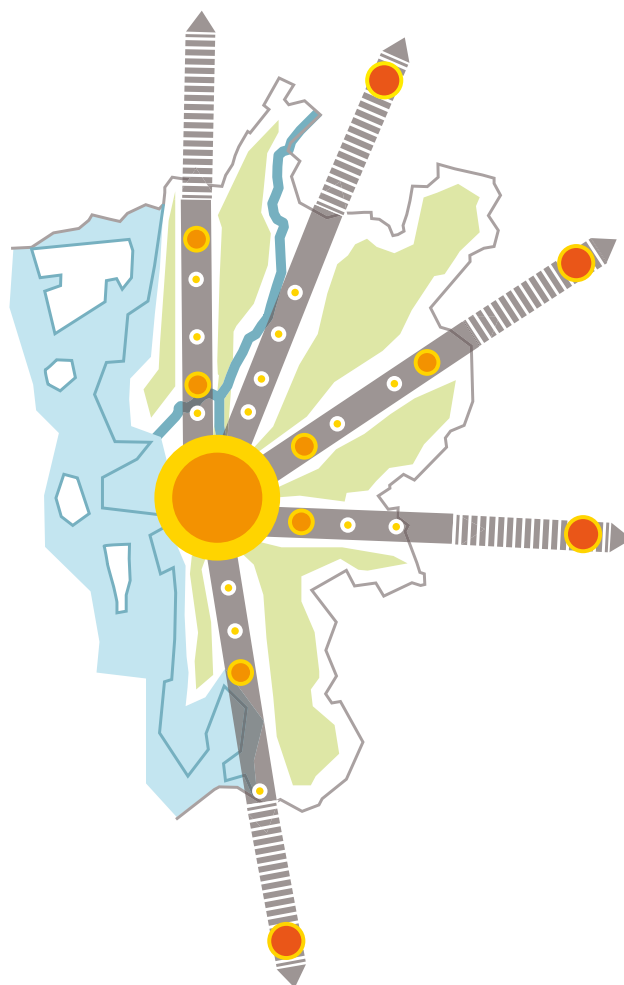
Regionala tillväxtnoder

Göteborg är motorn i det västsvenska näringslivet, men för att hela regionen ska utvecklas hållbart måste tillväxten öka på fler ställen. I arbetsmarknadsregionen finns tillväxtnoder som, tillsammans med Göteborgsregionen, skapar ett starkt Västsverige.

Tillväxtnoderna är närliggande städer som växer med liknande kvaliteter som Göteborgsregionen. De har en tät, urban stadskärna med ett brett utbud av service, restauranger och kultur. De arbetar aktivt med utveckling, fungerar som testbäddar och har ett nära samarbete med akademien. Dessa noder har stor potential att bidra till ett dubbelriktat resande inom arbetsmarknadsregionen.

Vilka städer som räknas som tillväxtnoder kan förändras över tid. Idag är Trollhättan, Skövde/Mariestad, Borås och Varberg etablerade noder. Norra stråket, i riktning mot Uddevalla och Oslo, har en stor tillväxtpotential, både avseende näringsliv och befolkning. Möjligheten att växa hållbart i megaregionen Oslo-Göteborg-Malmö/Köpenhamn är god.

I dagsläget uppfyller inte Uddevalla kriterierna som tillväxtnod. Vid nästa uppdatering av den regionala utvecklingsplanen bör även Uddevalla prövas som möjlig regional tillväxtnod.

**Vi är överens om att ta ett gemensamt ansvar
för att den regionala strukturen är långsiktigt hållbar.**

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- planera i enlighet med strukturbilden,
- stödja tillväxten i hela arbetsmarknadsregionen.

Bostäder

Tillgången till attraktiva bostäder och livsmiljöer är avgörande för att locka både kompetens och företag till regionen. Vad som gör en bostad attraktiv beror på vem som efterfrågar den.

Den kompetens som Göteborgsregionen behöver locka till sig har olika preferenser. En del grupper attraheras av stadsområdets täthet, närhet till arbetsplatser, snabb kollektivtrafik och tillgång till kommersiell, kulturell och samhällelig service. Andra uppskattar även närheten till grönområden, hav och sjöar.

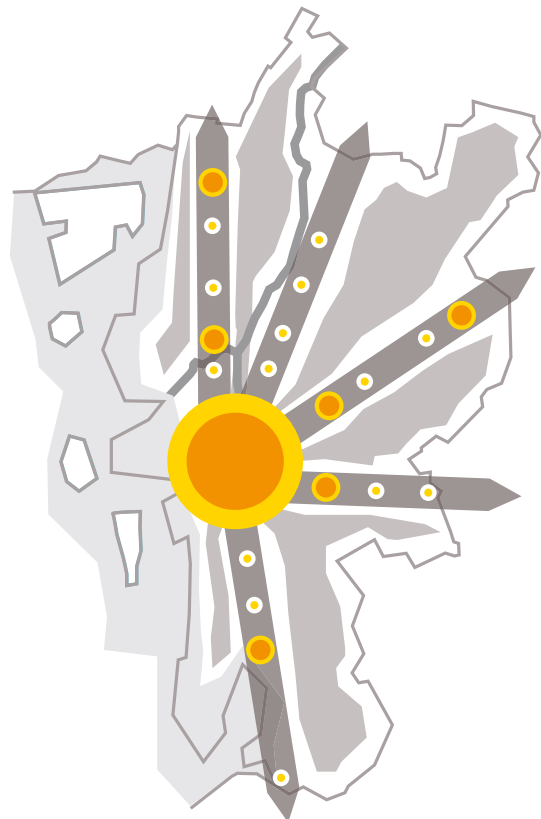
Forskning visar att bostäder nära kollektivtrafik och samhällsservice är mycket efterfrågade och värderas högt. En framgångsfaktor är att det finns olika upplåtelseformer att välja mellan inom samma bostadsområde.

Vi är överens om att bidra till en regional bostadsproduktion som stärker Göteborgsregionens attraktivitet.

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- i första hand planera bostäder i stadsområdet och i stationsnära lägen, i andra hand vid kollektivtrafik,
- planera för en blandning av upplåtelseformer, både i nya och befintliga bostadsområden,
- bidra till täta, gröna, jämlika och trygga bostadsområden,
- bidra till att utveckla lokal platsidentitet och väl gestaltade livsmiljöer.

Men det viktigaste är att den regionala bostadsförsörjningen inte bara möter efterfrågan utan även människors behov. En segregerad bostadsmarknad och dess sociala konsekvenser påverkar regionen negativt.

Mark för näringslivet

Göteborgsregionen är ledande i Sverige inom innovation och industri. Prognoser pekar på fortsatt tillväxt i näringslivet, vilket ställer krav på en stabil tillgång till verksamhetsmark. Annars riskerar regionen att gå miste om nya etableringar och att nödvändiga omlokaliseringar inte kan genomföras.

Enligt Business Region Göteborg är behovet av färdigplanerad mark mycket stort. För att möta detta krävs en aktiv markpolitik, inköp av mark och proaktiv planering, även när det ännu inte finns en förutbestämd exploatör. Flera större verksamhetsområden behöver planeras. Ambitionen bör vara att ha minst ett sådant område i varje huvudstråk samt i de mer centrala delarna av regionen. Dessa områden bör planeras med hög flexibilitet för att möjliggöra viktiga etableringar.

Lokaliseringen är avgörande. Områdena behöver ligga nära vägar och motorvägspåfarter, samt ha tillgång till grundinfrastruktur som el, vatten och avlopp. Personaltäta verksamheter behöver placeras där det är lätt och smidigt att åka kollektivt medan mindre personaltäta verksamheter kan ligga i områden med glesare kollektivtrafik.

Nyetableringar kommer att leda till målkonflikter, till exempel i relation till bevarandet av grönområden. Därför är det viktigt att noggrant väga olika intressen mot varandra ur ett regionalt nyttoperspektiv.

Det finns också potential att förtäta befintliga verksamhetsområden. Det kan dock kräva en annan affärsmodell för ändring av detaljplaner.

Vi är överens om att skapa fysiska förutsättningar för ett expansivt näringsliv.

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- gemensamt planera markberedskap för några större, regionalt optimerade, verksamhetsområden,
- verka för att fler arbetsplatser etableras längre ut i stråken och i de regionala tillväxtnoderna,
- bidra till att hitta nya affärsmodeller som möjliggör förtätning av befintliga verksamhetsområden.

Transportinfrastruktur

Den regionala attraktiviteten ökar när människor kan resa smidigt inom arbetsmarknadsregionen. Men varken dagens infrastruktur eller planerade satsningar räcker för att möta Västsveriges behov fram till 2050. Det innebär att det befintliga transportsystemet måste utnyttjas optimalt i båda riktningarna. Dessutom måste morgondagens transporter vara mer yteffektiva.

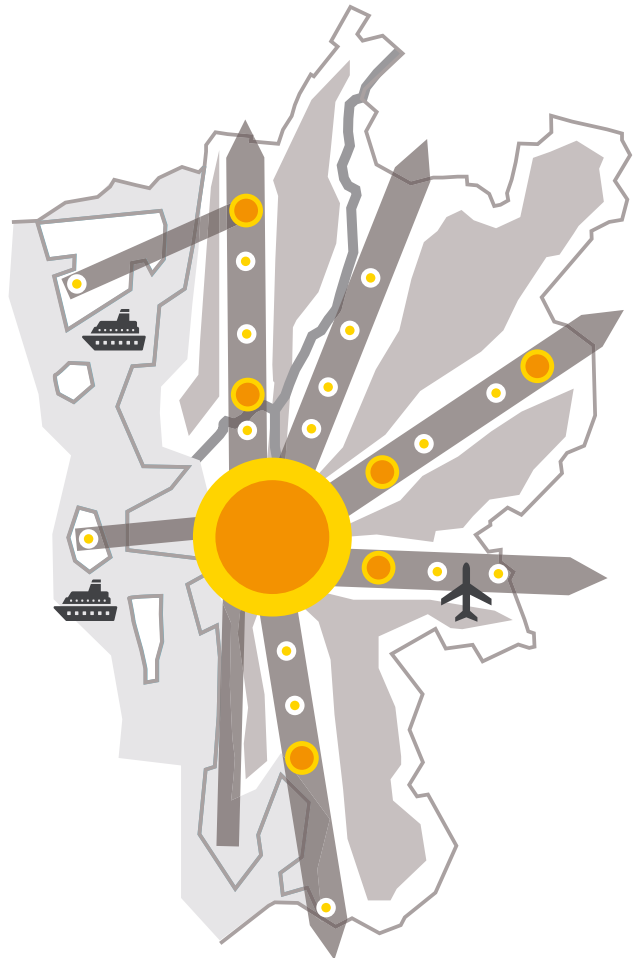
Idag ligger 75 procent av alla arbetsplatser inom Göteborgsregionen i Göteborg och Mölndal. Näringslivets tillväxt väntas även fortsättningsvis att vara starkast här. För att avlasta infrastrukturen och nyttja kapaciteten i hela systemet bör fler arbetsplatser etableras längre ut i stråken och i de regionala tillväxtnoderna, så att resandet sker i båda riktningar.

En väl utbyggd järnväg i alla stråk är avgörande för Göteborgsregionens transportsystem. De viktigaste investeringarna fram till 2050 är:

- färdigställandet av järnvägen Göteborg-Borås, med bibana till Mölnlycke,
- utbyggnad av Västra stambanan,
- förstärkningar på Södra Bohusbanan och Väst kustbanan.

Det behövs också en kraftig förstärkning av infrastrukturen för kollektivtrafik, cykel och gång.

Göteborgs hamn är Skandinavien största och en central resurs regionalt, nationellt och internationellt. De regionala hamnarna spelar också en viktig roll i det internationella sammanhanget. Landvetter flygplats är avgörande

för besöksnäringen och för att förse regionen med rätt kompetens.

Utbyggnaden av väginfrastrukturen bör prioriteras där det är trångt, saknas alternativ för spårtrafik och där det finns stor potential för nya bostäder och företag. För att minska risk och sårbarhet bör ytterligare en förbindelse över Göta älv undersökas.

När Västlänken står klar knyts regionen samman genom en högeffektiv tvärförbindelse. Det gynnar rörligheten och förbättrar tillgängligheten till hela arbetsmarknadsregionen. Men Göteborgsregionen behöver även tvärförbindelser i stadsområdets ytterkant. Dessa bör byggas inifrån och ut, men investeringar i vägsystemet bör ske först efter att kollektivtrafik har etablerats i de aktuella stråken. →

Utvecklingsplan för Göteborgsregionen 2050

Vi är överens om att enat driva frågor om investeringar i en infrastruktur som förbättrar tillgängligheten inom arbetsmarknadsregionen.

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

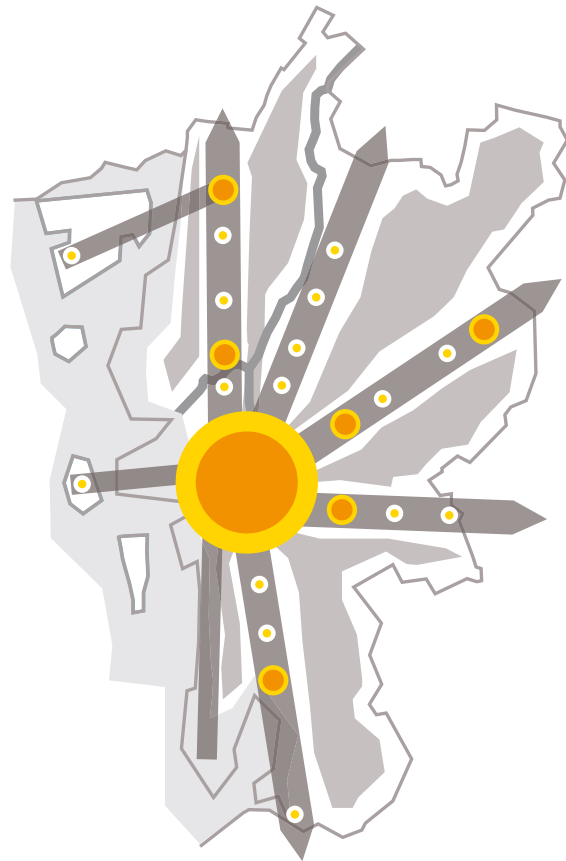
- i första hand prioritera infrastruktur för yteffektiva transportslag,
- satsa på investeringar som gynnar hela arbetsmarknadsregionen,
- stärka internationell tillgänglighet genom att utveckla hamnar, Landvetter flygplats och järnvägen,
- i första hand bygga tvärförbindelser inifrån och ut,
- analysera behovet av andra tvärförbindelser utifrån robusthet och tillväxtpotential,
- förstärka infrastrukturen för kollektivtrafik, gång och cykel i stadsområdet och i stationssamhällena.

Kollektivtrafik och hållbart resande

Göteborgsregionen står inför ett skifte i hur människor rör sig inom området. Trängsel i stadsområdet leder till oattraktiva miljöer, långa restider och ökad klimatpåverkan. För att det urbana stadsområdet ska fortsätta att växa och utgöra en motor för utvecklingen i regionen, måste den präglas av närhet till utbildning, arbetsplatser, kultur och handel. Stadsområdet och stationssamhällena behöver ha hög densitet i både dag-, kvälls- och natt-economien. Framgångsrika städer och regioner kännetecknas av att det går snabbt och enkelt att ta sig mellan olika platser och funktioner. Kollektivtrafik och hållbara transportalternativ är en grundförutsättning för detta.

Utvecklingen av kollektivtrafiken måste fokusera på att öka nåbarheten till arbetsplatser. Drygt 40 procent av alla resor i Göteborgsregionen görs med kollektivtrafik, men resandet är ojämnt fördelat. Användningen av kollektivtrafik är hög i stadsområdet, men avsevärt lägre i övriga delar av regionen.

Stadsområdet behöver avlastas genom att fler regionala resenärer når sin slutdestination utan att passera centrala Göteborg. Samtidigt måste andelen resor med cykel och gång öka. Motsvarande utveckling krävs i stationssamhällena, där även behovet av smarta och yteffektiva pendelparkeringar är stort. →

Utvecklingsplan för Göteborgsregionen 2050

Vi är överens om att kollektivtrafik, gång och cykel successivt ska öka sin marknadsandel av resorna i Göteborgsregionen.

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- förbättra framkomligheten i stadsområdet,
- gynna resande med kollektivtrafik, gång och cykel,
- prioritera kollektivtrafik som ger hög och jämlig nåbarhet inom arbetsmarknadsregionen,
- bygga bostäder i stations- och kollektivtrafknära lägen,
- utveckla kollektivtrafik på vatten.

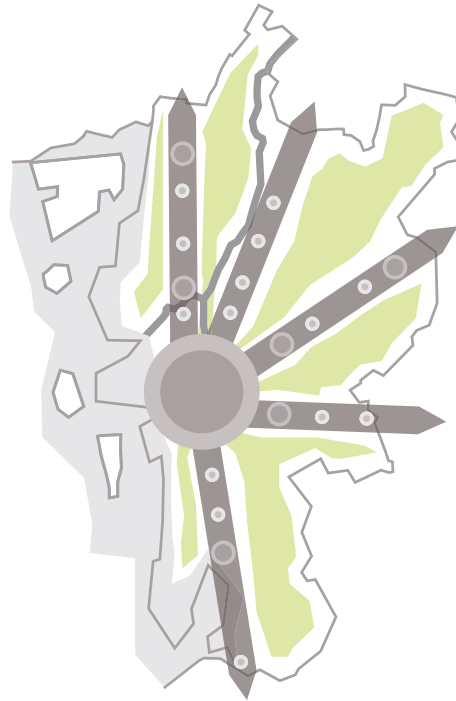
Grönstruktur

De sammanhängande gröna stråken är viktiga för livsmedelsproduktion, betesmark, biologisk mångfald och för att dämpa de negativa effekterna av klimatförändringarna. De utgör också en viktig del av regionens attraktionskraft – stadsnära natur och allemansrätten är en unik kombination internationellt.

Ekosystem påverkas i högre grad av faktorer som vi inte kan kontrollera, till exempel klimatförändringar. Om de hanteras rätt kan de både skydda mot påfrestningar och fungera som en värdefull resurs.

Stora delar av Göteborgsregionens gröna stråk har skyddats från exploatering, medan andra delar redan är bebyggda. Den förväntade tillväxten kommer att leda till fler målkonflikter kring markanvändning. Det är fortsatt viktigt att prioritera den sammanhängande grönstrukturen och undvika att skapa barriärer i stråken. Därför bör nya exploateringar i första hand ligga i direkt anslutning till redan påverkade eller bebyggda områden. När ny mark planeras att tas i anspråk bör det göras utifrån en prövning av markens kvaliteter, lokalisering och regionala funktion, både som exploaterad och oexploaterad mark.

Närhet till grönska i stads- och bostadsområden är en av de viktigaste faktorerna när man mäter vad är värdeskapande i stadsutveckling. Stadsnära grönska har också en viktig funktion för att hantera klimatförändringar. Tätbe-

byggda områden kommer att drabbas av både höga temperaturer och översvämningar. För att minska de negativa effekterna av klimatet behöver den stadsnära grönskan öka, både i befintliga och nya områden. En tätbebyggd yta behöver träd vars kronor täcker cirka 30 procent för att stå emot några av de mest negativa klimateffekterna.

Vi är överens om att regionens grönstruktur är en strategisk resurs.

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

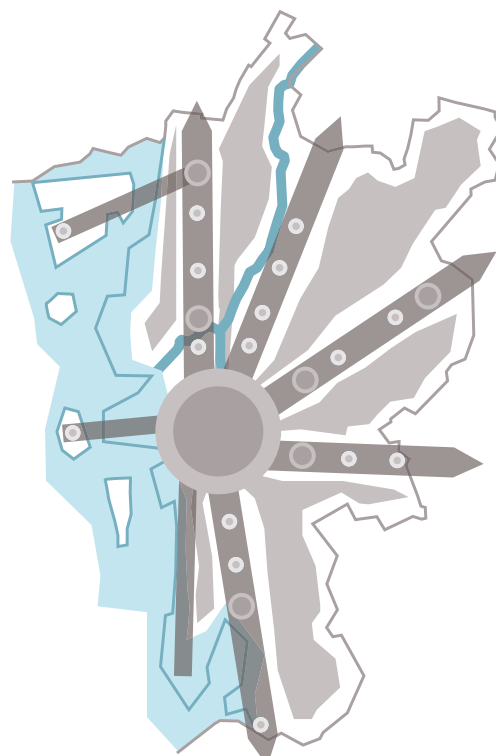
- värna de sammanhängande gröna stråken,
- väga regionala för- och nackdelar när det uppstår målkonflikter mellan exploatering och bevarande,
- öka den tätortsnära grönskan,
- skapa möjligheter för fler att röra sig i skog och mark.

Blåstruktur

Kustzonen är en viktig del av regionens identitet och har stor attraktionskraft. Tillgång till och utveckling av kustzonen är därför en gemensam regional angelägenhet. Eftersom kustzonen rymmer många olika intressen, är planering och utveckling komplexa frågor omgärdade av stora målkonflikter. Förutom rekreation, transportleder och besöksnäring är biologisk mångfald, livsmedelsproduktion och energiproduktion viktiga funktioner som måste kunna samexistera.

Havet, sjöarna och vattendragen spelar en stor roll för regionens attraktivitet. Bevarande av strandskydd och allemansrätt är därför avgörande för att invånare och besökare ska kunna ta del av kust, hav och sjöar.

Vi är överens om att regionens blåstruktur är en strategisk resurs.

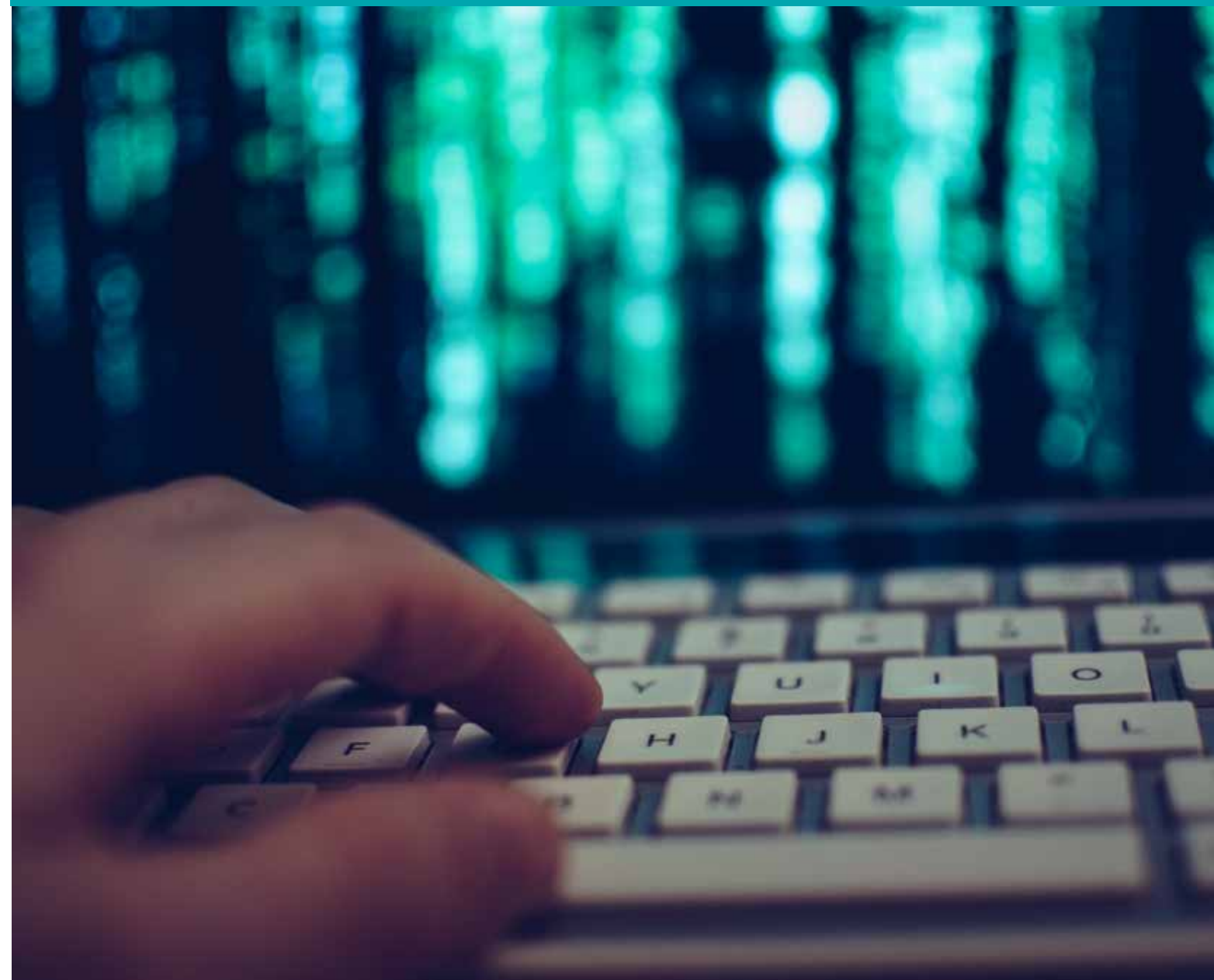
Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- värna de blå ekosystemen,
- verka för att de maritima näringarna kan drivas på ett hållbart sätt,
- verka för utveckling av energiproduktion till havs,
- skapa möjlighet för fler att nå kust, hav och sjöar,
- planera i enlighet med överenskommelserna i Fördjupad strukturbild för kustzonen.

Politiska överenskommelser

Regional robusthet

Risk och sårbarhet

Göteborgsregionen står inför flera utmaningar när det gäller hot, risk och sårbarhet. Det internationella säkerhetsläget, risken för nya pandemier, cyberhot och hot mot det svenska välfärdssystemet ställer nya krav på samhället. Den regionala försörjningen av energi, livsmedel och varor till näringslivet måste hanteras på lokal, regional och nationell nivå. Även klimatförändringarna ställer krav på anpassning, dessa utmaningar tas upp i ett eget kapitel, se sidan 31.

Sveriges inträde i Nato ritar delvis om den regionala spelplanen. Ur ett försvarsperspek-

tiv kommer det att ställa nya krav på hur vi planerar vår bebyggelse och infrastruktur. Robusthet i både de lokala och regionala försörjningssystemen blir viktigare än tidigare. Den nationella säkerheten kommer att få betydelse för såväl finansiering som utformning av ett antal regionala funktioner, såsom infrastruktur och stöd till civilt försvar.

Göteborgsregionen behöver samarbeta med övriga aktörer i Sverige. Samarbetet måste präglas av ett proaktivt arbetssätt som stärker krisberedskapen, säkrar försörjningssystemen och främjar samhällsplaneringen.

Vi är överens om att Göteborgsregionen ska präglas av robusthet.

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- planera för ökad motståndskraft i de regionala försörjningssystemen samt i transportinfrastrukturen,
- stärka den digitala motståndskraften och infrastrukturen,
- öka den regionala självförsörjningsgraden med särskilt fokus på energi och livsmedel,
- bevara jordbruksmark utanför tätorterna,
- samarbeta för att motverka välfärdsbrottslighet.

Energiförsörjning

Västra Götaland är Sveriges största industriregion och står för en femtedel av landets industrijobb. Som navet i denna industri står Göteborgsregionen inför stora utmaningar kopplade till energiförsörjning. I över hälften av näringslivets förfrågningar är el- och effektfrågan avgörande för val av plats för etablering av verksamhet.

En framgångsrik exportindustri är avgörande för både Västsveriges och hela Sveriges ekonomi och konkurrenskraft. För att minska klimatpåverkan och samtidigt behålla produktion, kompetens och arbetstillfällen krävs en grön omställning. Det innebär att elproduktionen måste bli fossilfri, trygg och tillräcklig. Produktion från flera olika energislag behövs för att minska sårbarheten, liksom en högre andel lokal elproduktion. Idag är självförsörjningsgraden i Göteborgsregionen endast tolv procent.

Den gröna omställningen inom industrin och transportsektorn kräver en kraftig utbyggnad av både energiproduktion och elnät. Tillsammans med kompetensförsörjning är tillgången till energi avgörande för regionens välfärd.

För att möta näringslivets och industrins ambitioner att ställa om krävs en samhällsplanering som tar hänsyn till det framtida behovet av infrastruktur för fossilfri energiproduktion och eldistribution.

Möjligheterna att bygga ut landbaserad vindkraft i regionen är begränsade. Den största potentialen finns i havsbaserad vindkraft och genom samverkan med andra regioner. Därför behöver samhällsplaneringen ske i ett bredare perspektiv.

Vi är överens om att när målkonflikter uppstår ska den gröna omställningens energibehov väga tungt.

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- successivt öka självförsörjningen av fossilfri el,
- planera för lokalisering av energianläggningar,
- planera för regional energilagring,
- påverka nationellt för att kommuner som tillåter viktiga etableringar trots målkonflikter, ska få kompensation,
- acceptera att vissa tekniska lösningar kan förändra landskapsbilden,
- verka för enklare och snabbare tillståndsprocesser.

Dricksvattenförsörjning

Dricksvatten är och kommer fortsatt vara vårt viktigaste livsmedel. I Göteborgsregionen får en majoritet av invånarna sitt vatten från Göta älv, en sårbar källa, särskilt med tanke på klimatförändringarna.

Beroendet av Göta älv kommer att kvarstå, och för att säkerställa en hållbar vattenförsörjning i framtiden måste älven skyddas och fler vattentäkter byggas ut. Detta är avgörande, inte bara för att trygga dricksvattenförsörjningen, utan också för att möta behoven från jordbruk och industri. Att säkerställa en robust

vattenförsörjning är även centralt ur ett risk- och sårbarhetsperspektiv.

Flera kommuner klarar inte vattenförsörjningen på egen hand, utan är beroende av regionala resurser. En sammanställning av kommunernas planer fram till år 2050 visar att det totala vattenbehovet kan öka med 21 procent. För att möta efterfrågan krävs ett stärkt skydd av sjöar, vattendrag och avrinningsområden, samt investeringar i både nya och befintliga vattentäkter. Det förutsätter ett nära samarbete och gemensamma överenskommelser mellan kommunerna.

Vi är överens om att gemensamt skapa ett regionalt optimerat system för dricksvattenförsörjningen.

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- gemensamt planera för att regionens stora vattentäkter används för dricksvattenproduktion,
- ställa höga och gemensamma krav i våra vattenskyddsområden,
- öka säkerheten i frågor som rör anläggningar för vattenförsörjning samt information om dessa,
- optimera de organisatoriska förutsättningarna för ökat samarbete.

Miljö och biologisk mångfald

Göteborgsregionen har fortfarande en potential att växa hållbart, med minimal påverkan på de ekologiska värdena. En god livsmiljö och välfungerande ekosystem är avgörande för att attrahera både invånare och företag. Fram till 2050 måste regionen hantera flera miljöutmaningar, såsom den snabbt minskande biologiska mångfalden samt hoten mot vatten- och luftkvaliteten.

Den biologiska mångfalden kan öka genom en rikedom av arter, genetisk variation och genom att planera mark på ett sätt som skapar olika livsmiljöer för djur och växter.

Även näringslivet är starkt beroende av

fungerande ekosystem, från tillgången på förnybara råvaror till den biologiska mångfaldens betydelse för forskning och innovation inom life science. Om ekosystemen kollapsar utgör det en stor affärsrisk.

Kommunerna har flera möjligheter att bidra till en livskraftig miljö, bland annat som verksamhetsutövare, markägare, skogsbrukare, samhällsplanerare och upphandlare. Genom att integrera cirkulära principer i både offentlig verksamhet och näringsliv kan påverkan på miljö och klimat minska. Detta stärker också den långsiktiga konkurrenskraften och främjar en hållbar omställning av samhället.

Vi är överens om att Göteborgsregionen ska präglas av en hälsosam livsmiljö och hög biologisk mångfald.

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- planera för att öka den biologiska mångfalden i Göteborgsregionen,
- kontinuerligt arbeta för att förbättra luft- och vattenkvaliteten,
- bidra till en cirkulär ekonomi.

Klimatomställning

År 2045 ska Sverige ha noll nettoutsläpp av växthusgaser. För att nå dit är det både ekonomiskt och socialt hållbart att arbeta proaktivt med klimatomställning istället för att genomföra plötsliga och påtvingade förändringar.

För att Göteborgsregionen ska behålla och stärka attraktiviteten och konkurrenskraften är det avgörande att inte halka efter i klimatomställningen. Omställningen skapar nya marknader och regionen har goda förutsättningar att ligga i framkant.

Kommunerna behöver både anpassa sin egen verksamhet och bidra till näringslivets omställning. Företagen i Västsverige har en tydlig bild av läget och ser fördelar med att ställa om snabbt, för att kunna vara konkurrenskraftiga på den globala marknaden. En

region som aktivt arbetar med klimatfrågor lockar unga människor med framtidstro.

Inom transportsektorn behövs energieffektiva fordon och transportsystem, samt en övergång till förnybara drivmedel. Satsningar på ett mer transporteffektivt samhälle är nödvändiga

Fysisk planering, både lokalt och regionalt, kan stödja omställningen. Det handlar bland annat om att fatta välavvägda beslut kring var bostäder och verksamheter ska placeras. Investeringar i gång-, cykel- och kollektivtrafik är också viktiga, liksom att godstransporterna blir mer effektiva.

Den tekniska utvecklingen går fort och för att den ska kunna tillämpas måste samhällsplaneringen vara flexibel. Planeringen måste också ta höjd för framtida behov och möjligheter.

Vi är överens om att Göteborgsregionen ska vara fossiloberoende senast år 2045.

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- öka takten och ambitionerna i omställningen av kommunens egen verksamhet,
- minska klimatpåverkan från resor och transporter,
- ställa klimatkrav i upphandlingar, som går att följa upp, för att bidra till näringslivets omställning,
- planera samhället på ett klimatsmart sätt.

Klimatanpassning

Effekterna av ett förändrat klimat förväntas öka fram till 2050. Det handlar om stigande havsnivåer, extremväder som stormar, översvämningar och långvarig torka. Att hantera klimatförändringar kommer att bli kostsamt, både när det gäller investeringar och planering. Det finns dock många oklarheter kring hur ansvaret ska fördelas mellan kommunerna, regionerna och staten.

De flesta kommunala verksamheter kommer att påverkas och måste anpassas. Det kan handla om att planera för att hantera stora mängder vatten, förbereda vård och omsorg vid värmeböljor, utveckla beredskapsplaner för vattenbrist och skapa livsmedelsstrategier som tar hänsyn till förändrade växtsäsonger. Beroendet av Göta älv för dricksvatten kommer att finnas kvar, vilket gör det viktigt att skydda älven från skred, översvämningar och ett ökat inflöde till följd av stigande havsnivåer.

Vid kraftiga skyfall är dagens avloppssystem inte dimensionerat för att avleda allt vatten, vilket kan leda till att orenat avloppsvatten hamnar i vattendrag och havet. Jordbruksmark, skog och vatten måste brukas och skyddas på ett sätt som stärker ekosystemens motståndskraft mot klimatförändringarna, samtidigt som självförsörjningsgraden i regionen ökar. De tätortsnära grönområdena kommer att vara viktiga för att reglera temperaturen och kunna ta emot stora mängder vatten.

För att möta dessa utmaningar måste det regionala samarbetet i Västsverige präglas av ett proaktivt arbetssätt. Samarbetet ska stärka krisberedskapen, säkra försörjningssystemen, optimera investeringarna och bygga på ett regionalt perspektiv i samhällsplaneringen. →

Utvecklingsplan för Göteborgsregionen 2050

Vi är överens om att klimatanpassning är en gemensam angelägenhet.

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- enat driva frågan om statens ekonomiska ansvar,
- analysera behovet av regionala insatser,
- bedriva proaktiv samhällsplanering för att minska behovet av klimatanpassning,
- öka samarbetet i frågor som rör hantering av skyfall.

Genomförande

Samsyn och ett konsekvent agerande över tid

För att de politiska överenskommelserna i den här utvecklingsplanen ska göra skillnad måste de omsättas i praktisk handling. Det kräver att alla agerar samstämmigt och konsekvent under lång tid.

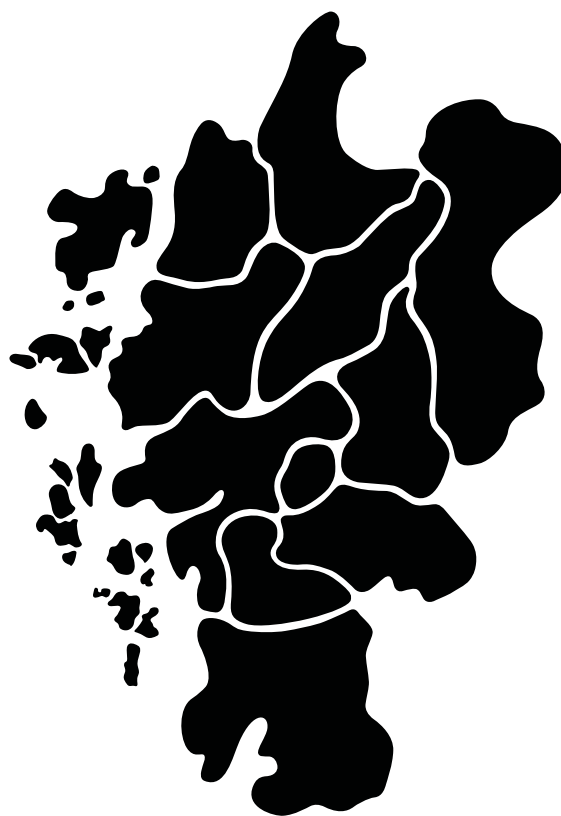
Överenskommelserna blir verklighet först när de tas med i den kommunala planeringen och i det lokala ledarskapet. Framgång bygger på samsyn, gemensamma insatser och ett kontinuerligt utbyte av kunskap och erfarenheter. De lokala perspektiven är avgörande för genomförandet av den regionala utvecklingsplanen.

Samarbete med samhällets alla aktörer är en framgångsfaktor

Det mellankommunala och regionala samarbetet är grunden för de politiska överenskommelserna. Men i en allt mer komplex samhällsutveckling behöver fler aktörer involveras. Ett nära samarbete med näringslivet är avgörande för regional tillväxt. Det är också viktigt att fortsätta utveckla samarbetet med akademien, särskilt med fokus på praktisk forskning. Att fatta beslut utifrån den bästa tillgängliga kunskapen blir allt viktigare. Flera av de utmaningar som Göteborgsregionen står inför sträcker sig bortom det egna territoriet. Därför är samarbetet med andra aktörer, såväl regionala som nationella, särskilt viktigt. GR fungerar som en gemensam plattform för kommunernas samarbete med dessa.

Påverkansarbete

Flera av delarna i den regionala utvecklingsplanen förutsätter förändringar i nationella regelverk, till exempel för att korta ner långa tillståndprocesser. För att driva på den utvecklingen behöver kommunerna inom GR agera gemensamt och bedriva ett aktivt påverkansarbete. På så sätt kan kommunerna uppnå ett större handlingsutrymme.

Årlig handlingsplan

De övergripande överenskommelserna i den regionala utvecklingsplanen bryts ner i en prioriterad handlingsplan och beslutas, tillsammans med övriga fokusområden, i samband med GR:s årliga plan- och detaljbudget.

Aktualisering av den regionala utvecklingsplanen

Samhället förändras i hög takt och därför är det viktigt att den regionala utvecklingsplanen hålls aktuell och anpassas efter nya förutsättningar. Planen bör prövas en gång per mandatperiod, för att spegla både samhällsutvecklingen och de politiska ambitionerna.

Göteborgsregionen (GR) består av 13 kommuner som har valt att jobba tillsammans. Vi driver utvecklingsprojekt, har myndighetsuppdrag, forskar, ordnar utbildningar och är storstadsregionens röst i Västsverige, bland mycket annat. I våra nätverk träffas politiker och tjänstepersoner för att utbyta erfarenheter, bolla idéer och besluta om gemensamma satsningar. Allt för att regionens en miljon invånare ska få ett så bra liv som möjligt.

GÖTEBORGS
REGIONEN

www.goteborgsregionen.se

**GÖTEBORGS
REGIONEN**

Avdelning Stab och Konferens
Therese Tanner, förbundssekreterare
therese.tanner@goteborgsregionen.se

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2025-05-13

Diarienummer
GRFS-2024-00203

Förbundsstyrelsen

Sida
1(2)

Remiss av Regional utvecklingsplan för storstadsregionen 2050

Förslag till beslut

Förslag till Regional utvecklingsplan för storstadsregionen 2050 skickas på remiss till medlemskommunerna, Västra Götalandsregionen (VGR), Region Halland, Sjuhärads kommunalförbund, Skaraborgs kommunalförbund, Fyrbodals kommunalförbund, länsstyrelsen Västra Götaland, länsstyrelsen Halland, Västsvenska Handelskammaren, Business Region Göteborg samt Svenskt Näringsliv för inhämtande av synpunkter. Synpunkterna ska vara GR tillhanda senast 31 oktober.

Sammanfattning av ärendet

Sedan hösten 2023 har arbetet med Rådslaget pågått inom förbundet och det har nu mynnat ut i ett förslag till Regional utvecklingsplan för storstadsregionen 2050, RUPS. Det är sedan tidigare bestämt att medlemskommunerna ska få lämna synpunkter på dokumentet varför förbundsstyrelsen nu har att fatta beslut om remiss.

Remissperioden är 16 juni till 31 oktober 2025.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse
Remissversion av RUPS

Bakgrund och syfte

Två av GR:s styrdokument, "Strukturbilden" från 2008 och "Hållbar tillväxt" från 2013 är resultatet av ett antal genomförda Rådslag i Göteborgsregionen. Dokumenten har fokus på tillväxt och dess avspeglings på den fysiska planeringen. Delar av innehållet i dokumenten är fortfarande relevanta för den regionala utvecklingen medan andra delar har tappat i politisk betydelse och behöver uppdateras.

I början av innevarande mandatperiod gav Förbundsstyrelsen förvaltningen i uppdrag att påbörja planering för ett nytt Rådslag med syfte att uppdatera de styrande dokumenten men också att införliva GR:s samtliga verksamheter i nya styrande dokument. Uppdraget inleddes med en utvärdering och uppföljning av tidigare politiska överenskommelser. Under arbetets gång konstaterades att uppdraget att införliva hela GR:s verksamhet skulle bli alltför omfattande och komplext, inte minst utifrån småområdenas olika tidshorisonter.

Utifrån den genomförda uppföljningen och utvärderingen föreslog förvaltningen ett antal förändringar, bland annat att rådslaget skulle avgränsas till de långsiktiga planeringsperspektiven med målår 2050. Vid förbundsstyrelsens möte 27 oktober 2023 godkändes förslag till ändrad genomförande-process.

Uppdraget att genomföra ett rådslag i Göteborgsregionen inleddes med en dialogrunda i respektive kommunstyrelse samt dialog med förvaltningar, nätverk, akademi och näringsliv med flera. Fokus i dialogerna var att identifiera vilka regionala utmaningar de olika aktörerna såg fram till år 2050. Resultatet dokumenterades i ett kunskapsunderlag. Kunskapsunderlaget låg till grund för GR:s Rådslag som genomfördes i augusti 2024. Resultatet från Rådslaget sammanställdes och ett förslag till fortsatt arbete presenterades för Förbundsstyrelsen.

I oktober 2024 gav Förbundsstyrelsen förvaltningen i uppdrag att ta fram ett förslag till regional utvecklingsplan för storstadsregionen 2050. Ett första utkast till politiska överenskommelser togs fram utifrån slutsatserna från Rådslaget samt från kunskapsunderlaget. Förslaget har sedan dess diskuterats i medlemskommunernas kommunstyrelser eller i dess arbetsutskott. Det har också diskuterats i alla kommunala förvaltningsorganisationer, i nätverk och i den politiska beredningsgruppen förmiljö och samhällsbyggnad. Förslaget har justerats löpande utifrån inkomna synpunkter.

Förslaget till remissversion har, likt ”Strukturbilden” och ”Hållbar tillväxt”, fokus på regional tillväxt och fysisk planering samt utmaningar kopplade till tillväxt som har tidsperspektivet 2050

Gitte Caous

Förbundsdirektör

Maria Sigroth

Avdelningschef

Skickas till

Medlemskommunerna
Västra Götalandsregionen (VGR)
Region Halland
Sjuhärads kommunalförbund
Skaraborgs kommunalförbund
Fyrbodals kommunalförbund
Länsstyrelsen Västra Götaland
Västsvenska Handelskammaren
Business Region Göteborg
Svenskt Näringsliv

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (4)

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Johanna Embretsén

2025-08-13

Svar till Skolinspektionen efter föreläggande i ärende 2025:678 gällande Ytterbyskolan (Dnr KS2025/0194-13)

Sammanfattning

Skolinspektionen förelade huvudman för Ytterbyskolan att vidta åtgärder som rör extra anpassningar, särskilt stöd och studiero. Föreläggandet bestod av följande.

Extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att elever som bedömts vara i behov av extra anpassningar ges de extra anpassningar som skolans personal har bedömt att eleverna är i behov av. (3 kap. 5 § skollagen)
2. För varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn, eller som redan har inkommit men där utredning ännu inte har påbörjats, ska rektorn starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden den 7 april – 5 september 2025 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen).

Studiero

3. Se till att ordningsreglerna för skolenheten utarbetas, följs upp och omarbetas under medverkan av eleverna. Rektor ska inkomma med en redogörelse över hur eleverna har getts möjlighet att medverka och hur elevernas synpunkter har beaktats i skolenhetens ordningsregler i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (5 kap. 5 § skollagen).
4. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 5 september 2025 klargöra för personal och elever att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning endast får användas i undervisningen enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller om de utgör extra anpassningar alternativt särskilt stöd eller om det annars finns särskilda skäl. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (5 kap. 4 a § skollagen).

Rektor vid Ytterbyskolan har beskrivit flera åtgärder som har gjorts för att komma till rätta med bristerna. Åtgärder som vidtagits är bland annat dokumentation av inkomna anmälningar av särskilt stöd, specialpedagog kopplad till varje arbetslag, fortbildningsinsatser, förtydligad struktur för extra anpassningar, tydliggörande av ansvar, kollegialt stöd, effektivisering av utredningsprocessen, trygghetsvårdar, arbete med ordningsregler i alla led (elever, lärare och vårdnadshavare) och i olika forum. Även regler för användning av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning har arbetats fram tillsammans med eleverna under vårterminen 2025. Genomgång av mobilpolicyn med personalen har skett den 19 februari 2025 och under uppstartsdagarna i augusti 2025. Under

perioden den 7 april – 12 augusti har fyra anmälningar inkommit av eventuellt behov av särskilt stöd av vilka två har startats och två ska påbörjas den 1 september 2025.

Förvaltningen bedömer att bristerna är åtgärdade med de vidtagna åtgärderna.

Juridisk bedömning

En tillsynsmyndighet får förelägga en huvudman som enligt denna lag står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart (26 kap. 10 § skollagen [2010:800]).

Förvaltningens bedömning

Skolinspektionen inledde i januari 2025 en riktad tillsyn av Ytterbyskolan inom områdena trygghet, studiero, skolans arbete mot kränkande behandling, frånvaro samt extra anpassningar och särskilt stöd. I beslut den 7 april 2025 fann Skolinspektionen brister i områdena extra anpassningar och särskilt stöd samt studiero. Huvudmannen för Ytterbyskolan förelades att åtgärda följande brister.

Extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att elever som bedömts vara i behov av extra anpassningar ges de extra anpassningar som skolans personal har bedömt att eleverna är i behov av (3 kap. 5 § skollagen).
2. För varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn, eller som redan har inkommit men där utredning ännu inte har påbörjats, ska rektorn starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden den 7 april – 5 september 2025 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen).

Studiero

3. Se till att ordningsreglerna för skolenheten utarbetas, följs upp och omarbetas under medverkan av eleverna. Rektor ska inkomma med en redogörelse över hur eleverna har getts möjlighet att medverka och hur elevernas synpunkter har beaktats i skolenhetens ordningsregler i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (5 kap. 5 § skollagen).
4. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 5 september 2025 klargöra för personal och elever att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning endast får användas i undervisningen enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller om de utgör extra anpassningar alternativt särskilt stöd eller om det annars finns särskilda skäl. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (5 kap. 4 a § skollagen).

Skolinspektionen fann inga brister i arbetet med trygghet, skolans arbete mot kränkande behandling och frånvaro.

Ytterbyskolan har under vårterminen påbörjat arbetet inom flera områden för att komma till rätta med bristerna. Åtgärder som vidtagits är bland annat dokumentation av inkomna anmälningar av särskilt stöd, förtydligad struktur för extra anpassningar, tydliggörande av ansvar, kollegialt stöd, effektivisering av utredningsprocessen, specialpedagog kopplad till varje arbetslag, fortbildningsinsatser, trygghetsvårdar, arbete med ordningsregler i alla led (elever, lärare och vårdnadshavare) och i olika forum. Även regler för användning av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning har arbetats fram med eleverna under vårterminen 2025. Flera av områdena har inkorporerats i det systematiska kvalitetsarbetet och det finns en systematisk planering för skolan för att säkerställa att åtgärderna blir genomförda och följs upp (se bilaga "Redovisning av Kungälv kommun vidtagna åtgärder" och bilagorna 1-6). Genomgång av mobilpolicy med

personalen har skett den 19 februari 2025 och under uppstartsdagarna i augusti 2025. Under perioden den 7 april – 12 augusti har fyra anmälningar inkommit av eventuellt behov av särskilt stöd av vilka två har startats och två ska påbörjas den 1 september 2025.

Förvaltningen bedömer att bristerna åtgärdats med de vidtagna åtgärderna.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet har koppling till kommunstyrelsen resultatmål "Alla barn och elever vistas i en trygg och säker pedagogisk miljö" och "En kunskapsskola som ger varje elev rätt stöd". Genom rätt stödinsatser och en miljö fri från störningar får alla elever förutsättningar att lyckas.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet har koppling till mål nummer 4 "God utbildning för alla" och delmål 4.1 "Avgiftsfri- och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet" och 4.A "Skapa inkluderande och trygga utbildningsmiljöer". Utbildning ska vara likvärdig i riket och elever med svårigheter ska få det stöd som de behöver för att få likvärdig utbildning utifrån sina förutsättningar.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Ärendet har inte koppling eller strider mot något styrdokument.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

God studiero och rätt stöd till elever skapar förutsättningar för lärande och gynnar alla elever.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Arbetet med stödinsatser är reglerat i skollagen och även rätten till studiero. Personal arbetar således redan med detta innebärande att inga ytterligare arbetsmoment tillkommer. Åtgärderna som görs är förtydligande av processer och arbetssätt.

Ekonomisk bedömning

Åtgärderna innebär inte någon ytterligare kostnad utan är fråga om att förändra arbetssätt och sprida kunskap till personal vilket görs inom ramen för befintliga resurser.

Förslag till beslut

1. Svar till Skolinspektionen efter föreläggande i ärende 2025:678 gällande Ytterbyskolan (Dnr KS2025/0194-13) samt bilaga "Redovisning av Kungälv's kommun vidtagna åtgärder" och bilagorna 1-6, godkänns som huvudmannens svar till Skolinspektionen.

Monica Carhult Karlsson
Sektorchef

Maria Vidlund
Verksamhetschef

Expedieras till: Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg

För kännedom till: Rektor Ytterbyskolan

Redovisning av Kungälv kommun vidtagna åtgärder

Bakgrund

Under vårterminen 2024 fick skolans ämnesgrupper i uppdrag att definiera en gemensam syn på undervisningskvalitet. Arbetet resulterade i tre ledord som ska prägla all undervisning: Värme, Lärande och Framtid. Dessa ledord betonar vikten av trygghet och relationer som grund för elevers välmående och framgång i skolan.

Värme	Lärande	Framtid
Mellanmänskliga möten som främjar tillit, lärande, goda relationer, trygghet, demokratiska värderingar och god hälsa.	Forskningsbaserad, beprövad, varierad och inspirerande undervisning i en lärmiljö som engagerar.	Uppmuntran av reflektion och ett kritiskt tänkande för att skapa kloka demokratiska medborgare.
Låg nivå av konflikt, hög nivå av stöttning.	Anpassa och differentiera på grupp- och individnivå för att nå alla utifrån sina förutsättningar.	Att få prova och ompröva sina idéer och få hjälp att koppla ihop teori och praktik.
Elevhälsan och trygghetsarbetet startar i klassrummet och genomsyrar verksamheten.	Höga förväntningar samt kontinuerlig summativ och formativ återkoppling.	Tydliggöra syftet med undervisningen och ge eleverna inflytande över sin skolgång.

Våren 2024 genomförde Skolinspektionen en granskning inom området sexualitet, samtycke och relationer. Sammanfattningen av rapporten visar att skolan har en engagerad personalgrupp, men att det fortfarande finns vissa brister i likvärdigheten mellan undervisningssituationer och grupper. Även i detta område anser skolledningen det avgörande att involvera personalen i både analysen och utformningen av åtgärder. Eftersom det rör undervisningens kvalitet är det viktigt att lärares erfarenheter, kompetens och perspektiv tas till vara i både planerings- och genomförandefasen. Under höstterminen 2024 analyserade och diskuterade skolledningen, tillsammans med ledningsgruppen och styrgruppen för trygghet Skolinspektionens rapport. Arbetet har syftat till att tydliggöra prioriteringar och formulera strategier framåt. På APT vid terminsstart 2025 redovisades vilka åtgärder som vi gemensamt startat och vilka vi kommer fortsätta med. Skolinspektionens rapport blev därmed en naturlig del av vårt systematiska kvalitetsarbete. Vi har samlat det fortsatta arbetet under namnet **"Vi – En skola!"** som blivit ett arbetsdokument för skolans gemensamma arbetssätt gällande undervisningen som syftar till likvärdighet och kvalitet.

Redovisning av Ytterbyskolans vidtagna åtgärder

Föreläggande gällande extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att elever som bedömts vara i behov av extra anpassningar ges de extra anpassningar som skolans personal har bedömt att

eleverna är i behov av. (3 kap. 5 § skollagen)

2. För varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn, eller som redan har inkommit men där utredning ännu inte har påbörjats, ska rektorn starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden den 7 april – 5 september 2025 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)

Inledning

Ledning och stimulans, extra anpassningar och särskilt stöd hänger nära samman och behöver behandlas som en helhet. Vi ser ett behov av att stärka samarbetet mellan skolans elevhälsoteam, trygghetsteam, arbetslag och enskilda lärare, för att varje elev ska mötas av rätt stöd i rätt tid.

Samtidigt behöver eleverna göras mer delaktiga i processen, både gällande de extra anpassningarna och i dialogen kring hur undervisningen utformas. Detta inkluderar även att synliggöra och samtala med klassen om ledning och stimulans, för att öka förståelsen och ansvarstagandet för det egna lärandet.

Vi ser också ett behov av att arbetet med extra anpassningar blir mer systematiskt och kontinuerligt utvärderat – tillsammans med eleven, vårdnadshavare och undervisande lärare.

Åtgärder

1. Rektor dokumenterar hur många anmälningar om behov av särskilt stöd

Sammanställning, görs av rektor, hur många anmälningar som inkommit under perioden 7 april – 12 augusti 2025 och vilket datum en utredning har startat för respektive elev. (Bilaga 1). Skälet till att utdraget är till den 12 augusti och inte den 5 september 2025 är för att ärendet ska anmälas till nämnd senast den 14 augusti och ska därför vara komplett vid den tidpunkten.

2. Specialpedagog kopplad till varje arbetslag

Från och med höstterminen 2025 tilldelas varje arbetslag en specialpedagog med ansvar för att stötta det pedagogiska arbetet och delta i arbetslagsmöten. Syftet är att utveckla det förebyggande och långsiktiga arbetet kring elevernas studiesituation och säkerställa en likvärdig arbetsgång i hela skolan.

3. Fortbildning av skolans ledningsgrupp

Skolans EHT och ledningsgrupp, bestående av arbetslagsledare och skolläda, kommer att fortbilda sig utifrån boken *"Extra anpassningar – vems ansvar?"* av Hanna Rondahl samt Skolverkets modul [Strukturerad undervisning - en modell i sex steg - Skolverket](#). Syftet är att

utveckla en gemensam förståelse för ansvarsfördelning och skapa hållbara processer för elevens bästa. Detta kommer löpande arbetas med i arbetslagen och följas upp av skolledning.

4. Förtydligad struktur för extra anpassningar

Under vårterminen 2025 har rektor förtydligat arbetet med extra anpassningar i en presentation för arbetslagen och ett utvecklingsarbete har med detta påbörjats. Det tydliggörs att de extra anpassningarna kan handla om tre huvudområden inom klassens ram:

- Undervisningsrelaterade svårigheter
- Problematisk skolfrånvaro
- Ordningsstörande beteenden

Dessa områden kan överlappa, men har hittills inte dokumenterats och analyserats tillräckligt systematiskt. Skolledning har därför gjort en lathund och gått igenom rutinen för hur genomförande, dokumentation och utvärdering av de extra anpassningarna ska dokumenteras i Unikum i terminsstart augusti 2025 för personalen.

Förtydligande av rutin: (Bilaga 2)

- Eleven och vårdnadshavare inkluderas aktivt i utformningen av extra anpassningar
- Anpassningarna dokumenteras och utvärderas i Unikum
- Lärare får stöd av specialpedagog eller trygghetssamordnare i arbetet
- Skolledningen följer upp genom lektionsbesök och samtal med elever för att säkerställa att elevens delaktighet och stödinsatser fungerar
- Lektionsbesök av skolledning följs upp individuellt med varje lärare på medarbetarsamtal

5. Tydliggörande av ansvar och kollegialt stöd

Skolans uppdragsbeskrivning (Bilaga 3) har under vårterminen 2025 kompletterats med en tydlig förväntan att all personal aktivt söker stöd vid behov, från kollegor, arbetslag, elevhälsoteam (EHT), trygghetsteam och skolledning. Det vill säga att alla medarbetare vill utvecklas i linje med skolans uppsatta mål att utveckla undervisningens kvalitet för att nå alla elever. Detta definieras i skolans lönekriterier och följs upp med alla medarbetare på medarbetarsamtal och lönesamtal.

6. Effektivisering av utredningsprocessen

För att effektivisera arbetet med pedagogiska utredningar behöver vi korta tiden från beslut till genomförande. Vi ligger nu i stort sett i fas med utredningarna för den nuvarande elevgruppen, men ser samtidigt ett behov av att systematisera arbetet redan innan en utredning påbörjas. Målet är att säkerställa att varje elev får likvärdig hjälp och stöttning från sina lärare, oavsett arbetslag.

Skolledningen kommer samtidigt att genomföra en kartläggning för att identifiera de elever som är i behov av extra anpassningar och särskilt stöd, i syfte att säkerställa att alla elever får det stöd de har rätt till. Varje medarbetare kommer att ha ett individuellt mål kopplat till detta

samt att skolans syfte att utveckla undervisningens kvalitet kommer att tas upp på alla medarbetarsamtal.

7. Trygghetsvärdar som resurs i det förebyggande arbetet

Skolan anställer fyra trygghetsvärdar med uppdrag att stärka elevernas sociala och emotionella trygghet. Deras roll är att fånga upp, se, stötta och motivera elever i vardagen, med särskilt fokus på att främja närvaro och delaktighet i undervisningen.

Varje arbetslag får en trygghetsvärd knuten till sig, vilket ger ytterligare en viktig resurs i arbetet med att skapa en sammanhållen och meningsfull skoldag för varje elev. Trygghetsvärdarna blir en del av skolans helhetsarbete för att stödja elevernas utveckling – både socialt och kunskapsmässigt.

8. Elevers delaktighet i skolans processer

För att öka elevernas delaktighet och förståelse för skolans arbete kring trygghet och lärande ska samtliga lärare informera sina elever om gällande rutiner för närvaro, extra anpassningar och hantering av ordningsstörande beteenden.

Ordningsreglerna med förväntningar (Bilaga 4) kommer att skickas hem till samtliga vårdnadshavare i början av läsåret och diskuteras gemensamt i klassrummet. De kommer även att lyftas i elevrådet och föräldrarådet för att skapa en gemensam förståelse och förankring.

Syftet är att eleverna ska veta vad de har rätt till, vad som förväntas av dem, och hur skolan arbetar för att skapa en trygg och stödjande lärmiljö. På så sätt stärks både ansvarstagande och delaktighet i skolans gemensamma processer.

Sammanfattningsvis:

Åtgärderna leder till en mer samordnad, effektivare utredningsprocess och elevcentrerad skola där stöd sätts in tidigare, arbetet är mer förutsägbart för personalen, och eleven ges bättre möjligheter att lyckas i sin utbildning då hen är mer delaktig i sitt lärande utifrån kartläggning av skolledning och personal. Arbetsområdet är en del av det systematiska kvalitetsarbetet och utvärderas i november 2025, mars 2026 och juni 2026 tillsammans med personalen.

Föreläggande gällande studiero

3. Se till att ordningsreglerna för skolenheten utarbetas, följs upp och omarbetas under medverkan av eleverna. Rektor ska inkomma med en redogörelse över hur eleverna har getts möjlighet att medverka och hur elevernas synpunkter har beaktats i skolenhetens ordningsregler i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (5 kap. 5 § skollagen)
4. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 5 september 2025 klargöra för personal och elever att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning endast får användas i undervisningen

enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller om de utgör extra anpassningar alternativt särskilt stöd eller om det annars finns särskilda skäl. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (5 kap. 4 a § skollagen)

Åtgärder

1. Elevers delaktighet i arbetet med ordningsregler (Bilaga 4)

Skolledningen har under vårterminen 2025 (APT den 19 februari 2025) informerat personalgruppen om skolans demokratiska uppdrag och vikten av att involvera eleverna i utformning, uppföljning och utvärdering av våra gemensamma ordningsregler. Genom att aktivt inkludera eleverna vill vi stärka deras förståelse för skolans värdegrund och uppmuntra dem att utvecklas till demokratiska medborgare med förmåga att påverka beslut i sin närmiljö.

Den 19 februari 2025 på APT gick skolledning igenom skolans ordningsregler innefattande mobilpolicyn (bilaga 4). Ordningsreglerna och processen för elevinflytande går igenom och diskuteras med all personal i början av varje termin. Syftet är att säkerställa att alla medarbetare känner sig trygga och förberedda att föra meningsfulla samtal med eleverna kring regler och delaktighet i skolans arbete. På uppstartsdagarna i augusti 2025 gick skolledning också igenom vad som gäller enligt skollagen att omhänderta mobilen. Arbetslagen diskuterar sedan vidare svårigheter och problem med att upprätthålla ordningsreglerna som i sin tur diskuteras i skolans ledningsgrupp där åtgärder och rutiner görs tillsammans med skolledning. Dessa skrivs i sin tur in i skolans arbetsmiljöplan (Bilaga 5).

2. Elevdialog om mobilanvändning och digitala verktyg

Under vårterminen 2025 har alla skolans klasser tillsammans med sina mentorer under mars månad på klasstid diskuterat skolans gemensamma regler för mobilanvändning och datorer. Utgångspunkten har varit att främja ett sunt, ansvarsfullt och lärförande användande av digitala verktyg. Elevernas tankar och förslag har samlats in och skickats till skolledningen, som nu sammanställer synpunkterna inför en översyn av reglerna till kommande läsår.

Då frågor kring mobilanvändning varit särskilt aktuella för eleverna, valde vi att börja med just denna av våra fyra övergripande ordningsregler. Resultatet av sammanställningen kommer att presenteras för personalgruppen i augusti 2025 och därefter lyftas i elevrådet och i klasserna under höstterminen för vidare dialog och delaktighet.

3. Elevinflytande kring övriga ordningsregler (Bilaga 4)

Under höstterminen 2025 kommer samtliga klasser att arbeta med skolans ordningsregler, med särskilt fokus på datoranvändning, mobilanvändning, frånvaro samt våld. Syftet är att skapa en gemensam förståelse för skolans regler, och att ge eleverna möjlighet att vara medskapare i arbetet med en trygg, inkluderande och respektfull skolmiljö.

Diskussionerna sker i början av terminen och är nu en fast del i skolans kalendarium (Bilaga 6). Klassernas reflektioner och synpunkter sammanställs och förs vidare till elevrådet för fortsatt bearbetning och påverkan, som en naturlig del av skolans demokratiska process.

4. Klassregler utifrån skolans värdegrund

Varje klass formulerar sina egna klassregler med utgångspunkt i skolans gemensamma regler samt de normer och värderingar som genomsyrar vår verksamhet. Syftet är att skapa en gemensam förståelse för förväntningar i klassrummet och att öka elevernas delaktighet i arbetet för en trygg, inkluderande och respektfull lärmiljö.

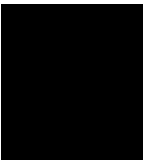
Klassreglerna fungerar som ett levande dokument och mentorerna utvärderar tillsammans med eleverna dessa i mitten av varje termin. Denna utvärdering organiseras och leds vidare av skolans trygghetsteam och lyfts även i elevrådet för att främja samsyn och inflytande på hela skolan.

Sammanfattning:

Genom att involvera eleverna på klassråd och elevråd av utformning, uppföljning och utvärdering av ordningsregler stärker vi deras förståelse för skolans värdegrund och deras roll i en demokratisk gemenskap. På elevrådet lyfts diskussioner som förts i klassen till rektor gällande synpunkter på ordningsreglerna så att korrigering kan göras av dessa direkt av rektor. Diskussionen som förs i elevrådet och den slutliga versionen av ordningsreglerna förs tillbaka till klasserna genom elevrådsrepresentanterna. Denna process ger eleverna reella möjligheter till inflytande, ökar ansvarstagandet och skapar en större förankring i de regler som styr vardagen. Dialogen kring mobilanvändning, datoranvändning, frånvaro och våld ger en djupare förståelse för trygghet, studiero och respekt, medan klassernas eget regelarbete för respektive klass skapar ytterligare tydlighet och delaktighet i varje elevgrupp. Sammantaget bidrar detta till en tryggare, mer inkluderande och värdegrundsbaserad skolkultur.

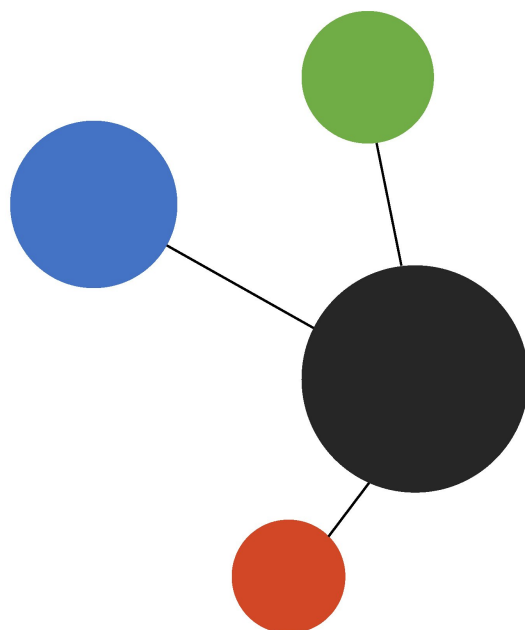
Under vårterminen på ett APT (19 februari) 2025 har skolledningen informerat personalen om skolans demokratiska uppdrag och vikten av elevdelaktighet i framtagandet av ordningsregler. Ordningsregler, inklusive mobilpolicyn, har gått igenom på samma APT och under uppstartsdagarna i augusti. Personalen får stöd i att föra samtal med eleverna om regler och inflytande. Arbetslagen diskuterar

praktiska utmaningar kring ordningsreglerna, vilket följs upp i skolans ledningsgrupp. Beslutade åtgärder och rutiner dokumenteras i arbetsmiljöplanen (bilaga 5). Arbetsområdet är en del av det systematiska kvalitetsarbetet och utvärderas i november 2025, mars 2026 och juni 2026 tillsammans med personalen.

Klass	Namn	Anmälan datum	Utredning påbörjad datum
23E		20250424	20250429
23E LUG		20250520	20250613
24D		20250812	20250901
24C		20250812	20250901

Ytterbyskolans Elevhälsa

VT 2025

SYFTE

BESLUT SI BRISTER

Extra anpassningar och särskilt stöd

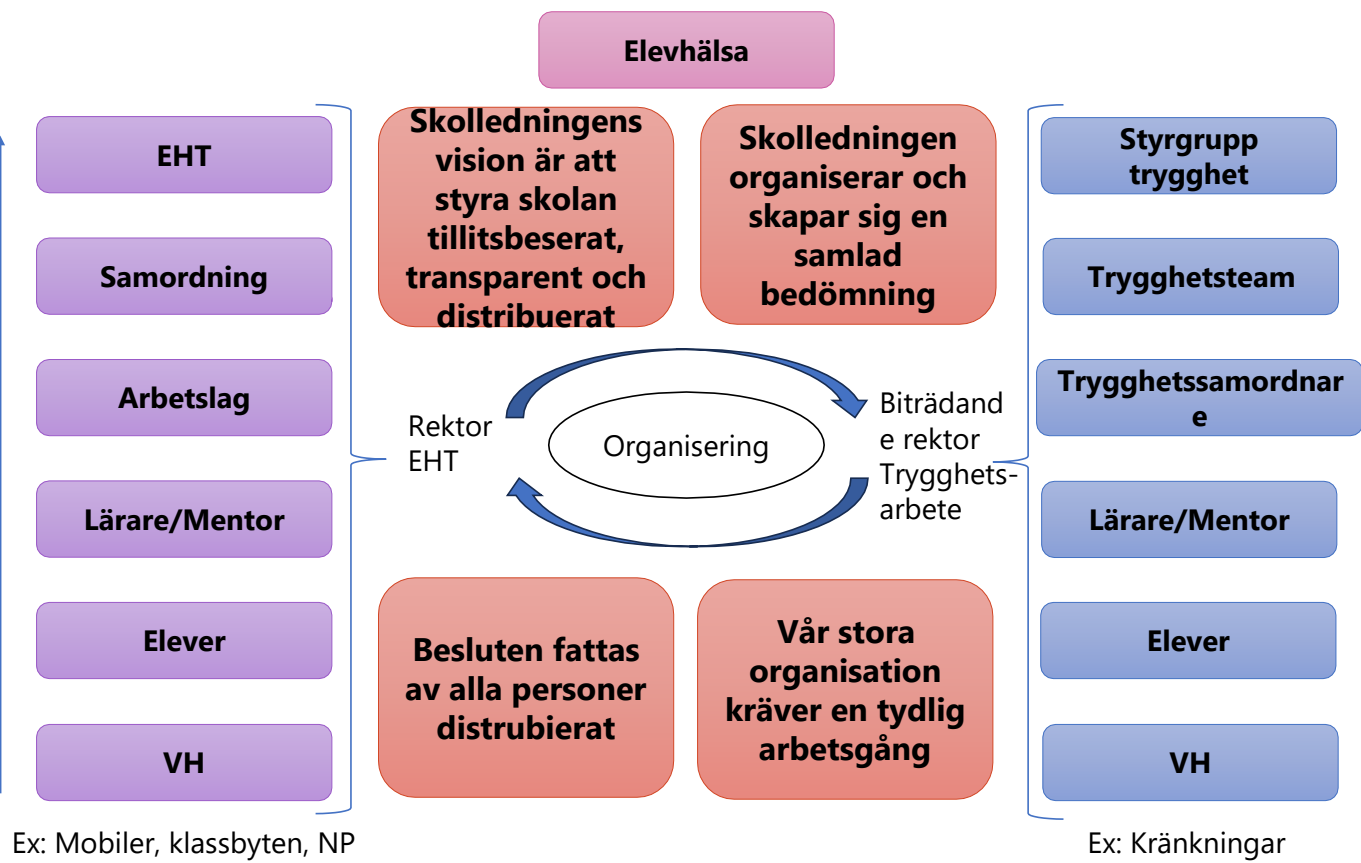
1. Se till att elever som bedömts vara i behov av extra anpassningar ges de extra anpassningar som skolans personal har bedömt att eleverna är i behov av. (3 kap. 5 § skollagen)
2. För varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn, eller som redan har inkommit men där utredning ännu inte har påbörjats, ska rektorn starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden den 7 april – 5 september 2025 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)

ÅTGÄRDER

Rektor kommer gå ut till alla arbetslag under vårterminen och förklara arbetsgången kring extra anpassningar samt särskilt stöd och besvara frågor och samla in kritik kring våra rutiner samt utvecklingsmöjligheter.

Uppföljning HT 2025

Hålla arbetsgången för ett professionellt bemötande och arbetssätt

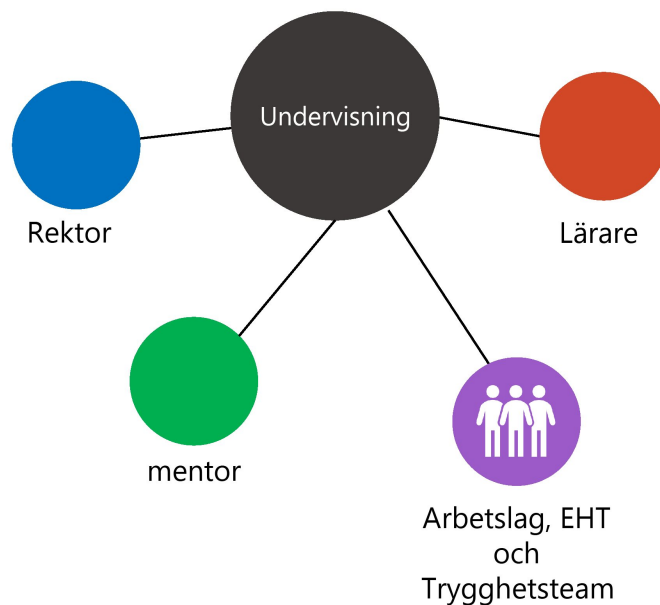
Hålla arbetsgången för ett professionellt bemötande och arbetssätt

Ansvar i elevhälsoorganisationen

● Rektor

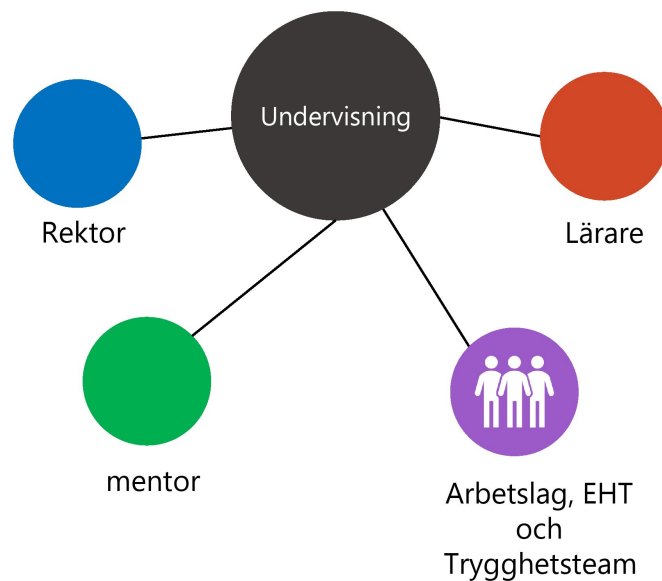
Har det övergripande ansvaret över skolans organisation, arbetsmiljö, resursfördelning, undervisningskvalitén och trygghet och studieron (undervisningsklimatet)

Ansvar i elevhälsoorganisationen

Rektor, arbetslag, EHT och trygghetsteam

Rektor, arbetslag, EHT och trygghetsteam är stödjande funktioner till läraren för att utföra sitt uppdrag.

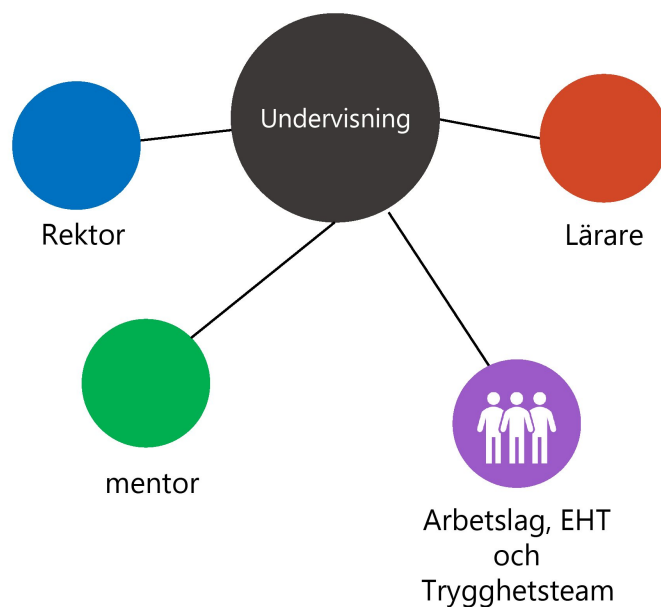

Ansvar i elevhälsoorganisationen

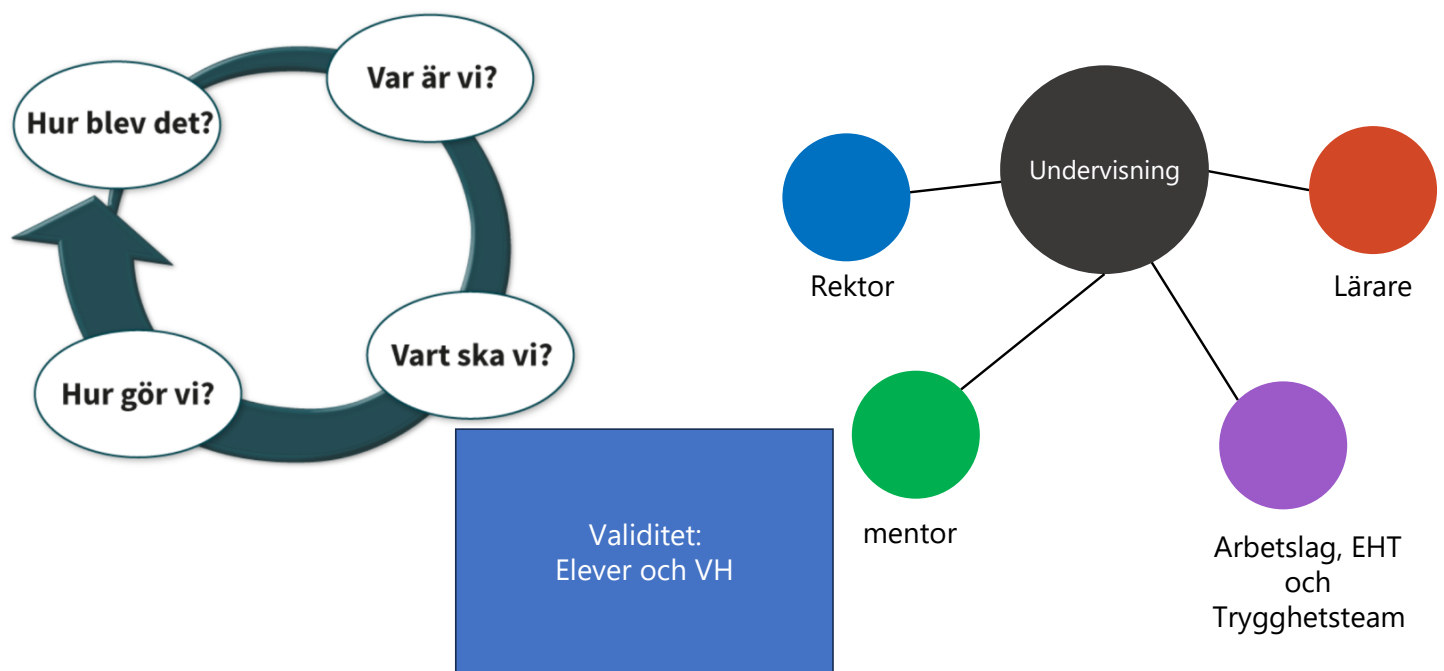
● Lärare

Undervisningsklimatet, Ledning och stimulans, planera, genomföra, följa upp, anpassa undervisningen utifrån elevernas behov (extra anpassningar), kontakt med vårdnadshavare och elever för delaktighet, betyg och bedömning

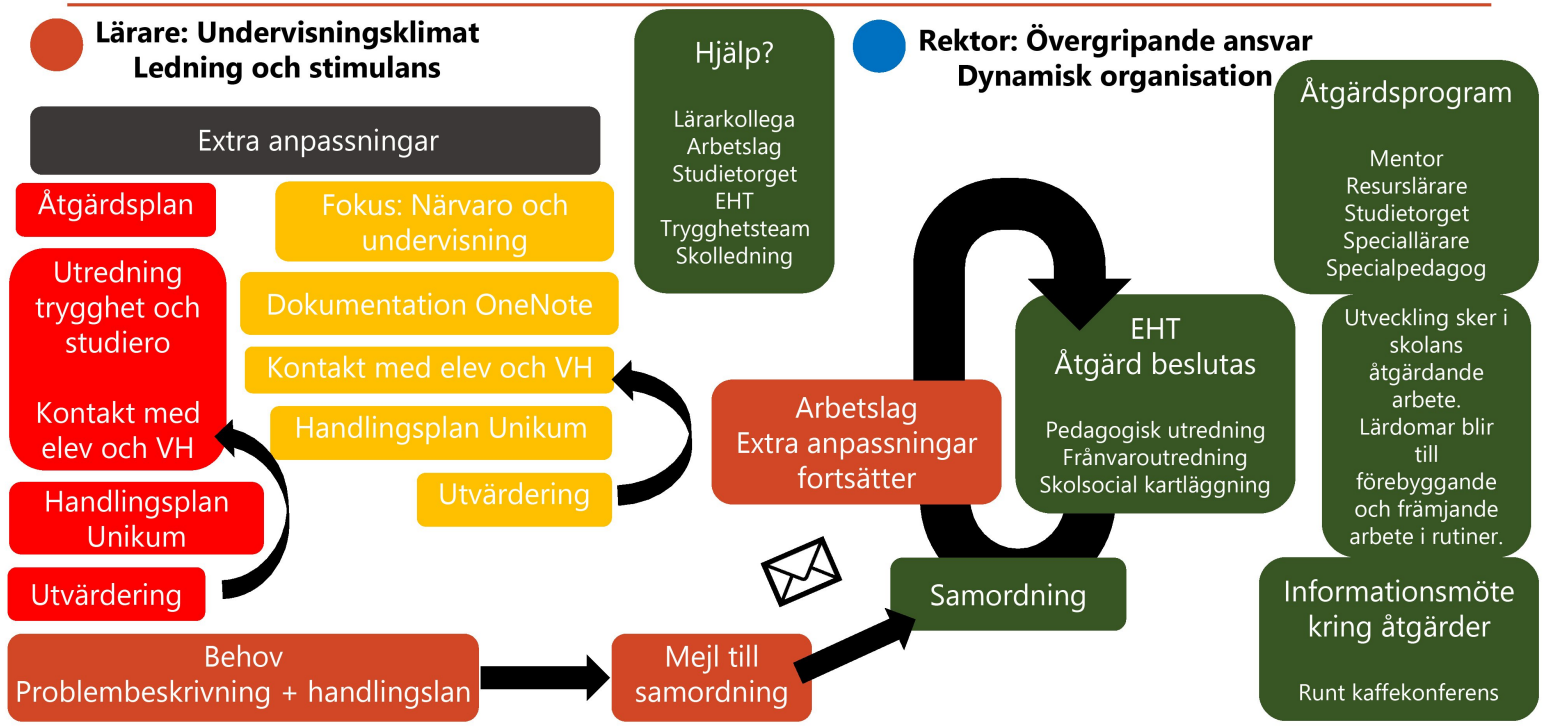
Ta hjälp av personal, arbetslag, EHT och trygghetsteam

Systematiskt kvalitetsarbete - Undervisning

Elevhälsoorganisation: Extra anpassningar

Ansvar extra anpassningar

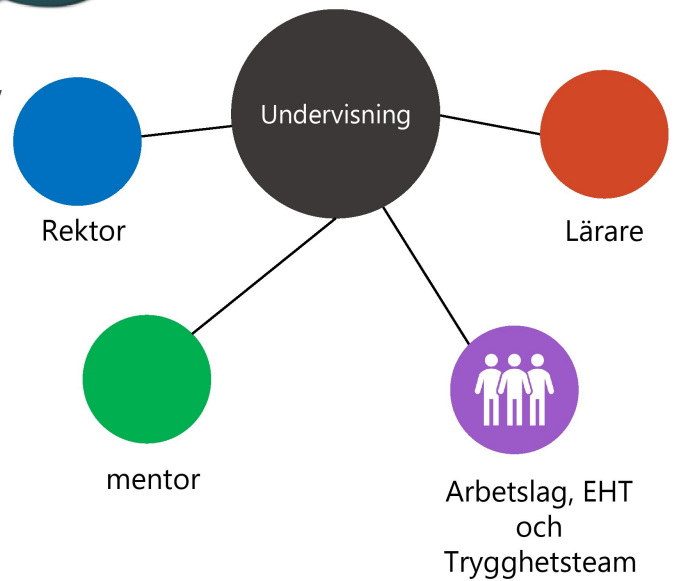

● Lärare

Uppdrag att i sitt ämne utarbeta extra anpassningar, dokumentera, genomföra och utvärdera. Ge information till mentor.

● Mentor

När en elev behöver extra anpassningar (Åtgärdsplan, närvaro, undervisning) i mer än ett ämne.
Styra arbetet med att utvärdera ÅP.

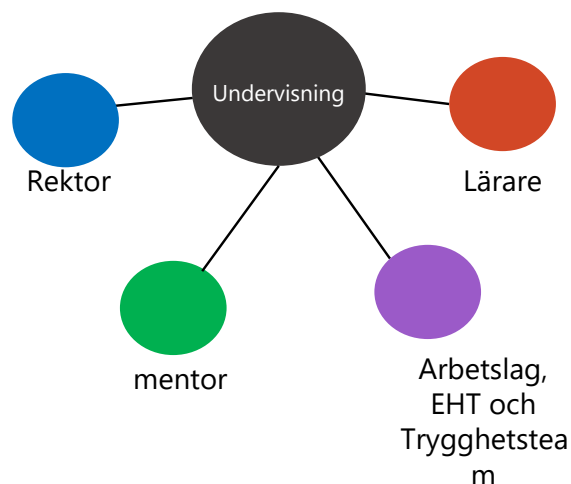

Samverkan vårdnadshavare kring elever

Lärare och mentor

Fokusområden samverkan

- Elevens styrkor och det som fungerar väl
- Frånvaro
- Ordningsrelaterade beteenden
- Undervisningssituationer och anpassningar
- Betyg och bedömning

Vi ska lyfta fram elevens positiva egenskaper och framgångsfaktorer, samt att tillsammans med vårdnadshavare skapa en gemensam bild av hur vi som skola bäst kan stödja eleven.

Vi – En Skola!

Organisationen kräver samarbete

- Inom Arbetslaget
- Mellan Arbetslag och Studietorget
- Mellan Arbetslag och EHT
- Mellan Arbetslag och trygghetsteam
- Mellan Ämneslärare och resurslärare
- Mellan lärare/mentor och studietorget

Samt systematiskt arbete och välfungerande rutiner

Personal

All personal ska agera tryggt och professionellt på vår skola och i kontakt med vårdnadshavare.

All personal på Ytterbyskolan skall vara delaktig i elevhälsoarbetet genom aktivt deltagande i skolans mötesprocesser och utvecklingsarbete och därmed främja att eleverna på skolan känner sig trygga, trivs och lär sig genom undervisningen.

Alla ska genom sitt agerande skapa trygghet, studiero och lärande. Den personal som får kännedom om någon situation som kräver vuxennärvaro ska vara behjälplig att lösa och lugna situationen i den mån en kan.

All personal ska följa och upprätthålla skolans uppsatta skolregler och verka som goda förebilder utifrån våra ledord: Värme, lärande och framtid.

All personal förväntas söka stöd vid behov från kollegor, arbetslag, elevhälsoteam (EHT), trygghetsteam och skolledning i syfte att främja en lärande och samarbetsinriktad kultur där vi utvecklas och tar gemensamt ansvar för elevernas lärande och trygghet.

All personal har ansvar att agera, anmäla, utreda och åtgärda samt följa upp kränkningar i DFrespons.

All personal följer rutiner för Ytterbyskolans åtgärdstrappa i de fall det behövs.

All personal är i Kungälv kommun ålagd att vikariera för varandra vid behov.

Lärare

Läraren samarbetar med sina kollegor för att utveckla sin undervisning för elevernas bästa. Läraren planerar, genomför, bedömer och utvärderar sin undervisning samt dokumenterar elevens kunskapsutveckling i Unikum. Läraren uppdaterar kontinuerligt klassens klasskalender. Läraren har kontinuerligt en dialog med eleven om dennes kunskapsutveckling och skapar vid behov en studieplan.

Läraren uppmärksammar tecken på att en elev kan vara i behov av extra anpassningar. Därefter identifierar läraren elevens behov tillsammans med eleven och informerar dess vårdnadshavare och påbörjar skyndsamt arbetet med extra anpassningar i olika lärmiljöer inom sin undervisning. Extra anpassningar dokumenteras i Unikum.

Läraren har kännedom om anpassningar som görs för eleven i de olika ämnena samt åtgärder. Läraren genomför anpassningar och beslutade åtgärder, utvärderar

anpassningar och åtgärdsprogram. Läraren är också delaktig vid upprättande av åtgärdsprogram och utvärdering av dessa.

Läraren skapar en god lärmiljö för alla sina lektioner (ledning och stimulans) som främjar alla elevers lärande på olika nivåer. Läraren tar hjälp av arbetslaget, ämnesgruppen, speciallärare och/eller specialpedagog vid behov av förslag på insatser (material, anpassningar, metodik).

Läraren tar kontakt och har eventuellt möten med elev och/eller vårdnadshavare när det uppstår ett behov av stöttning socialt eller studiemässigt.

Läraren registrerar all frånvaro i början av varje lektion. Läraren tar kontakt med eleven skyndsamt och dennes vårdnadshavare vid oanmäld frånvaro eller ströfrånvaro. Meddela mentor vid upptäckt av problematisk skolfrånvaro.

Läraren planerar och deltar på föräldramöte.

Mentor

Mentor arbetar för att skapa en förtroendefull relation och är någon som eleven kan vända sig till, någon som intresserar sig för eleven.

Mentor samverkar och informerar vårdnadshavare fortlöpande om elevens skolsituation, trivsel samt håller sig uppdaterad kring mentorselevens kunskapsutveckling och informerar kring detta på utvecklingssamtal.

Mentor följer upp och vidtar åtgärder vid problematisk frånvaro enligt rutin. Vid anmäld och oanmäld frånvaro som personal inte känner till anledningen för kontaktar mentor hemmet inom fem arbetsdagar.

Mentor ser till att alla berörda lärare har kännedom om anpassningar och åtgärder samt genomför anpassningar och beslutade åtgärder, utvärderar anpassningar och åtgärdsprogram. Mentor är också delaktig vid upprättande av åtgärdsprogram och utvärdering av dessa.

Mentor ansvarar för likabehandlingsarbetet i klassen. Arbetet syftar till att skapa välbefinnande och stärka eleven i kamratrollen. Mentor planerar och håller i klasstiden utifrån klassens behov och trygghetsenkät. Mentor informerar klassen om händelser, läxor och prov för de kommande två veckorna samt ansvarar för att klassråd hålls inför varje lagråd.

Mentor följer rutiner för Ytterbyskolans åtgärdstrappa i de fall det behövs med särskilt ansvar för utredning och åtgärdsplan för trygghet och studiero.

KUNGÄLV
KOMMUN

Ordningsregler och förväntningar Ytterbyskolan läsåret 2025/2026

På vår skola önskar vi arbeta tillsammans med elever och vårdnadshavare för att skapa en uppväxtmiljö som präglas av trygghet och demokratiska värderingar med grund i vad som formuleras i skollag och läroplan. Tillsammans arbetar vi för att eleverna ska utveckla användbara och positiva beteenden och skolans regler och ömsesidiga förväntningar som de formuleras nedan är en hjälp för att lyckas i detta arbete.

I skollagens 5 kapitel Trygghet och studiero framgår att skolan ska ha gemensamma ordningsregler beslutade av rektor samt vilka befogenheter skolan har när det gäller disciplinära och andra särskilda åtgärder.

Beslutade ordningsregler på vår skola ska kompletteras med trivselregler som bestäms av mentorer och elever i samverkan.

Skolan och skolområdet är inte en allmän plats dit alla har tillträde utan är elever och personals arbetsplats. Därför ska besök planeras in med personal eller skolledning och skolledningen har under skoltid rätt att besluta vilka som får vistas på skolan. Obehöriga personer kommer därför att avvisas. På skolan råder förbud mot nötter och parfym.

Ordningsregler

1. Våld och skadegörelse

På skolan respekterar vi varandra och vi ansvarar för vår gemensamma skolmiljö.

Konsekvens vid regelöverträdelse:

1. Fysiskt våld polisanmäls alltid och inblandade elever stängs av för utredning och planering.
2. All skadegörelse och igångsättning av brandlarm polisanmäls.

2. Frånvaro i undervisningen

**KUNGÄLV
KOMMUN**

För att kunna nå målen under högstadiet är det viktigt att eleven kommer i tid och deltar på alla lektioner.

Konsekvens vid regelöverträdelse:

1. Sen ankomst och spring ut och in från lektionen registreras som ogiltig frånvaro. Vid upprepad sen ankomst och spring ut och in i klassrummet pratar läraren med eleven och försöker komma till rätta med problemet. Om problemet kvarstår tar mentor kontakt med vårdnadshavare och skapar tillsammans med elev och vårdnadshavare en studieplan.

2. Om eleven saknar material för lektionen kommer detta att rapporteras som saknar Skolmaterial (0 minuter).

Vid upprepad problematik pratar läraren med eleven och försöker komma till rätta med problemet. Om problemet kvarstår tar mentor kontakt med vårdnadshavare och skapar tillsammans med elev och vårdnadshavare en studieplan.

3. Är frånvaron för eleven oroande tar mentor kontakt med vårdnadshavare och en frånvaroutredning startas.

3. **Mobiltelefon**

Mobiltelefoner lämnas in till undervisande lärare, antingen för dagen eller för lektionen (vid praktiska ämnen).

Vid läsårsstart ansvarar mentor för att skriva upp vilken mobiltelefonmodell som ska lämnas in då vissa elever lämnat in gamla telefoner. Skulle eleven få en ny telefon är det vårdnadshavares ansvar att meddela mentor ändringen. Om ditt barn **aldrig** ska ha med sig sin telefon till skolan behöver mentor meddelas. Vårdnadshavaren ansvarar då för att detta efterlevs.

Skolan är ersättningsskyldig om mobiltelefonen har skadats i hanteringen och förvaringen av telefonen.

Eftersom skolan är en mobilfri zon skall inga mobiltelefoner vara synliga varken på raster, i korridorer eller andra gemensamma utrymmen innan och efter inlämning/utlämning. Elever som har beviljats undantag skall bara använda sin telefon vid behov annars ska den inte synas.

För att beviljas undantag från mobilpolicyn krävs en ansökan (Bilaga). Ansökningsformuläret lämnas in till mentor och beviljas eller avslås av skolledning. Ansökningar kommer behandlas restriktivt med undantag för elever med medicinska skäl (tex diabetes).

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Konsekvens vid regelöverträdelse:

1. Elev som har mobiltelefon men ej lämnar in den, kommer nekas att vara med på lektionen och erbjudas att ta igen tid.
2. Om eleven fortsatt bryter mot reglerna tillämpas åtgärdstrappans steg. Se nedan.
3. Olovlig fotografering och filmning polisanmäls av skolan.

4. Dator

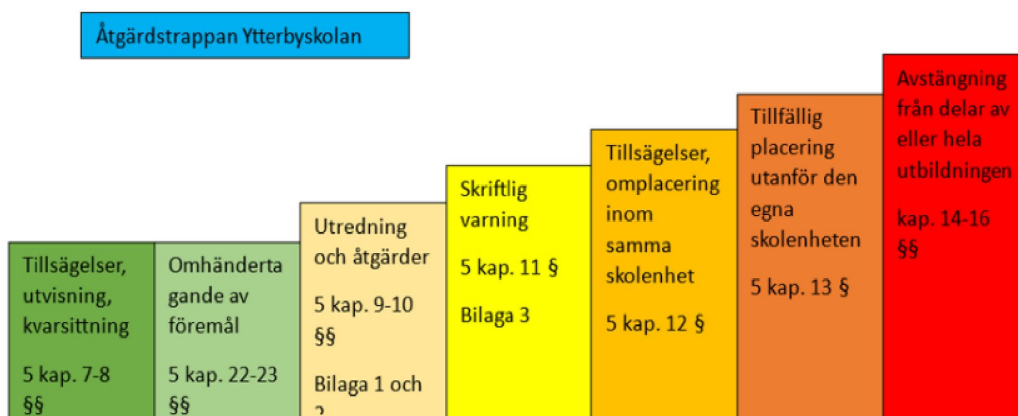
Elevens dator är ett arbetsverktyg som ska underlätta skolarbete och under lektion används den bara till detta. Datorn är utlånad till eleven under tre år och ska lämnas tillbaka i gott skick efter denna tid.

Konsekvens vid regelöverträdelse:

1. Om en elev använder sin dator på ett felaktigt sätt tillämpas åtgärdstrappans steg. Se nedan.
2. Om en elev är medvetet oaktsam med sin dator kan dennes vårdnadshavare bli ersättningsskyldig. Skolan gör även en bedömning om polisanmälan för skadegörelse är motiverad.

Åtgärdstrappa

För att konkretisera ordningsregler och konsekvenser när de bryts har Ytterbyskolan en åtgärdstrappa utifrån skollagen kap 5. Se nedan.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Förväntningar

Som elev kan du förvänta dig att personal:

- Arbetar för att du ska trivas och känna dig trygg
- Arbetar för att du ska tycka att det är meningsfullt att lära
- Lyssnar, tar dig på allvar och visar intresse för dina synpunkter
- Låter dig medverka och ha inflytande över ditt lärande

Som vårdnadshavare kan du förvänta dig att skolan:

- Arbetar för att varje elev ska trivas och känna sig trygg med skolans vuxna och barn
- Arbetar för att eleverna ska utvecklas och stimuleras i sitt lärande
- Har en öppen kommunikation med er vårdnadshavare
- Kontaktar dig om något händer på skolan som berör ditt barn

Som elev förväntar vi oss på skolan att du:

- Visar hänsyn för skolkamrater och personal och hjälper till att skapa trivsel på vår arbetsplats
- Använder ett vårdat språk som inte kränker någon
- Tar ansvar för dina handlingar
- Passar tider och är rädd om ditt eget och skolans material
- Tar mer och mer ansvar för ditt eget lärande och dina mål ju äldre du blir

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Som vårdnadshavare förväntar vi oss på skolan att du:

- Tar huvudansvaret för ditt barns sociala uppfostran och vardagskunskaper
- Tar ansvar för att ditt barn kommer i tid till skolan
- Sjukanmäler ditt barn i Skola24
- Har förtroende för att skolans personal arbetar för ditt barns bästa och inför barnet visar en positiv attityd till skolan
- Har en öppen kommunikation med skolan genom att ta del av information och kontakta mentorer med frågor och synpunkter vid behov
- Deltar på utvecklingssamtal och föräldramöten

Vi har tagit del av Ytterbyskolans ordningsregler och förväntningar för läsåret 2024/2025

Denna bekräftelse lämnas till mentor.

Elevens namn.....Klass.....Datum.....

.....
Underskrift elev

.....
Underskrift vårdnadshavare 1

.....
Underskrift vårdnadshavare 2

År 2025 Arbetsmiljöplan Ytterbyskolan

Rubrik	Åtgärder	Tidsplan	Utvärdering	Resultat	Ansvarig
Insamling av mobiltelefoner under hela skoldagen	1. Struktur för in- och utlämning av mobiltelefoner 2. Tydlighet och ansvar för samtliga vuxna 3. Mentors ansvar vid regelbrott. 4. Hantering av mobilundantag 5. Skolledningens ansvar 6. Tydliga gemensamma rutiner 7. Långsiktig kulturförändring 8. Utvärderingsstruktur Åtgärdsförklaring finns i dokument: Sammanställning – Utvärdering av mobilfri skoldag 2025 - Google Dokument	Infört augusti 2023	Utvärdering arbetslag enkät junidagarna 2025 Utvärdering arbetslag enkät och diskussion november 2025	Sammanställning – Utvärdering av mobilfri skoldag 2025 - Google Dokument	Rektor Linnea Börén
Stöd och förtydligande i kontakt med vårdnadshavare	1. Förbättrad informationsstruktur 2. Uppdatering och arkivering av dokument 3. Tillgång till och översyn av kontaktvägar 4. Tydligare ansvar vid incidenthantering 5. Stöd i dokumentation och ärendehantering 6. Stärkt samverkan i det förebyggande elevhälsoarbetet	Kommunikationsrutin formulerades och skickades ut till personal HT 2024	Utvärdering diskussion arbetslag junidagarna 2025 Utvärdering diskussion arbetslag junidagarna 2026	Sammanställning Utvärdering Kommunikationsrutin – Intern kommunikation vid bland annat händelser - Google Dokument	Rektor Linnea Börén

	Åtgärdsförklaring finns i dokument: Sammanställning Utvärdering Kommunikationsrutin – Intern kommunikation vid bland annat händelser - Google Dokument				
Förtydliga syfte och process med Arbetslag och EHT samt dokumentationsrutiner samt samarbete däremellan	VT 2025 Rektor besöker alla arbetslag och förtydligar vad vi menar med extra anpassningar samt uppdrag för rektor, lärare och mentor samt EHT och Studietorget HT 2025 Aug Repetition av extra anpassningar och uppdraget som rör detta	Start VT 2024 Utifrån diskussion junidagarna görs åtgärdsplan som implementeras HT2025	Utvärdering diskussion arbetslag junidagarna 2025 Utvärdering diskussion arbetslag studiedagar november 2025 Utvärdering diskussion arbetslag studiedagar juni 2025	Sammanställning Utvärdering: Extra anpassningar 2025 - Google Dokument	Rektor Linnea Börén
Implementera skolans elevhälsoplan	1. Resurser och operativt stöd 2. Tydlighet i begrepp och roller 3. Systematik och dokumentation 4. Kollegial utveckling och delat lärande Åtgärdsförklaring finns i dokument: Sammanställning Utvärdering: Extra anpassningar 2025 - Google Dokument 1. Tydligare rutin- och dokumentationsbeskrivning	Påbörjat arbete kring elevhälsoplan terminstart 2024 Redovisning APT mars 2025 Utifrån diskussion junidagarna görs åtgärder och förtydliganden som implemneras HT 2025	Utvärdering diskussion följt av enkät arbetslag junidagarna 2025 Utvärdering diskussion arbetslag studiedagar november 2025 Utvärdering diskussion arbetslag studiedagar juni 2025	Sammanställning Utvärdering: Extra anpassningar 2025 - Google Dokument Sammanställning: Utvärdering av skolans frånvarorutin 2025 - Google Dokument	Rektor Linnea Börén

	2. Förebyggande strategi och kultur för närvaro 3. Implementering och ansvar Åtgärdsförklaring finns i dokument: Sammanställning: Utvärdering av skolans frånvarorutin 2025 - Google Dokument				
Hot och våldsplan aktualiseras och förbättringar implementeras		Start HT 2023 Implementering av Plan mot kränkande behandling APT mars 2025 Repetition av följande rutiner kommer ske augusti 2025 Krisrustin Hot och våld Disciplinära åtgärder SBA Kränkings Rutin Åtgärdstrappa enligt SkolL kap. 5	Utvärdering diskussion följt av enkät arbetslag junidagarna 2025 Utvärdering diskussion arbetslag studiedagar november 2025		Biträdande rektor Ida Nordblom
Rutiner vid hög arbetsbelastning	HT aug	Start APT VT 24	Medarbetarsamtal November 2024 - Februari 2025		Biträdande rektor Ida Nordblom

	Informera arbetsgång vid hög arbetsbelastning	Repetition av rutiner APT mars 2025	Medarbetarsamtal Ht 2025		
Hotfulla situationer, elev mot arbetstagare	Ht aug Informera arbetsgång vid hotfulla situationer	Repetition av rutiner APT mars 2025 Kartlägga KIA på skyddskommité - kontinuerligt	Individuell enkät efter APT mars 2025 Individuell enkät november 2025		Biträdande rektor Ida Nordblom
Mer delaktighet på APT	1. Allas stund – inspiration och lärande 2. Tydligare och återkommande APT-struktur 3. Ökad delaktighet och inflytande 4. Förbättrad fysisk miljö och teknisk tillgänglighet Åtgärdsförklaring finns i dokument: Sammanställning: APT – Arbetsplatsträffar 2025 - Google Dokument	Start VT2024 Arbete under året Förberedelse i diskussioner i utskick inför APT Avsluta APT med nästa gång-fråga Avgränsa diskussionsfrågorna och tiden för diskussioner Medarbetare får planera ett eget APT augusti 2025	Utvärdering junidagar 2025 Utvärdering HT november APT Utvärdering arbetslag junidagar 2026	Sammanställning: APT – Arbetsplatsträffar 2025 - Google Dokument	Rector Linnea Bören
Kaffekvart	Förbättrad struktur för Kaffekvarten Åtgärdsförklaring finns i dokument: Sammanställning: Utvärdering av skollidningens ledarskap - Google Dokument	Start ht 2024	Utvärdering juni 2025	Sammanställning: Utvärdering av skollidningens ledarskap - Google Dokument	Rector Linnea Bören

Kartläggning av effektiva arbetslagsmöten	Skolledningen uppfattar att det övergripande finns en tillfredsställelse med skolans mötesstrukturer. För att säkerställa fortsatt kvalitet och utveckling vidtas följande åtgärder: Skolledningen tar upp resultatet från arbetslagens utvärderingar i ledningsgruppen.	Start Juni 2024	Utvärdering arbetslag juni 2025 Utvärdering diskussion arbetslag junidagarna 2025 Utvärdering diskussion arbetslag junidagar 2026	Sammanställning Utvärdering: Mötesrutiner - Google Dokument	Linnea Börén rektor
Skapa en kalender LSG och skyddskommité		Start Oktober 2024	Klart februari 2025		Ida Nordblom biträdande rektor
Arbetsmiljö lag 24	VT 2025 - Start arbetsmiljökartläggning - Diskussion i laget kring arbetsmiljökartläggningen Akvariesamtal HT 2025 Följa upp resultatet på Akvariesamtalet Hur går laget vidare?	Start VT 2025 Januari 2025 Arbetsmiljökartläggning genomförs Februari 2025 Skolledning går in i arbetet kring klass Februari 2025 Åtgärder görs tillsammans med laget för klass Mars 2025 Intervjuer med laget kring resultat enligt arbetsmiljöenkät	Utvärdering löpande April 2025 Ny arbetsmiljöenkät görs Utvärdering i laget december höstterminen 2025		Linnea Börén Rektor Ida NordblomBiträdande rektor

Tydlig och närvarande skolledning som främjar hållbar arbetsmiljö	Stärkt ledarskap och stöd till personal Uppsökande ledarskap Tydliggjorda rutiner – åtgärdstrappa och kommunikation Koppling mellan mål och undervisningskvalitet Främja kollegialt stöd och återkoppling Förtydligad intern kommunikation Åtgärdsförklaring finns i dokument: Sammanställning: Utvärdering av skolledningens ledarskap - Google Dokument	Start HT 2025	Utvärdering junidagar 2026	Sammanställning: Utvärdering av skolledningens ledarskap - Google Dokument	Rektor Linnea Börén
Förtydliga skolans uppdrag	1. Tillägg till uppdragsbeskrivningen 2. Tydligare rutin- och dokumentationsbeskrivning Åtgärdsförklaring finns i dokument: Sammanställning: Utvärdering av uppdragsbeskrivningar 2025 - Google Dokument	Start juni 2025	Utvärdering november 2025 Utvärdering arbetslag juni 2026	Sammanställning: Utvärdering av uppdragsbeskrivningar 2025 - Google Dokument	Rektor Linnea Börén

Ytterbyskolans KALENDARIUM 2025/2026

Arbetslag 14:30 - 15:50
Styrgrupp trygghet onsdag 9:05 - 10:05
LG tisdag 09:25 - 10:25
LSG onsdag 08:00 - 09:00
Kaffekvart onsdag 14:30 - 14:45
APT onsdag 14:30 - 16:00
Ämnesgrupp onsdag 15:00 - 16:00

Vecka		MÅNDAG	TISDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG
AUG	33	11 LOVDAG	12 Lärarna börjar Uppstart bamba Frukost 8:00 - 10:30 Slöjdaton 10:30 - 12:00 Introduktion för nyanställda 13:00 - 14:00 Trygghetsvårdar 14:00 - 15:00 Ämnesnätverk Centralt 13:00-16:30 EHT -Stormöte 14:00 - 15:00 Spec.möte . 16.00 - 16:30	13 Gemensam arbetsdag mentors- och läraruppdrag 8:00 - 15:00 Ledningsgrupp 15:00 - 16:00 Eget arbete / samarbete / möten elever VH 15:00 - 16:30	14 Arbetslag 8:00 - 14:00 Föreläsning Digital Magma Matematiklärare 14:00 - 15:00 Trygghetsteam + trygghetsvårdar 14:00 - 15:00 Förstelärare 15:00 - 16:00 Eget arbete / möten / samarbete / elever VH 14:00 - 16:30	15 Ämnesgrupper Utvärdering 8:00 - 12:00 Arbetslag 13:00 - 15:00 Eget arbete / samarbete / möte elever VH 15:00 - 16:00
	34	18 LSG 8:00 - 9:00 Eget arbete / samarbete / möten elever VH 8:00 - 10:00 APT 10:00 - 11:45 Facklig tid 11:45 - 12:00 Arbetslag 13.00 - 16:30	19 SKOLSTART elever Schemabrytande dag EHT stormöte Lag Studietorget stormöte	20 LSG Kaffekvart Ämnesgrupper	21	22
	35	25 Lag 24	26 Lag 25 EHT Lag Studietorget lag 25 Föräldramöte lag 25 kl. 17-18.30	27 Skyddskommitté Styrgrupp trygghet Kaffekvart Friskvård	28 Lag 23 Föräldramöte lag 23 kl. 17-18.30	29
SEP	36	1 Lag 24 DF-tid	2 Lag 25 DF-tid EHT Lag Studietorget lag 24	3 LSG Kaffekvart Ämnesgrupper	4 Lag 23 DF-tid	5
		23C ELEVRÅD Ordningsregler				

23D	37 8 Lag 24: Utvecklingssamtal 12-16	9 Lag 25 Utvecklingssamtal 12-16 EHT Lag Studietorget lag 23	10 Styrgrupp trygghet Utvecklingssamtal 12-16 Skolledning Heldag	11 Lag 23: Utvecklingssamtal 12-16	12
23E	38 15 Lag 24 Föräldramöte lag 24 kl.17-18.30	16 Lag 25 EHT stormöte Lag Studietorget lag 25	17 LSG Kaffekvart Ämnesgrupper	18 Lag 23	19
23F KLASSRÅD Matråd	39 22 Lag 24	23 Lag 25 EHT Lag Studietorget lag 24 Föräldraråd	24 Styrgrupp trygghet Skyddskommitté APT	25 Lag 23	26
OKT 23G LAGRÅD Matråd	40 29 Lag 24 DF-tid	30 Lag 25 DF-tid EHT Lag Studietorget lag 23	1 LSG Kaffekvart Arbetslag	2 Lag 23 DF-tid	3
24A ELEVRÅD Matråd	41 6 Lag 24	7 Lag 25 EHT Lag Studietorget lag 25	8 Styrgrupp trygghet Kaffekvart Ämnesgrupper	9 Lag 23	10
24B PRAO 23ACF	42 13 Lag 24	14 Lag 25 EHT stormöte Lag Studietorget lag 24	15 LSG Kaffekvart Arbetslag	16 Lag 23	17
24C PRAO 23BDEG	43 20 Lag 24 DF-tid	21 Lag 25 DF-tid EHT Lag Studietorget lag 23	22 Styrgrupp trygghet Skyddskommitté Kaffekvart Friskvård	23 Lag 23 DF-tid	24
44	27 STUDIEDAG	28 STUDIEDAG	29 STUDIEDAG KOMP för föräldramöte	30 LOV	31 LOV
NOV 24D NP muntliga från denna vecka	45 3 Lag 24	4 Lag 25 EHT Lag Studietorget lag 25	5 Styrgrupp trygghet LSG Kaffekvart APT	6 Lag 23	7
46	10 Lag 24	11 Lag 25	12 Ämnesgrupper	13 Lag 23	14

24E		EHT			
ELEVRÅD Trygghet och undervisning		Lag Studietorget lag 24			
47	17	18	19	20	21
24F	Lag 24 DF-tid	Lag 25 DF-tid	Styrgrupp trygghet LSG Kaffekvart	Lag 23 DF-tid	
LAGRÅD Trygghet och undervisning		EHT stormöte Lag Studietorget lag 23	Ämnesgrupper		
48	24	25	26	27	28
24G	Lag 24	Lag 25	Skyddskommitté Kaffekvart	Lag 23	
ELEVRÅD Trygghet och undervisning		EHT Lag Studietorget lag 25	Arbetslag		
DEC 49	1	2	3	4	5
25A	Lag 24	Lag 25	Styrgrupp trygghet LSG Kaffekvart	Lag 23	
		EHT Lag Studietorget lag 24	Ämnesgrupper		
		Föräldraråd			
50	8	9	10	11	12
25B	Lag 24 DF-tid	Lag 25 DF-tid	APT Terminsavslutning	Lag 23 DF-tid	
		EHT Lag Studietorget lag 25			
51	15	16	17	18	19 HT-AVSLUTNING
25C	Lag 24	Lag 25	LSG Kaffekvart	Lag 23	
		EHT stormöte Lag Studietorget Alla	Arbetslag		
JULLOV					
Vecka	MÅNDAG	TISDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG
JAN 2	5	6	7 VT-26 START	8	9
25D		Trettandag jul	Arbetslag	Lag 23	
3	12	13	14	15	16
25E	Lag 24	Lag 25	Skyddskommitté APT	Lag 23	
KLASSRÅD Ordningsregler och undervisning		Lag Studietorget			
4	19	20	21	22	23
25F	Lag 24 DF-tid	Lag 25 DF-tid	Styrgrupp trygghet	Lag 23 DF-tid	
LAGRÅD Ordningsregler och undervisning		Lag Studietorget	LSG Kaffekvart		
			Ämnesgrupper		
5	26	27	28	29	30
25G	Lag 24: Utvecklingssamtal 12-16	Lag 25: Utvecklingssamtal 12-16	Kaffekvart Utvecklingssamtal 12-16	Lag 23: Utvecklingssamtal 12-16	
ELEVRÅD					

Ordningsregler och undervisning		Lag Studietorget			
FEB 6 23A	2 Lag 24	3 Lag 25 Lag Studietorget	4 Strygrupp trygghet LSG Kaffekvart Friskvård	5 Lag 23	6
7 SPORTLOV	9	10	11	12	13
8 23B	16 Lag 24 DF-tid	17 Lag 25 DF-tid Lag Studietorget	18 Strygrupp trygghet Skyddskommitté APT	19 Lag 23 DF-tid	20
9 23C	23 Lag 24	24 Lag 25 Lag Studietorget Föräldraråd	25 LSG Kaffekvart Ämnesgrupper	26 Lag 23	27
MARS 10 23D	2 STUDIEDAG Lag 24	3 STUDIEDAG Lag Studietorget	4 Strygrupp trygghet Kaffekvart Arbetslag	5 Lag 23	6
11 23E	9 Lag 24	10 Lag 25 Lag Studietorget	11 LSG NP svenska/sva Kaffekvart Ämnesgrupper	12 Lag 23	13 NP svenska/sva
12 23F ELEVRÅD Trygghet	16 Lag 24 DF-tid	17 Lag 25 DF-tid Lag Studietorget	18 Strygrupp trygghet Skyddskommitté APT	19 Lag 23 DF-tid	20
13 23G LAGRÅD Trygghet	23 Lag 24	24 NP eng Lag 25 Lag Studietorget	25 LSG Kaffekvart Ämnesgrupper	26 NP eng Lag 23	27
APR 14 24A KLASSRÅD Trygghet	30 Lag 24	31 Lag 25 Lag Studietorget	1 Strygrupp trygghet Kaffekvart Friskvård	2 Lag 23	3 Långfredag
15 PÅSKLOV	6 Annandag påsk	7	8	9	10
16 24B PRAO 24ACF	13 Lag 24	14 Lag 25 Lag Studietorget	15 LSG Strygrupp trygghet APT	16 Lag 23	17
17 24C	20 Lag 24 DF-tid	21 Lag 25 DF-tid	22 Skyddskommitté NP NO	23 Lag 23 DF-tid	24

PRAO 24BDEG		Lag Studietorget	Kaffekvart Arbetslag		
24D	18 27 Lag 24	28 Lag 25 Lag Studietorget	29 LSG Stryggrupp trygghet Kaffekvart Ämnesgrupper	30 Lag 23	1 Första maj
MAJ 24E	19 4 Lag 24	5 NP SO Lag 25 Lag Studietorget	6 Kaffekvart Ämnesgrupper	7 NP SO Lag 23	8
24F KLASSRÅD Utvärdering	20 11 Lag 24	12 Lag 25 Lag Studietorget	13 LSG Styrgrupp trygghet NP Ma Kaffekvart Arbetslag	14 Kristi himmelfärds dag	15 LOV
24G LAGRÅD Utvärdering	21 18 Lag 24 DF-tid	19 Lag 25 DF-tid Lag Studietorget Öppet hus åk 6	20 Skyddskommitté APT	21 Lag 23 DF-tid	22
25A ELEVRÅD Utvärdering	22 25 Lag 24	26 Lag 25 Lag Studietorget	27 LSG Styrgrupp trygghet Kaffekvart Ämnesgrupper	28 Lag 23	29
JUNI 25B	23 1 Lag 24 DF-tid	2 Lag 25 DF-tid Lag Studietorget	3 Kaffekvart Ämnesgrupper	4 Lag 23 DF-tid	5
25C	24 8 Lag 24	9 Lag 25 Lag Studietorget	10 SKOLAVSLUTNING	11 STUDIEDAG	12 STUDIEDAG
	25 15 STUDIEDAG	16 STUDIEDAG	17 STUDIEDAG	18	19 Midsommarafton

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (1)

Beredningsskrivelse

Instans:
Beredningen för lärande och kultur

Datum:
2025-02-26

Beredningsskrivelse - Policy för kommunala förskolegårdar i Kungälv kommun (Dnr KS2025/0427-2)

Sammanfattning

Beredningen för lärande och kultur har gemensamt tagit fram ett förslag på en ny policy för kommunala förskolegårdar i Kungälv kommun. Efter en förfrågan från förvaltningen om liknande policy som Policy för Kungälv kommuns kommunala grundskolors skolgårdar har beredningen arbetat fram denna policy om förskolegårdar. Förskolepersonal, rektor och verksamhetschef har varit på beredningen för att informera om hur det ser ut idag och förskolegårdarnas utmaningar samt vilka önskemål de har för framtiden. I sedvanlig ordning har policyn gått ut brett till partierna som sitter i kommunfullmäktige, funktionshinderrådet och förvaltningen som har fått komma in med synpunkter.

Förslag till kommunfullmäktige

Policy för kommunala förskolegårdar i Kungälv kommun antas.

Beredningen för lärande och kultur

Expedieras till: Nämndsekreterare

För kännedom till: monica.carhultkarlsson@kungalv.se, katrin.busck@skola.kungalv.se, mirsad.radoncic@kungalv.se, tony.strandh@kungalv.se

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Policy för kommunala förskolegårdar i Kungälv kommun

Policy

Diarienummer:	KS2025/0427
Beslut:	<Datum-...Instans §.../År>
Beredande politiskt organ:	Beredningen för lärande och kultur
Ersätter tidigare beslut	<Datum-...Instans §.../År>
Giltighetstid:	<Datum-...>
Dokumentansvarig:	Beredningen för lärande och kultur
Handläggare:	Sophie Nygren

Innehållsförteckning

1. Förord	3
2. Inledning.....	3
3. Syfte	3
4. Mål och viljeinriktning	4
5. Begreppsdefinition	4
6. Relation till andra styrdokument	4
7. Forskningsresultat och fakta	4
8. Kvaliteter och innehåll av utemiljö på förskolan	5
9. Med en kvalitativ utemiljö finns det möjlighet att bedriva uteundervisning.....	6
10. Framtid vision	6
10. Sammanfattning	7
11. Levandegöra	7
12. Uppföljning	7

**KUNGÄLV
KOMMUN**

1. Förord

Under denna mandatperiod (2023–2026) har beredningen för lärande och kultur fått indikation på att förvaltningen efterfrågar en likande policy som finns kring skolgårdar i kommunal regi även skall finnas kring förskolegårdar. Det har framkommit att förvaltningen efterfrågade av beredningen en inriktning och vision om hur förskolegårdar skall byggas vid nybyggnationer och renoveringar.

Beredningen har under mandatperioden (2018–2022) arbetet med frågan kring skolgårdarnas utformning och kommer utgå från det arbetet i denna policy. Beredningen för Bildning och lärande har sammanställt långsiktiga visioner kring förskolegårdar i detta dokument, policy gällande Kungälv kommuns kommunala förskolegårdar.

2. Inledning

På varje förskola finns en förskolegård. Hur stor den bör vara och hur den ser ut kan variera på många olika sätt, allt beror på hur behoven och grundförutsättningarna ser ut från början. Det finns många saker som en förskolegård skall innehålla för att kunna gynna barns hälsosamma utveckling och vara en del i förskolans verksamhet. Forskning visar att förskolans utemiljö fyller många viktiga delar i barnens lärande, hälsa och sociala utveckling. Förskolegårdens yta har betydelse för att kunna innehålla många olika varierande delar som ger barnen möjlighet till att röra sig och få en god hälsa.

Sammantaget är ytstorleken en grundförutsättning för utemiljöns kvalitet, för att fullfölja skolgårdens potential att gynna barns kognitiva, sociala och fysiska utveckling under rast och i undervisning och samtidigt bidra med ekologiska och sociala värden i lokalsamhället. Därför behöver rymliga ytstorlekar för utemiljöer i skola och förskola säkras ¹.

För både lärande och folkhälsa är det viktigt med variationsrika och inspirerande utemiljöer som stimulerar barn och elever att vara ute på lediga stunder, uppmuntrar till lek, rörelse, social samvaro, skapande och upptäckarglädje men också till stillhet, lugn och reflektion.

Beredningen för lärande och kultur har reflekterat över skillnaderna på förskolegårdarna på de kommunala förskolorna. De förskolor som ligger centralt i tätorten har ofta mindre utevistelseyta än de förskolor som ligger utanför. Vi har under vårt arbete tagit in erfarenhet och åsikter från medarbetare, funktionshinderrådet och alla partier i kommunfullmäktige. En åsikt som återkommit är vikten av att förskolegårdarna ska kunna användas på olika sätt och kunna delas in i mindre enheter/zoner.

3. Syfte

Allt arbete som rör barns hälsa, lärande och utveckling, på alla nivåer i vår organisation, är av stor betydelse att beakta. Detta policydokument för Kungälv kommuns kommunala förskolegårdar är ett stöd för organisationens framtida planeringsarbete med hur förskolegårdarna bör utformas. Här beskriver vi för beredningen lärande och kultur våra visioner om de framtida kommunala förskolegårdarna i Kungälv kommun.

Syftet med policyn är att skapa en gemensam riktning för utvecklingen av de kommunala förskolornas gårdar och utemiljö. Policyn skall bidra till att öka likvärdigheten och kvalitén på våra förskolors gårdar. De skall anpassas och vara likvärdiga där alla barn skall få rörelseutmaning utefter möjlighet och behov. Det innebär även att barn med minskad rörelseförmåga skall få möjlighet till fysisk aktivitet på våra förskolors utemiljö.

---

¹ Jansson, M., Schneider, J., Mårtensson, F., Kylin, M., & Fridell, L. (2021). s.35.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Beredningen för lärande och kultur föreslår att denna policy för Kungälv kommuns kommunala förskolors gårdar ligger till grund för en ny handlingsplan för förskolegårdar i kommunal regi.

4. Mål och viljeinriktning

Målet med policyn är att ge förvaltningen en inriktning på hur en förskolegård ska se ut och vara anpassad för barnen och för den verksamhet som bedrivs.

5. Begreppsdefinition

Begreppet förskolor i policyn innebär den kommunala förskolan som finns i Kungälv kommun.

Tolkning av ordet förskolegårdar är de platser där barnen är utomhus och kan utmanas till rörelse, lek och kunskap.

Begreppet likvärdighet innebär att alla barn skall ha tillgång till rörelseutmaningar utomhus oavsett vilken kommunal förskola barnet går på i Kungälv kommun. Hur verksamheten skall utformas för att nå målet kan variera beroende på förskolornas möjligheter och förutsättningar.

I Kungälv kommuns skrift om policy för styrdokument står följande; *En policy är en övergripande avsiktsförklaring, som vägleder och anger förhållningssätt samt vilka värden som ska beaktas* ².

6. Relation till andra styrdokument

Plan- och bygglagen

I dagsläget är skolgårdar helt oreglerade i skollagstiftningen. Det fanns tidigare en statlig föreskrift för hur stor en skolgård skulle vara. Dock nämns det i plan- och bygglagen att en obebyggd tomt som ska bebyggas till skolverksamhet ska ha tillräckligt stor friyta som är lämplig för lek eller utevistelse i anslutning till verksamheten eller i dess närhet ³. Det står även att friytor ska prioriteras framför andra typer av ytor och bebyggelse om det är brist på utrymme för utevistelse.

Skollagen

I skollagen står det om rektorns ledningsansvar och beslut. Rektorn ansvarar för det pedagogiska arbetet på enheten. I skollagen definieras en förskole enhet som en verksamhet där det finns en eller flera förskole byggnader som ligger nära varandra. *I förskole enheten ingår också verksamhet som är knuten till enheten men som inte bedrivs i någon förskole byggnad* ⁴.

Kungälv kommuns strategiska mål

Policy för Kungälv kommuns kommunala förskolors gårdar tar även hänsyn till kommunfullmäktiges strategiska mål inom utbildningsområdet som är:

att ge goda förutsättningar för livslångt lärande. Kommunen är som huvudman ansvarig för den kommunala utbildningen. Det politiska ansvaret innebär att skapa så goda förutsättningar som möjligt för det livslånga lärandet. Det handlar bl.a. om elevhälsa, bra och välutbildade lärare och skolledare, IT, läromedel och lokaler mm. Det handlar också om ledning och styrning av en omfattande organisation, att rätt beslut fattas på rätt nivå ⁵.

7. Forskningsresultat och fakta

Forskningen visar att skolgårdar och förskolegårdar fyller många viktiga behov, där ändamåls egen yta är en förutsättning för att kunna skapa och bibehålla kvalitet.

² Policy för styrdokument Kungälv kommun (s.5)

³ PBL 8 kap 9§§

⁴ 1 kapitlet 3 § skollagen.

⁵ Kommunfullmäktiges strategiska mål (2024)

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Många olika saker behöver rymmas för att skolgården ska kunna främja barns hälsosamma utveckling, samt bidra till verksamhet och lokalsamhället. Varje förskolas kontext är också unik, där många olika faktorer spelar roll.

Enligt en artikel i Vi Lärare är vårdnadshavare mer försiktiga att låta sina barn leka fritt utomhus under fritiden. Detta gör det ännu mer viktigt att de utemiljöer vi tillhandahåller är utmanande och anpassade efter barnens behov av att röra sig fritt⁶.

Boverket fick i uppdrag av regeringen 2015 att ta fram vägledning kring utemiljön för barn och unga. De kom fram till att den fysiska miljön har stor betydelse för barns hälsa och lärande. De anser att det är av största vikt att kommunerna tar hänsyn till barns och ungas utemiljöer så att det bidrar till ökad välmående och blir också en viktig resurs för den pedagogiska verksamheten.

En sammantagen bild av forskningen visar att storleken av gården har stor betydelse, eftersom ytan krävs för att rymma en mängd olika typer av platser och element som tillsammans skapar god funktion.

8. Kvaliteter och innehåll av utemiljö på förskolan

Det är tre grundläggande kvaliteter som ska finnas i utemiljön som alla kräver areal: förutsättningar för **fysisk aktivitet**, **naturkontakt** samt **socialt liv**. Dessa tre kvaliteter är helt grundläggande för att en gård ska vara välfungerande för de många olika funktioner som skapar kvalitet för alla barn. Boverkets vägledning har en målsättning på 40 kvadratmeter per barn.

Förskolegårdar på över 6 000 kvm tycks ha särskilt goda förutsättningar att rymma alla dessa funktioner. Alltför små ytor begränsar leken och aktiviteten och kan ge upphov till problem såsom aggressivt eller undvikande beteende hos barn, låg fysisk aktivitet och fetma. Trängsel gör det dessutom svårt att uppnå god social samvaro, med plats för barn med olika ålder, könstillhörighet och funktionsvariation⁷.

För att främja fysisk aktivitet behövs:

- ytstorlek som möjliggör uppdelad gårdsyta
- vegetation
- varierad topografi
- slingrande gångar
- dynamik i gestaltningen
- lösa lekobjekt
- fast lekutrustning
- hårdgjorda ytor
- sportytor
- möjlighet till skugga

Naturkontakt kopplat till lärande, lek och återhämtning främjas bland annat av olika typer av vegetation och odling.

Det sociala livet på förskolegården främjas av:

- en tillräcklig yta relaterat till antalet barn
- lösa lekobjekt
- varierade, gröna miljöer

⁶ Vi lärare 2020-10-01

⁷ Jansson, M., Schneider, J., Mårtensson, F., Kylin, M., & Fridell, L. (2021).(s.3).

**KUNGÄLV
KOMMUN**

För att barn oavsett kön, ålder och funktionsvariationer ska kunna använda förskolegården på lika villkor krävs en variation av funktioner och ytor. Grönska är viktig ur flera aspekter för skolgårdens kvalitet men kräver area för att kunna utveckla och bibehålla kvaliteten utan att slitaget blir för högt.

9. Med en kvalitativ utemiljö finns det möjlighet att bedriva uteundervisning

Det finns flera studier som visar på de positiva fördelarna av uteundervisning. Linköpings universitet har gjort en forskningssammanställning, Klassrum med himlen som tak, som visar att utomhusundervisning leder till en lång rad positiva effekter för elever i grundskoleålder till exempel ⁸:

- Förbättrad inläring
- Ökad kognitiv förmåga, förbättrad koncentration, förbättrat arbetsminne och förhöjd studiemotivation var andra viktiga effekter.
- Utomhusundervisning leder till ökad fysisk aktivitet, bättre matvanor och ökad naturkontakt hos eleverna
- Nästan alla studier på området redovisar positiva resultat (93 % för naturkunskap). I stort sett ingen studie har negativa resultat

Effekter av ökad undervisning utomhus:

- Ökat självförtroende hos elever
- Bättre processfärdigheter i naturvetenskap
- Ökad förståelse för design och teknologi
- Ökad stolthet över lokalsamhället
- Högre motivation till inläring
- Ökat ansvarstagande
- Mer lek och rörelse
- Ökad motivation till hälsosammare matvanor
- Ökad motivation till att träna/motionera

Fördelar med uteundervisning:

- Utomhusmiljön har stor potential att bidra till en ny pedagogik
- Elever lär av varandra och elever och lärare lär sig saker tillsammans
- Främjar delaktighet, inflytande, reflektion och kreativt skapande
- Gynnar elever med låg motivation till traditionell undervisning
- Leder till ökad fysisk aktivitet, välbefinnande och hälsa
- Leder till ökad naturkontakt

10. Framtid vision

Beredningen lärande och kulturs framtidsvision om förskolegårdar i Kungälv kommunala förskolor är att:

- Ytan ska vara tillräckligt stor utifrån forskningsresultat så att kvalitén blir ändamålsenlig
- Förskolegården ska bidra till fysisk aktivitet, naturkontakt och social samvaro

⁸ Klassrum med himlen som tak, En kunskapsöversikt om vad utomhusundervisning betyder för lärande i grundskolan, Faskunger et al, Skrifter från Forum för ämnesdidaktik vid Linköpings universitet nr 10 © 2018 Linköpings universitet, Sveriges lantbruksuniversitet och Utenavet.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

- Ytan ska vara varierad
- Möjlighet till utomhusundervisning ska beakta
- Barnen bör involveras i framtagandet av utformningen så att de känner sig involverade.
- Förskolegårdarna skall vara inkluderande för alla barn

10. Sammanfattning

På varje förskola finns en gård. Hur stor den bör vara och hur den ser ut kan variera på många olika sätt, allt beror på hur behoven och grundförutsättningarna ser ut från början. Det finns många saker som en förskolegård skall innehålla för att kunna gynna barns hälsosamma utveckling och vara en del i förskolans verksamhet och barnens lärande.

Sammantaget är ytstorleken en grundförutsättning för utemiljöns kvalitet, för att fullfölja skolgårdens potential att gynna barns kognitiva, sociala och fysiska utveckling under rast och i undervisning och samtidigt bidra med ekologiska och sociala värden i lokalsamhället.

Därför behöver rymliga ytstorlekar för utemiljöer i skola och förskola säkras⁹.

Det är tre grundläggande kvaliteter som ska finnas i utemiljön som alla kräver areal: förutsättningar för fysisk aktivitet, naturkontakt samt socialt liv. Dessa tre kvaliteter är helt grundläggande för att en skolgård ska vara välfungerande för de många olika funktioner som skapar kvalitet för alla barn samt för skola och samhälle.

Det finns flera studier som visar på de positiva fördelarna av uteundervisning. Klassrum med himlen som tak visar att utomhusundervisning leder till en lång rad positiva effekter för barn. Därför är det av stor vikt att kommunen tänker in ett utrymme på förskolegården som kan fungera i uteundervisningen.

11. Levandegöra

Policyn för kommunala förskolegårdar i Kungälv kommun publiceras på kommunens hemsida och revideras varje mandatperiod. Beredningen vill även ha en återkoppling från förvaltningen, en gång per mandatperiod, om hur policyn använts.

12. Uppföljning

I samband med att Policy för Kungälv kommun kommunala förskolors gårdar revideras varje mandatperiod blir ansvariga politiker uppdaterade och dialog förs om utvecklingen inom området. Beredningen anser att denna policy samt Policy för Kungälv kommun kommunala grundskolors skolgårdar arbetas ihop till en enad policy nästa mandatperiod.

⁹ Jansson, M., Schneider, J., Mårtensson, F., Kylin, M., & Fridell, L. (2021).(s.3).

Källhänvisning

Vi Lärare 2020-10-01 <https://www.vilarare.se/nyheter/arbetsmiljo/barnen-forlorare-nar-stader-fortatas/> (hämtad 2025-02-12) PBL Plan- och bygglag (2010:900) | Sveriges riksdag (hämtad 2025-02-12) Skollagen Rektorns ansvar - Skolverket (hämtad 2025-02-12)

Grundskolor och friytor Nationell kartläggning och uppföljning av grundskoleelevers tillgång till friytor 2014-2017. <https://www.boverket.se/contentassets/7f6b1586a5504fcfa11ea370f73b2b05/rapport-grundskolor-och-friytor.pdf> (hämtad 2025-02-12)

Hälsofrämjande och pedagogiska utemiljöer för elever. Motion 2018/19:2737 av Jonas Eriksson och Rebecka Le Moine (båda MP) <https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/umotion/halsoframjande-och-pedagogiska-utemiljoer-for-H6022737> (hämtad 22-02-15)

Kungälv kommun Idrottspolitiska program. KS2018/1043 <https://www.kungalv.se/siteassets/dokumenUkommun-och-politik/styrdokumenUfor-invanare-och-foretagare/idrottspolitiskt-program.pdf> (hämtad 2022-02-15)

Jansson, M., Schneider, J., Mårtensson, F., Kylin, M., & Fridell, L. (2021). Rum för skolans utemiljö- Fördjupad analys kring yta för förskolegård och skolgård. https://pub.epsilon.slu.se/23467/1/jansson_m_et_al_210428.pdf (hämtad 25-02-12)

Kommunfullmäktiges strategiska mål <https://www.kungalv.se/kommun--politik/styrande-dokument/kommunfullmaktiges-strategiska-mal/> (hämtad 2025-02-12)

Kungälv kommun: Policy för styrdokument Kungälv kommun. KS2019/1577 <https://www.kungalv.se/siteassets/dokumenUkommun-och-politik/styrdokumenUkommunens-interna/policy-for-styrdokument.pdf> (hämtad 2025-02-12)

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2025-05-28

Sida

7 (8)

§ 34/2025

Beredningsskrivelse - Policy för kommunala förskolegårdar i Kungälv kommun (Dnr KS2025/0427)

Sammanfattning

Beredningen för lärande och kultur har gemensamt tagit fram ett förslag på en ny policy för kommunala förskolegårdar i Kungälv kommun. Efter en förfrågan från förvaltningen om liknande policy som Policy för Kungälv kommun kommunala grundskolors skolgårdar har beredningen arbetat fram denna policy om förskolegårdar. Förskolepersonal, rektor och verksamhetschef har varit på beredningen för att informera om hur det ser ut idag och förskolegårdarnas utmaningar samt vilka önskemål de har för framtiden. I sedvanlig ordning har policyn gått ut brett till partierna som sitter i kommunfullmäktige, funktionshinderrådet och förvaltningen som har fått komma in med synpunkter.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Beredningsskrivelse - Policy för kommunala förskolegårdar i Kungälv kommun

Bilaga Policy för kommunala förskolegårdar i Kungälv kommun

Förslag till kommunfullmäktige

Policy för kommunala förskolegårdar i Kungälv kommun antas.

Expedieras till: Sekreterare BLK

För kännedom till: monica.carhultkarlsson@kungalv.se, katrin.busck@skola.kungalv.se
mirsad.radonic@kungalv.se, tony.strandh@kungalv.se

**BEREDNINGEN FÖR LÄRANDE OCH
KULTUR**

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Justeras sign

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (1)

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Oscar Franzén

2025-07-07

Ekonomisk/juridisk bedömning på Styrdokument – Policy för kommunala förskolegårdar i Kungälv kommun (Dnr KS2025/0427-4)

Sammanfattning

Beredningen för lärande och kultur har gemensamt tagit fram ett förslag på en ny policy för kommunala förskolegårdar i Kungälv kommun. Förslaget på policy liknar den redan befintliga policyn "Policy för Kungälv kommuns kommunala grundskolors skolgårdar". Förvaltningen har ombetts att delge synpunkter utifrån juridiska och ekonomiska aspekter.

Juridisk bedömning

I 8 kap. 9 § andra stycket och 10-11 §§ plan- och bygglagen (2010:900) framgår det att vid anordnande av tomter ska det finnas tillgång till tillräckligt stor friyta lämplig för lek och utevistelser vid bland annat skolor och förskolor. I och med att lagen varken definierar storlek och lämplighet har Boverket tagit fram allmänna råd för att förtydliga regelverket som publicerades 2015. Dessa allmänna råd lyfter fram vilka kvaliteter som ska känneteckna barns och ungas utemiljö vid skola, förskola och fritidshem samt var friytan ska vara placerad i relation till verksamheten.

Boverket har även tagit fram en vägledning för både inomhus- och utomhusmiljöer vid skolor och förskolor med namnet *Utveckla förskolors och skolors fysiska miljö för att lyfta hela samhället*. Vägledningen publicerades i sin helhet 2022 och reviderades senast 2024. I samband med att de allmänna råden publicerades 2015 tog Boverket också fram vägledningen *Gör plats för barn och unga!*

Ekonomisk bedömning

Framtidsvisionen som presenteras i Policyn kan komma att medföra kostnader för kommunen i och med att förskolegårdar skulle behöva upprustas för att leva upp till policydokumentets intentioner. Upprustningen av förskolegårdar sker idag stegvis, vilket innebär att dessa kostnader tas under en längre tid. Hur omfattande de ekonomiska resurser som ska läggas på upprustningen blir är i grunden ett politiskt beslut. Förvaltningen anpassar upprustningen utifrån de ekonomiska ramar som ges av politiken.

Monica Carhult Karlsson
Sektorchef bildning och lärande

Katrin Busck
Verksamhetschef förskola

Expedieras till:

För kännedom till:

Denna behandling '111/25 Göteborgsregionens elevenkäter' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '112/25 Volymen' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '113/25 Betygsresultat grundskola och gymnasieskola' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '114/25 Slutantagning gymnasiet ' har inget tjänsteutlåtande.